لەبارەی ڕۆمانی " مولازم تەحسین و شتی تریش ".. نووسینی: ڕێژگار خالید

لەجیاتی پێشەکی..

هەر کەسێک ئەو ڕۆمانەی دکتۆر فەرهاد پیرباڵ بخوێنێتەوە تێدەگا کۆمەڵگەی ئێمە دزی خۆیتی و دزی خۆی دەژی و دزی خۆیشی دەمرێت . هەربۆیە لەکاتی بڵاوبوونەوەی ئەم ڕۆمانە دوو کێشە دروستبوو :.

1. تۆمارکردنی داوایی یاسایی لەسەر دەزگای چاپ و دکتۆر فەرهاد پیرباڵ .
2. هەڕەشەی قەدەغەکردنی هاتووچۆ لە دکتۆر فەرهاد پیرباڵ هەبووە .

دوای خوێندنەوەی ڕۆمانەکە و بینینی کۆد و ڕەمز و ووشەکان ، لێکدانەوەی جیاواز هەیە سەبارەت بەنووسینی ئەم ڕۆمانە بەم شێوەی خوارەوە :.

- ئەو ڕۆمانە بەجۆرێک لەجۆرەکان لێدانە لەپێگە و ئابڕوو و ناوبانگی پێشمەرگە .
- نیشاندانی ژن لەنێو ڕۆمانەکە وەک ئافرەتێکی خۆفرۆش و لەشفرۆش ، لەکاتێکدا ئەم ئافرەتە خاوەن دوو وێنەی دژەیەکە و دیدگایەکی دروستی نییە .

ئەو ڕۆمانە دوو دیوی هەیە دیوێکی ئاشنا بەژیانی ئێمە و دیوێکی دیکەی قێزەوەن و ناشیرین بەژیانی ئێمە .

دەتوانم بڵێم ڕۆمانێکی خەمهێنە بەردەوام وادەکات خوێنەر بەدوای وەڵامی ئەو ڕووداوانە بێت و پرسیاری جددیا لێبکات دواتر گومان و خەیاڵی جیاوازی هەبێت بۆ مامەڵەی مرۆڤەکان کەچۆن هەڵسوکەوت و نمایشی درۆ و قسەکانیان دەگۆڕن بەپێی بارودۆخ و بەرژەوەندییەکانیان.

بۆ ئەوەی بەباشی لە ڕۆمانەکە تێبگەی و ساتی ڕووداوەکان و خەیاڵی کارەکتەری سەرەکی ڕۆمانەکە بناسیتەوە .

پێویستە ناوی کارەکتەرەکان و کارەکانیان بناسی :.

- " مولازم تەحسین " جەللادێکی پلەباڵای سەربازی دەسەڵاتی حزبی بەعسە لەشاری سلێمانی .
- " نازناوی جوامێر ناوی راستەقینەی ئاراس بابەکر

عبدالحمید ” بەئاشکرا مودیری بەڕێوەبەرایەتی کشتوکاڵ و ئاودێری سلێمانی بووە ، لەژێرەوە پێشمەرگە بوو بەرپرسی شانەی نهێنی ناوشار بوو .

• ” ئەختەر قادر قوتوو ” خاتوونێکی شێخ وەک فەرمانبەر لە دائیرەی کشتوکاڵی سلێمانی دادەمەزرێت پەیوەندی خۆشەویستی لەگەڵ جوامێری هەیە لەوکاتەی مدیرە ، دوای ئەوەی جوامێر دەچێتە شاخ و شەوان دەگەڕێتەوە شاری سلێمانی پەیوەندییان هەر دەمێنێت و وەکو ئامرازێک بەکاردەهێنێت بۆ ئیش و کارەکانی.

• ” حاجی مەولودی ملیۆنێر ” پیاوێکی دەوڵەمەند و سەرمایەداری شاری سلێمانییە بەقسە واخەی نیشاندەدا کەسێکە دەیەوێت خزمەتی شاری سلێمانی بکا کەچی لەژێرەوە پیاوێکە خزمەتی حزبی بەعسی و خۆشەویستی بۆ سەدام حسەنی سەرەکی کۆماری عێڕاق هەیە .

• هەموو کارەکتەرەکانی دیکەی نەو ڕۆمانەکە ناوی سەیر و سەمەرەیان هەیە وادەکا کەمیدیایەک بەڕۆمانەکە بدات و قسەکانیان وەک تەنز دەبینرێت ، کاتێکیش رۆمانێک لەناوجەرگەی ژیانی خەڵکی ئاسایی دەنووسرێت پێویستە ناو و نازناو و قسەی خەڵکی ئاسایی بنووسیتەوە .

بەیێش دەستبردن بۆ خوێندنەوەی ئەم ڕۆمانە هەستیارە هەڵوەستەی فکری و دەروونی و کۆمەڵایەتی دەوێت :.

لەلایەک ناوەڕۆکەکەی ئاڵۆزە مامەڵەی ووردی دەوێت وە لەلایەکی دیکە ڕووداوەکان بەخێرایی دەنەپێش فکری ئینسانی تێکدەدات و هەموویان خەریکی فێلکردنن لەیەکدی .

لەبارەی ڕۆمانەکە لە سێ وێنەی جیاواز پێکدێت هەر وێنەیەکی لەسەردەمێکدا نووسراون :

• یەکەم لە 1987 کەپنهاگن دووەم لە 1991 پاریس سێیەم داڕشتنەوەی 2001 هەولێر.

جیاواز لە هەموو رۆمانێکی دیکەی کوردی لە هەندێک بەشی ڕۆمانەکە بەشێوەی پانی یاخود ئاسۆیی ڕووداوەکان دەگەڕێتەوە

• بەشی سەرەوەی ڕۆمانەکە تایبەتە بەژیانی مولازم تەحسین
• بەشی خوارەوەی ڕۆمانەکە تایبەتە بەشێوە ژیانی جوامێر
• لە بەشی کۆتایی ڕۆمانەکە هەردوو بەشی ڕۆمانەکە یەکدەگرن و خاڵی یەکگرتنی ڕۆمانەکە دەستپێدەکات ، وە لە هەندێک بەشی ڕۆمانەکە لاپەڕەکە جیهێشتراوە بەتاڵە هیچ شتێکی تێدا نووسراوە .
• شوێنی ڕووداوەکان شاری سلێمانی .

گێڕانەوەی مێژووی ڕووداوەکان ساڵانی هەشتاکانی سەدەی
بیستەم .
لەڕووی کارەکتەرە :.
دووجۆر مر□ق و دوو دونیای جیاواز هەیە کاریگەری دوو فیکری
جیاواز و کۆمەڵێک شتی دیکەی دووانەش هەیە ئەگەر بمانەوێت
تێبگەین .
لەڕووی کاتەوە تاریکی و شەو زاڵ□ بەسەر ڕۆژ و ڕووناکی چونکە
ڕووناکی نیشانەی دەسەڵات و هێز و خۆسەپێنیە کەچی شەو
نیشانەی بوێری و تۆڵەکردنەوەیە بەمانای دونیای نهێنی و
خافڵگیری دێت .
ناوەڕۆکی ڕۆمانەکە بەم شێوەیە دەبێت :.
مولازم تەحسین // دوای ئەوەی دەسەڵاتی ئەمنی و سەربازی و
ئیداری حزبی بەعس لەشاری سلێمانی لاوازدەبێ مولازم تەحسین
لەشاری بەغداد دەگوازرێتەوە بۆشاری سلێمانی بەڕۆژ خەریکی
گرتن و چاوترسێن و لێدان و ئازاردان و زیندانیکردنی گەنج و
پیاو و پیری ئەم شارەیە .
ج□وامێر // دوای چوون□ش□اخ ئ□مج□ارە وەک پێشمەرگەی□ک□ی
چاونەترس و م□ف□ر□ز□ی د□س□توەشێن شەوان دەگەڕێتەو□ ش□اری
سلێمانی خەریکی کوشتنی پیاوانی بەعس و کوشتنی رەفیق حزب و
ئەو کەسانەیە لە خەڵکی شارەکە دەدەن چاوترسێنیان دەکەن و
تۆڵەی ئەو شت□انە دەکەنەوە رووبەڕووی خ□□ک□ی و ه□□زی
پێشمەرگەی دەبێتەوە .
ڕۆمانەکە بەم شێوەیە بەردەوام دەبێت :
" م□ولازم ت□حس□ین " ل□ک□اتی پشکن□ین و گ□□ان ب□ن□او م□ا□□ان
ئەختەری شۆخ دەناسێت و د□س□تی ل□گ□□ ت□ک□□ د□ک□ا و دی□اری
پێدەدا و شەوەکانی ڕەنگاو ڕەنگ دەکا و تامی ژیانی لەلای
دەگۆڕێت و پرسی هاوسەرگیری دێت□ پێش.
" جوامێر " هەر شەوێک دەگەڕێتەوە چاوی لەسەر ئەختەری شۆخە
و شەوان لەگەڵی دەمێنیتەوە و خەریکە شەوەکانی جوانتر دەکا
و هەموو کاتێک بەڵێنی هاوسەرگیری و بردنەشاخی پێدەدا بەڵام
بەڵێنەکەی دەشک□ن□ و□ بی□□□□ات و□ ی□□ی جراوجۆری هەیە و
سەرکردایەتی شۆڕشی بەهۆکاری نەبردنی دەزانێت .
هەردووکیان چێژدەبینن لەجەستەی ئەو خاتوونە وە بۆ مەبەستی
شارراوەی خۆیان هەیە بەردەوامن .
ئەو دووبەشە بەم شێوەیە بەردەوام تائەوکاتەی حاجی مەولودی
ملیۆنێر لەگەڵ سالاری کوڕی بڕی 80 هەزار دین□اری سویس□ری
دەبەنە بەغداد وەک بەخشین بۆ شەڕی قادسیە و سەدام حسین و

حزبی بەعس .
دوای ئەوەی جوامێر هەڵدەستێت سالاری کوڕەکەی حاجی مەولودی ملیۆنێر دەڕفێنی و داوای بڕی 50 هەزار دیناری سویسری دەکات لە بەرانبەر ئازادکردنی .
دوای ئازادکردنی کوڕەکەی حاجی مەولود مولازم تەحسین وەک دڵنەوایی و پاڵپشتی سەردانی ماڵیان دەکا و حاجی مەولود کۆمەڵێک قسەی خراپ لەسەر پێشمەرگە و شۆڕش و گیانفیدای جوامێر دەکات و وێنەی نیشان دەدا دەڵێ ئەوە دز پارە و شتی زۆری برد کاتێک چووە شاخ وە ئەوانەی لە شاخن جەردەن ، ئەو جوامێرە نازناوی ئاراس بابەکر عبدالحمیدە مدیری دائیرەی کشتوکاڵە و ئاودێری سلێمانی بوو .
ئەم قسەیە بە مولازم تەحسین دەبێتە شەک و یەکسەر بەدواداچوون بکا و دەسیسەی دەربهێنێت و جوامێر وەک بەڕێوەبەری پێشوو و ئەختەریش وەک فەرمانبەری ئەو دائیرەیە کەشف ببن .
چەند وێنەیەکی ناوڕۆمانەکە دەنووسمەوە :.
• هاوسەرگیری لەگەڵ مولازم تەحسین :.
ئەختەر ئەو نیوەڕۆیە وەک دەیان نیوەڕۆی دیکە دەعوەتی مولازم تەحسینی کردبوو دیسان کفتەی سابوونکەرانی بۆ لێنا بوو .
ئەختەر لەسەر نان خواردن گۆتی تەحسین پرسیارێکت لێدەکەم !
چییە؟
تۆ لەناوبردنی پێشمەرگە و پیشەکەی خۆتت بەلاوە گرنگترە یا ژیان لەگەڵ مندا؟
مولازم تەحسین دەستی لە خواردنەکە سارد بووە ئەم پرسیارە عەنتیکەیە چییە ئەمڕۆ لێم دەکەی ئەختەر؟
ئەختەر بە خۆشی پێکەنینی هات .
نا مەبەستم ئەگەر شووت پێبکەم واز لە پیشەت دەهێنێت؟
مولازم تەحسین دڵنیابە ئەختەر بەڵام هەردەبێ بڕۆین بۆ بەغدا و لەوێ بژین!
ئەختەر لەدڵی خۆیدا بەراوردی هەڵوێستی مولازم تەحسینی لەگەڵ هەڵوێستی جوامێر دەکرد.
• هاوسەرگیری لەگەڵ جوامێر :
ئەختەر ڕووی لە جوامێر کرد .
مەسەلەی خوازبێنی من چ پەیوەندییەکی بە مەکتەبی سیاسی حزبەوە هەیە جوامێر؟
جوامێر شڵەژاو وەک پەشیمان ببێتەوە لە درکاندنی ئەم نهێنییە و بەڵام ناچاریش بێت ڕوونی بکاتەوە و ڕوونی کردەوە

.

پێیان وایە ئەگەر تۆ لەگەڵ من بێیتە شاخ کەناڵێکی گرنگی پەیوەندیمان لەگەڵ ناوشار لەقیس دەچێ!

ئەختەر کە ئەمەی بیست زیاتر شلەژا و دوای قەیرێک بیرکردنەوە سەیرە .

پێیان وایە هیچ ئافرەتێکی دیکەی وەکو تۆ بۆ ناوشار نادۆزنەوە.

یەعنی ئێمە ناتوانین پێکەوە لەشاخ ژن و مێرد بین و بەپێشمەرگایەتی بژین .

جارێ قبووڵ ناکەن لەگەڵ خۆمت ببەم .

ئەختەر تۆ مانەوەت لەناو حزب لەلا گرنگترە یان گەڕانەوەی شەرەفی ژنێکی کورد کەمن خۆشم دەوێیت و هەموو ژیانم لەپێناوت بەخت کردووە!

ئەختەر ئەگەر چووینە شاخ و پەسەندیان نەکرد وەک ژن مێرد وەریان نەگرتین؟

جوامێر بەڵێنت دەدەمێ تەسلیمی حکومەت دەبمەوە و لێرە دەتخوازم و پێکەوە دەژین.

بەڵێن؟

بەڵین !

جوامێر لەکاتێ بەڵێنی خۆی بە ئەختەردا پەنجەکانی دەستی چەپی تا قەراغ هەناوی ئەختەر ڕۆیشتبوون.

لاپەڕە 84 و 85 و 90 و 91 و 109 ” “

دوای ئەوەی مولازم تەحسین بەپەیوەندی نێوان جوامێر و ئەختەر دەزانێت و دەچێتە لای ئەختەر هەموو شتێکی لێدەپرسێ و ئەویش هەموو شتێک بە مولازم تەحسین دەڵێت .

• بەشی کۆتایی

ئەختەر بەعەرەبی قسەی دەکرد پاشان یەکسەر تێگەیشتم گۆتم ئەوە دیسان مولازم تەحسینی لەلایە باوەڕم پێ بکە رەعنا وەک چۆن ئێستا گوێم لەدەنگی تۆیە ئاوها گوێم لە ئەوانیش بوو قسەیان دەکرد شەو بوو دنیا کش و مات بوو تەنیا دەنگی ئەوان دەهات مولازم تەحسین دیاربوو بە توڕەییەوە پێی گووت

بچۆ حەوشە ئاگات لە دەرگای دەرەوە بێ!

ئەختەریش دەیگوت

دەترسم بەسەر دیوارەکەوە بێتە ژوورەوە

کۆلان سەرتاپا بۆسەی تێدا دانراو□ تەوە مەترسە

مولازم تەحسین گۆتی

ئاخر دەترسم ببێتە تەقە بقڵیشێتەوە

ئینجا مولازم تەحسین دەنگی بەرز کردەوە
ئەدی تۆ ناڵێی ب□ تەنیا دێت؟
پاشان من پێم گوتوون بەهیچ شێوەیەک تەقەی نەکەن لێی گەڕێن بێتە ژوورەوە دەبڕۆ تۆ ئاگاداری دەرگای حەوشە ببە !
لاپەڕە " 126 "
پاشان مولازم تەحسین پیلانی کوشتنی جوامێر دادەنێت و دەیکوژێت وەک کویلە تەماشای ئەختەری دەکا و بە پاسەوانەکانی دەڵێت بیهێنن .
تێبینی ل□ بارەی کەسایەتی جوامێری دەستەکانی بەجەستەی خاتوونێک گەرمدەکات بێگومان ل□گ□□□ □□وشت و ئاکاری جوانی پێشمەرگەی یەکناگرێتەوە

ژیان هەر بۆ ئەوە باشە لەناو لانکێک بیت و ل□ش□ونی خۆت بجولێی!.. رۆژگار خالید

بەیادی سەردەمی منداڵ□ی و گەنجی و ئەزموونی ئێستای سەدان مر□قی خێرلەخۆ نەدیووی ئەم نیشتمانە .
خوێندنەوەیەک بۆ دیوانی شیعری " پایزی زەعیم "
نووسینی " تەلعەت تاهیر "
پایزی زەعیمێکی خەیاڵاوی و نیشتمانێکی لە کارتۆن دروستکراو و سەدان مر□قی شێتکراو .
لەسەرەتادا دەمەوێت ب□□□م
ئەو ژیانەی تێدا دەژین بەم شێوەیە بووە !
_ دیوێکی جوانە و دیوێکی ناشیرینە .
_ دیوێکی □وناک و دیوێکی تاریکە .
_ دیوێکی برسی و دیوێکی تێرە .
_ دیوێکی زانا و دیوێکی نەزانە .
_ دیوێکی بەپێکەنینە و دیوی دووەمی هەمیشە گریاوە .
_ دیوێکی لەڕابردوو دەڕوانێ و دیوێکی لەداهاتوویەکی نادیار .

_ دیوکی کنپرست و ترساو لداهاتووی ، و دیوکی سرلشواو
.
_ دیوکی کدراو و دیوکی فرشراو .
ل سوکی سپی دچت دیوی ناووی شهگراو .
ئگر ژیان کد و مز و شتی نبینراوی تدا نبوای شتکی ئوت ندما لبارو چیرکی ب بگینو یانیش شیعری ببای بن
.
هر بی پش ئوی قس لسر دق شیعرکانی ئم دیوان بکم .
بپویستی دزانم وورد ببمو و بزانم نهنی تامانی شاعیر لکوی دقی ئدبیاتی کوردی تاوکو هوستی لسر بکرت !
چونک دقکان ب لاواندنوی دی گنجک نیی یانیش ستایشی کچ شخکی جوان نیی ، گریان و ش نیی ب ساتک یاخود وودانی شتک ، ووشکان و نیشانی پرسیار و سرسومانکان و ماناکانی نو هر ستیک وادکا تامان و گانوکان تووشی شکمان بکات ، بی پویست دووجار ونکان ببینین جارکیان ساد و جارکیتر بئازی ، جارک قمان لی بت و جارک بتوندی لباوشی بگرین
.
هموو ئو شتانی لبارو نووسیم :.
دتوانم بم نیوی استیکانی ژیانن و شتی لبارو دزانین کچی ژیانی هر یککمان دیوکی شاراو هی پویست دکا هستی پبکین ئگر هیچ شتکی لبارو نن .
کوات لسردمک دژین هیلاکین و برسین و یانیش هژارین و پیربووین و یادوریکان و هموو ئو شتانی هن و نابینرن لی ئم دقو لی تدگین بچ شتک لم ژیان ژیاوین !!
کچی ئو شتانی لپش چاون و ئو شتانی ئیهمالکراون للای خکی پرسیاری جددیان لسر ناکرت شاعیر دیکات پرسیار و دیکات بشیعر و یادوری !
ئاودانو ل ژیانی مندای و گنجی و بیروریکان لگ دایک و باوک و گانوی خمکان و هیلاکی ئستای گورکان وادکا ل یککاتدا هم ابردووی خشبووت همیش ئیهمالی بکات .
شاعیر چند بدوای ووشی جوان دگت هندش بدوای ئو شتان دگت مرقی ئمی تکشاندوو .
بی هندکجار بزمانی حقیقت ددوت ئو حقیقتی وک تونلکی تاریک هتا گوزری تدا نکی و لوی فرنابی ، کچی کاتک فردبی قت لو ابردوو دبتو !
چونک هست دکی تنیایی و شتنی ئازیزان نیوی خشیکانی لورگرتیو ، دقی و بدنگی و تویت وادکات هست بکی ئم

ژیانە زوڵمی لەهەموو کەسێک کردووە .
بۆیە ناچارانە پێویستت بەڕوانینێکی جوانتر هەیە ، پەیامێکی جوانت هەبێت بۆ هەموو شتێک ، ئەم دیوانە دەتوانێت جوانییەکانی ژیان ببینی ، تێبینی و ووردبوونەوی جوانم بینی بەم شێوەی خوارەوە : .

” لەڕووی تەکنیکیەوە “

وەڵامی هەندێک پرسیاری دەداتەوە هیچ کاتێک بەخەیاڵمان نایەت شیعر بتوانێت وەڵاممان بداتەوە هەندێک شت هەیە لە ژیانمان دەیکاتە پرسیار و وادەکات خوێنەر خۆی لەژیانی ڕۆژانەیدا بەدوای وەڵامەکان بگەڕێت.

بۆ نموونە :.

زەعیم دروستکەری وەرزەکانە
بەقسەکانی بەهار دێنێ
بە کردەو□کانیشی پاییز ! ” لاپەڕە 39 ” ” [illegible] ”
[illegible]
[illegible] ! ” [illegible] 82 “

” لەڕووی مرۆڤناسی “

خەمێک هەیە یاخود هەژارییەک هەیە مرۆڤایەتی گ□رتۆتەوە ئەو هەژارییە تەنها شاعیران دەتوانن هەستی پێبکەن و لەبارەی بدوێن و بینووسنەوە .

بۆ نموونە :.

کەس بیری نایە لەکەیەوە بۆتە زەعیم ؟
ئەوەی زانراوە کەسێکی ئاسایی نییە
دەتوانێ کانزاکانی ژێر زەوی بخوات
پێدەشت بەدارستانەوە بجوێت و
ڕووبار هەڵقورێنی و ئاسمان بخاتە باخەڵییەوە ،
نەوت دەخاتە گیرفانییەوە و ناڕژێ ! لاپەڕە ” 17 _ 18 “

” لەڕووی هەستەوە “

بەدەگمەن ئەو شتانە دەبینین ژنان دەیکەنە قوربانی وەکو تەمەن و جوانی و لەشساغی و ئەو هێزە فیزیکیەی هەیانە لەپێناو ئەوەی ئەو دونیایە بەجوانی بمێنێتەوە لەکاتێکدا پیاوان هەموو شتێک دەشێوێنن.

بۆ نموونە :.

ئای لەباشی ژنەکان
مرۆڤ دروست دەکەن
چێشت و دوورمان و چاکردنەوەی دڵ دەزانن

ئێمەی نێرینەش چیمان کرد ؟
قامچیمان بەپشت ناساند و
هەندێک کلتورمان لەناوبرد و
ئەمەریکاشمان دۆزییەوە ….. ! ” لاپەڕە _ 115 “
” گێڕا نەوەی سەردەمێک “
شیعر سەردەمێک دەگێڕێتەوە ئەو سەردەمی بووە بە مێژوویـەکی تاڵ و ناخۆش ، سەرباری برسیەتی و هەژاری و شەڕی براکوژیمان دیت .
لەم سروشتە جوانەی ئێمەدا
تاکەدار کەنەک مێژوو
کەنەک ئەدەب پاییزیش دەرەقەتی نەیەت براکوژییە ! ” لاپەڕە _ 99 “
” کاتێک مردن نایەت “
لەچاوەڕوانی مردنێکی ڕەشدا کەچی مرۆڤەکان سەدان خەونی ڕەنگا و ڕەنگیان هەیە و کەچی مردن خاڵی ڕەشی هەموو شتێکە و چارەی هیچ ڕەنگێکی ناوێت .
لە ژیان ڕاهاتووین
خەمی ئەوەمانە بمرین
لێرە گۆڕستانیش دیواری هەیە ! ” لاپەڕە _ 103 “
” گێڕانەوەی ژیانی پادشاکان “
لەڕاستیدا شیعر ئەو دیوەی شتانەمان نیشان دەدا سەرکردە و پادشا و کوڕەکانیان ڕوانینێکی خەیاڵییانە و سەیر و سەمەرەیان هەیە بۆ ژیانی خەڵکی ئاسایی بۆیە بەگشتی ئەو شتانە دەنووسنەوە خۆیان دەیانەوێت ، گرنگ نییە تۆ کێی و چۆن دەژی ، پێویستە گرنگی بەهەموو شتێک بدەیت پادشاکان دەیانەوێت .
زەعیم بێ ئەوەی نووسەر بێت
دەمانخوێندەوە
زەعیم بێ ئەوەی خوێنەر بێ
دەمانووسییەوە . ” لاپەڕە _ 133 “
” مرۆڤی بێجوولە “
ژیانێکی مۆمیاکراو ئەو شێوە ژیانەیە هیچ جوولەیەکی جەستەیی و فکر و خەیاڵی تێدا نییە ، هەموو شتێک ڕەقبۆتەوە مۆمیا ناتوانێت بجوولێت چ بگاتە ئەوەی بیەوێت بژیت .
قاچی لەشوێن گیربووە
چاوەکانی لەزەمەن بێشومار مردنی دیت
لەپێخەفی یەک تەمەن . ” لاپەڕە _ 104 “
” زاڵمێکی شێت و خەلەفاو “
دڵی خۆشە مێژوویـەکی ناشیرین دەنووسێتەوە و پێی وایە دەتوانێت هەموو شتێک بە جادووێک یانیش سحرێک بەتاڵ بکاتەوە و پێی وایە

پاڵەوانە خەڵک دەبێت خۆشیان بوێت .
ئەم پشتە
بەرگەی چەند زانەم بگرێ ؟
لەچاڵەی گەروودا چەند گۆرانی بنێژین ؟
بۆچی مردن تەنها ماوە ؟!
لەجەستەی شوێندا تەنها قەبر و زیندان باوە ؟
پەیمان بەرە :
لە پێشاکی زەمەندا چەند پینەی ڕەنگپەدراوە ؟ " لاپەڕە _ 105 "
کورسییەکی جەگیر و چاوەکی جووەاو
موعجیزەیە
بەهەی بیرکردنەوەی وەستاوەوە خەون غلەر بەتەوە ! " لاپەڕە _ 88 "
ئەوەی وایکرد بەم ڕۆژە بگەین
بەس تۆ نەبوویت … ئێمەش بووین
ئێمەش خاک و نەتەوەمان لە حوکمەانی جوودا نەکردەوە .
" لاپەڕە _ 77 "
ئیتر بەسەرچوو ڕۆژگاری ئەو دەانەی بەدروشمێک چاک دەبوونەوە !
بەسروودێک پاک دەبوونەوە !! " لاپەڕە 76 " [illegible]
[illegible]
[illegible] ! " _71 " [illegible]
[illegible] !! " [illegible] 53 "
هەرکەسێ و کەیلەی ئاراستەی خۆیتی
ئەو کەیلەی ئەو بیرەکەیە بوو کە ئێمەی بمەننەوە
ئێمەش کەیلەی ئەو ئازادییە بووین کەڕۆژی دوای نەمانی ئەو چیمان بەسەر دێ ؟ ! " لاپەڕە _ 131 "
چەند ووشەیەک بۆ کەتایی " کاریگەری ووشە "
دونیای شیعر و فکری شاعیر زۆر جیاوازە لەم ژیانەی تێدا دەژین !
بەڵێ هەموو کاتێک خەیاڵ بەهێزترە لە حەقیقەت ، خەیاڵ جوانترە لە ڕاستییەکانی ژیان .
ئەگەر کاریگەری ووشە ئەوەندە بەهێز نەبوایە و مرۆڤی لەچاوەڕوانی ژیانێکی باشتر و جوانتر و دادپەروەرانەتر شێت دەبوو .
مرۆڤ ناتوانێت ڕووبەڕووی ئەم هەموو ستەم و زۆرداری و ناخۆشی ژیان و برسیەتی ژیان ببێتەوە ئەگەر بەخەیاڵ نەژیوانێت .
هەر ئەوەشە وادەکا مرۆڤ بەرگەی ئەو ژیانە نەگرێت ئەگەر شیعری لەوەربگرینەوە !
بەڵێ دەگمەنەوە بە نووسـینی دەسـتپێکی کتێبەکە بەم شێـوەیە نووسراوە :.
لەپەڕاوەزی ڕۆمانی " پایزی پاتریکی _ گابریێل گارسیا مارکێزەوە "

.

تێبینی /

هەر کەسێک هەستی کرد ئەم دەقە ڕەفتارەکانی دەگرێتە خۆی ئەوا هەڵەی ئەم نووسینە و ڕۆمانی گابرێل گارسیا مارکێز نییە، بەڵکو هەڵەی کار و کردەوەکانی خۆیتی ، خۆ ئەگەر خۆیشی تێدا دەزییەوە ئەوا پێش هەموو شتێک پێشکەشە بە ئەو .

” دوەت لە بەرزەخدا “.. ڕۆژگار خالید

بەهاوبەشی نووسراوە لەلایەن ” ییت بەنەر ” بە نەتەوە تورک و ” سەلاحەدین دەمیرتاش ” بە نەتەوە کورد .

ئەم ڕۆمانە لەلایەن ” فەرهاد چەمانی ” وەرگێڕانی کردووە .

- ئەگەرچی هەردوو نووسەر هەرگیز یەکدیان نەبینیوە کەچی هاوفکری یەکدین و دیوە تاریکەکەی مێژووی کۆماری تورکیا دەنووسنەوە .
- ڕۆمانەکە ئەوەندە بەووردی و جوانی نووسراوە تاکەتایی هیچ خوێنەرێک هەست ناکا کام بەشی ڕۆمانەکە ” ییت بەنەر ” یانیش” سەلاحەددین دەمیرتاش” نووسیوویەتی .

” چەند ووشە یەک “

هەر کەسێک ئەو ڕۆمانە بخوێنێتەوە پێویستە شەرم بکات ببێتە جاسووس یاخود خیانەتکار دژی نەتەوەکەی یاخود خوێنی هاوزمانی خۆی بڕژێنێت .

” لە ئێستادا “

لەبەر ئەوەی دیدگایەکی نوێ لەسەر پرسی کورد لە باکوری کوردستان یاخود کۆماری تورکیا دروستبووە ، ئەم خەونە ڕەشە یاخود ئەم مێژووە پڕ لەخەیاڵەی لەگەڵنا دژی نەتەوەی کورد هەبوو ، چاوەڕێین دیدگایەکی نوێ بۆ ئەو ڕووناکییە بەتەکایەوە یاخود بزانین ئەو قسانە بەکوێ دەگات یانیش کۆمەڵێک قسەن و نابنەکردار وەک قسەی سواو دەمێننەوە .

” ڕوانینی تاکی تورک “

ئەگەرچی دەگەمەنن بەڵام چەندەها تاکی تورک هەبوونە لەم سەد ساڵەی بەرگریان لە زمان و ناسنامە و جل و بەرگ و کلتور و مافی نەتەوەی کورد کردیە و دژی ئەو فکرەیە بوونە ، هەموو شتێک لەمرۆڤی کورد وەربگرێتەوە و نوقمی عەقلیەتی کەیلگەرایی و دەستەمەی فەهمی بە تورک ببێت .

لەبەرامبەر دەیان کورد بوونەتە کەیلە و جاش و خزمەتکار و چەکداری دەوڵەتی تورکیا و لەجیاتی بەرگری لەمافی نەتەوەکەیان بکەن بەزمانی تورکی و بەئاڵای تورکیا و بەجل و بەرگی سەربازی تورکیا بەداخەوە مرۆڤی کوردیان کوشتووە !

" پێشهاتێکی نوێ "

ئەوەی گرنگە بزانرێت دیدگای تاکی تورک چییە لەبارەی پرسی نەتەوەی کورد و تاکی کورد ؟! وە بەپێچەوانەشەوە وە ڕوانینی تاکی کورد چییە لەبارەی دەوڵەتی تورکیا و دەستوور و ئەم مێژووە ڕەشەی تێدا بووە بەقوربانی؟!

لەجیاتی وەڵام بیرخستەوەیەک گرنگە //

دوای ئەو هەموو تاوانە دەرحەق بە نەتەوەی کورد کراوە بەیە بە ئومێدەوە دەڕوانین و دەبینین سەردەمێک لە پێشمانە ، ئایا تاکی تورک بڕوا دەکات داهاتوویەکی پڕ لەشکۆ و پڕ لەسەروەری هەیە بۆ تاکی کورد لەکۆماری تورکیا ؟!

بە وەڵامی ئەو پرسیارە پێویستە ئاوڕێک لەم مێژووە سەد ساڵەیە بدەینەوە ، ناتوانین باوەڕ بەم شکۆیە بکەین بە لەبیرکردنی ئەم مێژووە تاریکە برینەکانی ساڕێژ نابێت ، لەبیرکردن ناتوانێت خوێنی هەزاران شەهید بگەڕێنێتەوە و ڕوحی هەزاران مرۆڤیش بگەڕێنیتەوە و ئەو وێنەیەش ناسڕێتەوە لە زهنی تاکی کورد دروستبووە لەبارەی هێزی چەکدار و سەرباز و پۆلیس و جەندرمە و میتی تورک هەیە ئەم هێزە چەکدارییە بووە بەکابووسێک و وەک شاخێکە پڕە لە ڕق و کینە و دژە ئینسانی .

پێویستمانە ڕوحی ئینسانی تورک بگۆڕێت و نەفرەت لەم مێژووە بکات سەد ساڵە هەیە و گۆڕانکاری گەورە بەسەر هەموو شتێکدا بێت .

_ پێویستە زهنی تاکی کورد بگۆڕێت و سەردەمێکی نوێ لەتورکیا دروست ببێ .

_ چیتر زوڵم لەبوون و زمان و پێگەی کۆمەڵایەتی و پێگەی کەسی و داهاتووی تاکی کورد نەکرێت .

_ ماف بگەڕێتەوە بە نەتەوەی کورد ڕۆژێکیش بێت هەموو ئەو شتانەی بەسەر نەتەوەی کورد هاتووە وەک مێژوویەکی پڕ لە ڕق

و پ لناشازی بنووسرتو و لداهاتوودا مندای تورکی
لسر پروردن بکرت هیکی یانیش تاوانک سد سا
هبوو بنوچوانی خیان و مژووکیان .
کیکی بابتک ئوی ئینکاری لبوونی نتوی کورد کراو
بمانای ووجودیتکی وک مرق و شتک نبوو بناوی
نتوی کورد .
هموو ئو پرسیار و باسانی ل مانکدا نووسراو
نتوی کورد قوربانی بوو و دوتی تورکیا بچاوی دوژمن
و بچاوی تیررست لکوردی وانیو !
" سرتای مانک"
لگی دوو کارکتری سرکی مانک بناوی " ئایقاز
درن " و کسک بناوی " سنان " پیشکی پارزر ئاشنا
دبین .
" دواتر دوو کارکتری دیک دن نو دقک "
" جان یوجل " کوی پارزر سینان گنجک وک هموو
گنجانی ئستای دوتی تورکیا خریکی ژیانکردن و بوای
بژیانی مدرن هی .
" برفین یانیش فاتم " کچکی کورد ل رژئاوای کوردستان
ئاواری هرمی کوردستان دبت و دواتر دچت وتی
تورکیا و دیوت بشوی قاچاخ بچت ووتی ئمانیا .
جان و برفین دکون پیوندی خشویستی ب گشتک دچن
ناوچیکی کناراوکانی باشووری وت ئم ناوچی نزیک ل
بنکیکی سربازی، لپ تقینویک وودا و هردووکیان
تاوانبار دکرن گوای چالاکی تیررستیان کردوو ،
ناوچکدا وستگی برهمهنانی وزی ئتمی لی .
" ئایقاز درن " وک ژنا کی خانشینکراو بتنها
دژیت دوور ل جنجای ژیان لناو سروشتی کناراوکانی
باشووری ووت دژت وداوکانی هشتاکانی سدی بیستم
دگتو دبت شاهیدکی گوناهبار بسر ئو شتانی
ویژدانی هلاهلا دکات و دیوت مژوو شن و کن دکات .
" سینان " وک کوردکی پارزر هموو شتک دگتو
لژیانیدا ووبووی بتو و برگری لو کیسان دکات
زوم و ستمیان لکراو لهشتاکانی سدی بیستم کاتک
ئایقاز جلادکی بویژدان بوو و ئو شق لبیرناکات
لگنجی بدستی ئایقاز لیدراو کاتک ووبووی بتو .
دوای تقینوک " جان یوجل و برفین " تاوانبار دکرن ،
کچی لکتایی مانک هموو شتک پچوانو دبتو و

بەدیار دەکەوێت کەسانێکی دیکە هەن و بکەری تەقینەوەکەن !
پێش هەر شتێک پێویستە ئەوە بخەمەڕوو ئەو ڕۆمانە دووشتی تێپەڕکردوو

1. گێڕا نەوە و نووسینەوەی مێژووی سەردەمێکی پڕ لە درۆ یانیش بەپاڵەوانیشاندان و سەرشۆڕکردنی سەدان مرۆڤی کورد بووە قوربانی .
2. دروستکردنی دونیایەکی خەیاڵی مرۆڤ بکاتە فریشتە و پێی وابێت پەیوەندیی نێوان مرۆڤەکان و دونیایی جوانی هەموو شتێک بەدڵ و خەیاڵی خوێنەری بنووسێتەوە .

دەتوانین بڵێین ئەو ڕۆمانە لەسەر ئاستی نەتەوەیی یانیش لەسەر ئاستی ئایینی نەنووسراوە .
بەڵکو دوو مرۆڤی کۆمۆنیست کە بڕوایان بەدادی کۆمەڵا یەتی هەیە بەڵام لەدوو سەردەمی جیاواز شتەکان دەکەنە یاداشت ” ئایقاز دەرە ” دوای ڕووخانی دەوڵەتی تورک و گرتنەدەسەڵات لەلایەن ئیسلامی سیاسییەوە و پیربوونی دەیەوێت بەئاسوودەی بژێت ، ” سینان ” وەک گەنجێک لە قۆناغی خوێندنی زانکۆ دەیانەوێت هەموو مرۆڤێک لە ووڵاتی تورکیا بەبێ جیاکاری لە ئەرک و ماف و یەکسان ببن و بەرگری ل□ نەتەوەکەی دەکات .
دوای تەمەنێک لەڕشتنی ڕووبارێک لە خوێنی مرۆڤی کورد پرسەکە لەسەر ئاستی جیهاندا دەنگدانەوەی ب□دروست دەبێت ، هەموو دونیا دەنگدانەوەی بەدەوڵەت و دەسەڵاتی تورکیا دەڵێت هەرگیز ئەم کێشەیە بەشەڕ چارەسەر ناکرێت ئەگەرچی هەتاکو ئێستا درێژەی هەیە .
بەتێپەڕبوونی کات و کودەتای سەربازی و گرتنەدەسەڵاتی ئۆپۆزسیۆن خەونی دەوڵەتی نەتەوەیی تورک و ئەتاتورک دوای سەد ساڵ کۆتایی پێهات .
هەژمونی ئیسلامی سیاسی و لاوازی حزبی نەتەوەی تورک وایکرد هەموو شتێک لەکۆماری تورکیا پێچەوانەوە ببێتەوە .
دوای □وداوی تەقینەوەکە و گەڕان بەدوای ” جان یوجل و بەرفین” لەلایەن ” سنانی پارێزەرەوە ” چاوی دەکەوێتەوە بە چاوی ” ئایقاز دەرە ” ژەنەڕالە جەلادەکەی سەردەمی گەنجی ، بۆ هەردووکیان پەشیمانییەک دێیتە پێش ژەنەڕاڵێکی سەربازی پشت لە ڕابردووی دەوڵەتەکەی دەکات و دەڵێت تاوانەکانی سەدەی بیستەمدا هەرچەندە یاسایی بێت و بە تیرۆر بناسرێت دووربووە لەهەموو بەهایەکی ئینسانی و ئەخلاقی و ئیدارەدانی

سەربازی .
هەر ئەوەشە وادەکات کاردانەوەکانی ژنە ئێرانییەکی بالا چەندە زەحمەت بێت هەست بەتاوان بکات و پێی وایە هەموو شتێک شایەنی ئەوەیە پشتی تێبکەی ، ئەزموونی ژیان فێری دەکات مرۆڤایەتی چەندە گرنگە ، لەژیانی " سینان " تەنیاییەک هەیە هەرگیز کۆتایی نایەت، ڕابردوویەک هەیە هەرگیز لەبیرناچێتەوە ، هیلاکییەک هەیە لەناو دەیان چیرۆک و چیرۆکی ژیانیدا دووبارە دەبێتەوە چاوەڕوانییەک هەرگیز کۆتایی نایەت .
پارێزەرێکی ماندوو لەژێر کاریگەریی فیکری کۆمەنیستی و نادادی ژیان دەیان دەقی بەرگرینامە و پشتگیری لەخەڵکی ستەملێکراو بنووسێتەوە .
ئەو پارێزەرە ململانەی ژیان دەکات و مردنیش ئازیزانی دەبات .
دوورکەوتنەوەی هاوسەری و منداڵەکەی وادەکات خۆزگە بەمردن بخوازێت لەگەڵ ئەوەشدا نەبوونی و هەژاری ناچاری ناکات سەربەرزانە نەژێت .
بە ئەوەی مێژووی کورد و کلتوریی کورد و دیدگای کورد بە تورکی نەکرێت .
بەباشی دەزانم دیدگای " ڕێبەر ئەجەلان " لەسەر کۆتاییهێنان بە " پرسەی پڕ لە ئازار " لەبارەی پرۆسەی ئاشتی و داهاتووی کورد لەنێو ڕۆمانەکە دەنگی داوەتەوە بەم شێوەیە دادەڕێژم :
" پرسی سیاسەت "
شەرم لەخۆم دەکەم چۆن کەشی سیاسی و هەشی دەوڵەت هەمووانی یەخسیر کردووە چۆن شێوازی بیرکردنەوەمان ئاراستەدەکات کورد یەکسانە بە تیرۆرست ساڵانێکە هەموو ڕۆژێکی خودای لەهەموو کەناڵێکی تەلەفزیۆندا هەموو سیاسییەکان و قەڵەم فرۆشەکان مەگەر لەبەیانی تا ئێوارە مەشکمان ناکەن؟! " لاپەڕە 142 " .
" پرسی شەڕ "
ئەوانەی شەڕ لەگەڵ دەنەدەکان دەکەن پەیوستە ئاگایان لەوە هەبێت نەبنە دەندە… درەیە؟ ئەگەر بە ماوەیەکی درێژ سەیری بەشاییەک بکەیت بەشاییەکەش سەیری تۆ دەکات . " لاپەڕە 143 " .
" پرسی دەسەڵات "
بەوامان بەوەیە ئەوانەی بەچەک دەسەڵات دەگرنە دەسەڵات

هەرگیز نابێ وڵات بەڕێوەبەرن چونکە مەیلیان بەلای ئەوەیە بێ بەکارهێنانی چەک و هێز حوکمداری بکەن، ئەوانەی فکریان پشت بەچەک دەبەستن بەدنیاییەوە هەژاری فکرین . " لاپەڕە 146 و 147 " .

" پرسی دادپەروەری "

تا دادپەروەری بەدی نەیەت ئاشتی بەدی نایەت بۆ ئەمەش پێویست دەکات لەپرسینەوە لە هەموو ئەو تاوانانە بکرێت لەڕابردوو ڕوویانداوە ، ئیدی ئەو شتانەی لەکاتە ئاساییەکانیشدا ڕوویاندا نابێ نادیدە بگرین .
" لاپەڕە 165 و 166 " .

" پرسی ئاشتی و زۆرترین مشتومڕ "

لەدۆخێکی وادا کێ لەگەڵ کێ ئاشت دەبێتەوە؟! لە کامە زەمینەدا ؟! چۆن ئەم کۆمەڵگەیە لەداهاتوودا بە ئاشتی بەیەکەوە دەژی؟! " لاپەڕە 167 " .

" پرسی تاوان "

لەوەتەی لەسەر ئەم خاکەدا ئەو ئامرازی پێی دەگووترێت دەوڵەت هەیە سەرباری هەیە بەردەوام بەرانبەر خەڵک و گەلانیتر تاوانی کردووە بۆ تاکە جارێکیش لەپرسینەوەی لەگەڵ نەکراوە ، هەرکە دەوڵەتی دەکەوێتە دەست بەئاسوودەیی و بێپەروا تاوان دەرحەق بەخەڵک دەکات هیچ ئەمان و ئەولەیەک بۆ هاونیشتمانیان نەماوەتەوە . " لاپەڕە 179 " .

" پرسی کورد "

ئەم ووڵاتە بەتایبەت دەسەڵاتدارەکانی هەرگیز پاکحسابییەکی ویژدانی ناکەن . " لاپەڕە 214 ".

" پرسی داهاتوو "

تۆ بڵێی ڕۆژێک ئاشتەوایی ئەم مەملەکەتە بگرێتەوە؟

" پرسی کورد"

ئەو دەمەی هێشتا لە باشووری ڕۆژهەڵات لەئەرکدا بووم دەرکم کرد هەروەها ملیۆنان کەس بەچاکی ئاشنای زمان و کلتور و دابونەریت و جوگرافیاکەیان نین لەخەمان بچوونین.
هەروەها کوردان بەتورک بکەین .
لەبنەڕەتدا ئەگەر توانیبامان لەمەدا سەرکەوتووبین هیچ کێشەیەک نەدەما ، بەڵام ئەوەتا لەسەر جێخەوەکەم هەستام لە بەردەوانە سەرانسەرەکەی بەردەم پەنجەرە لەو شەپۆلانەی بەدەم کەفچڕینەوە هەڵدەستان و دەکشانەوە بۆ دوور بۆ دوور دوورانی دوور ڕامام ، ئێ چی دەبوو ئەو کوردانەش ئەو ناسنامە تورکییە پێشنگەر و مۆدێرن و ڕازاوەیان بۆ خۆیان قبووڵ

کردبا خراپ دەبوو؟
هەر کوردبوونە چیاییە دواکەوتوو و گوندیان بەخۆیان هەڵبژارد .
دەوران چەرخا کوردان ڕۆشنگەریی خۆیان داهێنا و ئەمەیان تێپەڕاند و ئەمەش دواکەوتووین .
بۆ نموونە ژمارەی گرتنەدەستی دەسەڵات لە حیزبەکانی ئەواندا لە لایەن ژنانەوە بوونە پەرلەمانتار و شارەدار و چەندین لەئەمە زیاتر بوو .
ئەدی نەیان دەگووت ئەوان گوندەکین و جووتیارن و ئەمەش شارستان و مەدەرن بووین ؟!
ئەوەتا ئەمەش بەخۆشم سەختەددانی پێدا دەنێم و قبوولی دەکەم . ” لاپەڕە 220 و 221 ” .
” پرسی خیانەت و خۆفرۆشی “
ژیان لەدیدی ئایقاز دەرە ژەنەراڵی سەروبەندی کودەتای 12 ئەیلول ساڵانی هەشتاکانی سەدەی بیستەم دەگێڕێتەوە :
ئەرکی ئەمە ئەوەبوو کوژاندنەوەی دوایین تروسکاییەی لەنێو چاوانیان و لەنێوبردنی پارچەکانی دوایین سەرهەڵدانیان بوو .
ئەمڕۆ دەزانم لە ئەرزی واقیعدا هەرگیز سەرکەوتوو نەبووین لەوەی پارچەکانی ئەو سەرهەڵدانە لەنێوبەرین و ئەو گەنجانە یەخسیر بکەین .
لایەنی سەمەرەی ئەمە لەوەدایە هەست بە دڵخۆشییەکی شاراوە دەکەم کە پێچەوانەی ئەوەی ویستمان شکایەوە .
ئەوە ئەمە بوو دۆڕاوین ، ئەمە دۆڕاوەکە بووین گەنجینەکان ئەگەر ڕێبازەکەشتانم قبووڵ نەبێت لەگەڵ ئەوەشدا لەسەر حەق بوون .
قارەمانی پاسەوانی کۆماری تورکیا بەدەستی خۆمان گۆڕمان بە خۆمان هەڵکەند . ” لاپەڕە 36 و 37 . “
” پرسی نیشتمانپەروەری “
ئاژەڵدەستانی ووڵاتەکەمان هاوشێوەی نیشتمانپەروەرەکانمان کەدێتە سەر قسەکردن هیچ لەخۆیاندا ناهیڵنەوە ، بەڵام دووراودوورن بەبێ ئەوەی زەحمەتێک بەخۆیان بدەن بەبێ ئەوەی هیچ بەرپرسایەتییەک بگرنە ئەستۆ . لاپەڕە 60 ” .
لەکۆتاییدا بەم شێوەیە دەگەمە دەرئەنجامی خوێندنەوەکەم بە ڕۆمانەکەی :
وەک ” ئایقاز دەرە “دەوڵەت گەورەترین ناپاکی لەمێژوو بکرێت تێنەگەیشتنە لێی بەم شێوەیە ناپاکی لەداهاتووشدا دەکەیت .

” لاپەڕە 12 ” .

پرسی داهاتووی کورد لەبەردەم چارەنووسێکی نادیارە ئەگەر بابەتەکە ببەسترێتەوە بەپرسی پەرلەمان و دروستکردنی کۆمیسیۆن و باسکردنی کێشەکان بەم شێوەی ئێستا هەیە ، تێدەگەین کێشەی کورد هەرگیز چارەسەر نابێت .

خوێندنەوەیەک لەبارەی کتێبی ” پارچە ونبووەکانی بەدەنگی “.. ڕێژگار خالید

” ڕوانین لەتەنهای ژیانی مرۆڤەکان “

چێشنی کتێب ” چیرۆک “
نووسینی ” گۆران سەمەد “

لەڕاستیدا ئەوە سێیەم کۆمەڵە چیرۆکی نووسەرە دەخوێنمەوە .
ئەو کتێبەیان جیاوازییەکی زۆر تێدایە لەڕووی ناوەڕۆک و تەکنیک و شێوازی نووسین و گێڕانەوەی ژیانی کارەکتەرەکانیش .
دەتوانم بڵێم لەم کۆمەڵە چیرۆکە دەیان وێنەی جیاواز و وێنەی جوولاومان نیشان دەدات ، زیاتر لەوەی چاومان و خەیاڵمان لای ئەوە بێت نووسەر چ وێنەیەکی دروستکراومان لە زهنی دروستبکات ، دەبی ئینسان درک بکات لەدەوروبەری چ دەگوزەرێت ؟
بەچی ڕوانینی ژیانی ڕۆژانەی هەریەکێکمان پەرش و بڵاوە ، لەم سەردەمەدا خێرایی ڕووداوەکان و زۆری ڕووداوەکان وادەکات مرۆڤەکان نەپرژێنە سەر بچووکترین ڕووداوی دەوروبەریان !!
هەربۆیەش گێڕانەوە و دروستکردنی وێنەی جوولاو وادەکا ووردتر و باشتر لەمانای چیرۆک تێبگەین بۆ نموونە ، بینینی کتێبێک یا سەیرکردنی ئاسمان یا بارینی باران و لەبیرکردنی کلیلێک یانیش تەماشاکردنی کتێب و پێنووسێک .
نووسین بەم ستایلە وادەکات وازبهێنن لەچیرۆکی دووبارە و ڕیزکردنی ووشە و بەدەستەوەدانی مانا و کۆتاییەکی خۆش بە چیرۆکەکان .

لەگەڵ ئەوانەشدا ئەرکی نووسەرە نێوەندگیری بکات لەنێوان چیرۆکەکان و خوێنەری جددی و ورد ، تاوەکو بچووکترین وردەکاری و نهێنی بەسەرمان تێپەڕ نەبێت ، چونکە بەتێپەڕبوونی هەر شتێکی وورد و قوڵ و گێڕانەوەی بەم شێوەیە لەواتای چیڕۆکەکان و دونیای شاراوەی کارەکتەرەکان دوور دەکەوینەوە .
دەتوانم بڵێم
یەکێک لەجوانیەکانی ئەوجارەی نووسەر ئەوەیە بەقوڵی قسە لەسەر فۆڕمی ژیانی کۆمەڵایەتی ئێستامان دەکات و دەیبەستێەوە بەکات و ڕووداوەکانی سەردەم و مرۆڤەکانی دەوروبەرمان ، لەناو ژیانی هەر کارەکتەرێکی نێو چیرۆکەکان نەبوونی هەست و سۆز و هیلاکی و خراپی باری دەروونی و ژیان و گوزەرانیان دەکاتە یاداشت درک دەکەین چەندە ترسانکین .
لەگەڵ ئەوەش هەست دەکەی ژیانی مۆدێرنە وردە وردە لە مرۆڤەوە دەمانگەیەنێتە ئاستی رۆبۆتبوون و بووکەڵەی پەڕۆیی، ئەگەرچی هەموو شتێکی پێداین کەچی هەستی مرۆڤایەتی لێوەرگرتینەوە وردە وردە ئەو شێوە ژیانە لەناوماندا بوونی هەیە و مرۆڤی ئێستا ژیانی تاکڕەوی هەڵبژاردووە و دوورکەوتۆتەوە لەژیانی کۆمەڵایەتی .
بۆیە رێگە بەخۆم دەدەم و دەڵێم لەناو هەر چیرۆکێک لەو چیرۆکانە چەندەها چیرۆک و وێنەی بچووکی ڕابردوو و یادگاری و شەونخوونی و شوێن هەیە ، لەڕێگەی نووسینەوە نووسەر بەبیرمان دەهێنێتەوە و یادمان بەئاگا دەهێنێتەوە وەک پێنووس _ دار الحكمة _ ئەنکیدۆ _ کتێبخانە _ برسیبوونی سەردەمانێک _ ناوی نەبی یونس و شتی دیکە مرۆڤ بەبیری خۆی بهێنتەوە .
ئەگەر ئەو کۆمەڵە چیرۆکە ببەستمەوە و بەچیرۆکەکانی چیرۆکنووسی گەورەی جیهانی " ئانتوان چیخۆف" بێگومان دەبینی لەناو هەر چیرۆکێک سەردەمەکان دەگۆڕێن و پەیوەندیی نێوان مرۆڤەکان دەگۆڕێن و بەرژەوەندی و دونیای ماددە گۆڕانکاری بەسەردا هاتووە ، شێوازی جۆراوجۆر جل و بەرگ و خواردن و کەرەستەی گواستنەوەی مرۆڤەکان گۆڕاوە ، چلێسی و هەژاری و چاوچنۆکی و گریان و هێز و حەزی مرۆڤ بۆ سێکس و شەراب و سەرمایە وەکو خۆی ماتەوە و مرۆڤ هەستی ئیرەی تێدا ماوە .
لێرەش نووسەر درێژە بەژیانی ئێستامان دەدا و سەردەمێکی نوێ دەنووسێتەوە و ژیانی شارستانیەتی لەئێستادا گۆڕاوە بۆ شێوە ژیانێکی سەیرتر ، وەک دەبینین منداڵ و بەخێوکردنی منداڵ گۆڕاوە ، مرۆڤەکان بەتەنها دەژین و خواردنی دەرەوە دەخوات و سەگێک یاخود پشیلەیەک لەگەڵی دەژێت ، لەڕێگەی مۆبایلەکەی ژیانی □□زانەی لەگەڵ هەمووان هاوبەشی پێدەکات و شەوانە هەست دەکات چەندە تەنها و

چەندە هیلاکە.
هەر ئەوەشە وادەکا هەژاندنی هەست و ناخی کارەکتەرەکان لەڕێگەی دەردە دڵەوە بکەینەوە بەپرسیار و بەدوای ئەو وەڵاما نەدا بگەڕێن لەگێڕا نەوەی چیرۆکەکان هەستی پێدەکرێت .
چەندین پرسیاری سەیر دێتە پێش گرنگیشە بەلای هەمووا نەوە :.
هەر بەجددی مر□ق ت□دەگات ؟
چەندە بەقوڵی لەناو ژیانی ئەوانەی دیکە ووجودی هەیە و ژیانیان تەواو دەکات و بووە بەپاڵەوانی ژیانیان یان ئەوان بوون بە پاڵەوانی ژیانی !
لەگەڵ ئەوەش هەردوولا وادەکەن بەردەوامی بەو ژیانە بدەن بەئاسانی چیرۆکی تراژیدی دروست ببێت .
ژیانی مۆدێرنە ژیانێکە مر□ق ب□دوای حەقیقەت ناگەڕێت بەدوای خۆدزینەوەیە یانیش بەدوای ئەوەیە گرنگی بە شتەکان نەدا یانیش بەدوای ژیانێکە پرسیاری جددی دروست ناکا لەهەمانکاتدا بڕوای ژیانێکی ڕووکەشی هەیە یانیش ژیانێکی اجباری فێری مر□ق□کان دەکات
.
لە چیرۆکی یەکەم /” پەنکچوەیشن “
خەیاڵ بەشێوەیەکی سەیر زەق بۆتەوە لەلای پاڵەوانی چیرۆکە بیر لە ڕابردوو دەکاتەوە و ئێستا و داهاتووی لەبیر چۆتەوە پێی وایە ژیان کۆتایی هاتووە !
لەهەمان کاتدا بیر لەنیوەی مر□قایەتی ناکاتەوە تاوەکو یەکێک لەو نیوەی مر□قایەتی دێتە نێو ژیانی فێری دەکا رابردوو ببەستێتەوە بەئێستای و لەڕێگەی چیرۆکەوە داهاتوو بنووسێتەوە .
دەتوانم بڵێم ئەوە نووسینە وادەکا مر□ق خ□یاڵ بکات و پرسیار بکات و بەدوای ئەو شتانە بێت وەک تاک پێویستیتی لەژیانی ڕۆژانەی .
خاڵێک دابنێ بۆ ژیانی ئێستای جاریش هەیە فاریزەیەک دابنێ جاریش هەیە پرسیاری جددی دروستبکات جاریش هەیە بەدوای وەڵام بگەڕێت یانیش بەسەر سووڕمانەوە لە حەقیقەت و درۆ و خەیال بڕوانێت .
ئەگەرچی دەیەوێت وەڵامی هەموو ئەو پرسیارانە بداتەوە هیچ ڕۆژێک بەخەیاڵی نەهاتووە .
بۆیە بۆ هەر یەکێکمان پێویستە بزانرێت بەدوای چ شتێک دەگەڕێن پێش ئەوەی بەدوای ئەو بوونە ڕاستقینەیە بگەڕێن دەمانەوێت .
لە چیرۆکی دووەم /” ڕێگەم بدەن تا زووە لێرە بڕۆم “
_ شارێکی وێران هەیە ئەو شارە موسڵە بنەماڵەیەکی ڕەسەن و خانەدان و گەورەی کورد بۆی دەگەڕێنەوە .
ئەگەرچی ئەو گەڕانەوەیە هیچ سوودێکی نییە وە هیچ ئاماژەیەک نییە بەگەڕانەوەیان دڵیان خۆش بێت و بتوانن بەخۆشی بژین کەچی سەیرەکە

لەوەیە دەترسن و خۆیان لەم شارەدا قایمکردووە تێدا دەژین ئەگەرچی لەناخی هەر یەکێکیان بۆشاییەک هەیە هەرگیز پڕ نابێتەوە ، لەکۆتایی چیڕۆکەکە درک دەکەین بۆشایی بێکەسی و هەژاری و نەخۆشی و ترسە ، سەیرەکە لەوەیە بێدەنگن تەنها ڕووخساری یەکدی دەخوێننەوە و بێزارن ل□ یەکدی .

ئەو بنەماڵەیە ئەگەرچی لەبیرکراون چونکە ئەوان ل□ سەردەمێک لەم شارەدا بوون پێگەیان هەبووە ، ئەو سەردەمە ” نووسین و خوێندنەوەی کتێب و کڕینی کتێب و پرسیاری جددی و هەژاندنی هەست و فکری ئینسان و ژیانی گشتی جێی بایەخ بووە ” .

لەئێستادا ئەوان گەڕانەوە ئەم شارە ژیانی تاک لەژێر پرسیارێکی بێوەڵامە و کەس نایەوێت یانیش تاقەتی نییە لەبارەی بدوێت .

لەکۆتایی چیرۆکە دەتوانم بڵێم ئاماژەکان و جوولەی مرۆڤەکان بەسە تێبگەین ژیانکردن لەم شارەدا دەمێکە کۆتایی هاتووە کەس بەئاگا نییە بۆیە سەرۆکی خێزانەکە کۆتایی بەهەموو شتێک دەهێنێت پێی وایە ئەوە کوشتن دەتوانێت هەم پرسیاری جددی بێت و هەمیش وەڵامی جددی بێت بۆ ئەوانەی دەیانەوێت بمرن !

چیرۆکی سێیەم / “چیرۆکێک بەبێ خاڵی کۆتایی “

پەیوەندییەکی قووڵ لەنێوان چیرۆکی یەکەم و سێیەم هەیە و وادەکات بەستنەوەیەک و گرێیەک بکەینەوە و تێڕامانێکمان هەبێت لەسەر کارەکتەری سەرەکی ڕووداوەکانی هەردوو چیرۆکەکەدا .

بەهەمان شێوەی چیرۆکی یەکەم نووسین و فێربوونی تەکنیکی نووسینی چیرۆک و بەبیر هێنانەوەی ناوی کارەکتەرەکان و بەستنەوەی بە شوێنەکان وادەکا بەردەوامییەک هەبێت ، بۆیە لەم چیرۆکەدا بەشێوەیەکی تەکنیکی دەیەوێت ڕووداوێک ڕاست بکاتەوە پەیوەندیی هەیە بەکوژرانی کەسێک . تاوەکو لەپڕ تێدەگەین گومانکردن لەکەسێک تاوانبارە بەکوشتنی کەسێکی ئازادیخواز و نووسەر لەڕێگەی پیتەوە بەڕاستی ئەستەم بێت .

بەڵام بۆ مرۆڤێکی ژیر ژیان چەندە سەیر و ترسناک بێت ، کەچی دەتوانێت لەهەموو شتێک تێبگات لەم چیڕۆکەدا کارەکتەری سەرەکی راناوەستێت ناوی جەللاد و جاسوسەکە دەزانێت و کوی پەیوەندییەکە دەخاتە بەردەم واقیعێکی تاڵ و ناخۆش چونکە ناوهێنانی کەسێکی ئاشنا بەگوێی هەمووان، جۆرێکە لە دووبارە بوونەوەی ترس لە هەموو شتێک کەسەکە (ملازم محسینە) .

لە چیرۆکی چوارەم /” ئاوەڵکراسی مۆر “

نووسەر چەند پارچە بینینی دەبەستێتەوە بەیەکدی لەم چیرۆکەدا دوو ئاست لە تێگەیشتن هەیە هەرگیز ئەو دوو ئاستەدا هاوتای یەکدی نابن دوو بیرکرنەوە هەیە هەرگیز هاوتای یەکدی نابن دوو خۆشەویستی هەیە

هیچ شتێکیان ئەوەی دیکە نابەستێتەوە بەیەکدی ، هەر ئەوەشە وادەکا لەڕووی دەروونییەوە لەکەسەکان بڕوانین تاوەکو بتوانین لەڕووی کەسایەتییەوە خوێندنەوەیەکی واقیعیانە و ڕاستگۆیانەیان بۆ بکەین ئەگەرچی لەسەردەمی ئەستادا ماددییەت هەموو شتێک دەشێوێنێت و مرۆڤەکان بەچاوی کڕین و فرۆشتن لەهەموو شتێک دەڕوانن و نرخیان لەسەر دادەنێن .

هەر ئەوەشە وادەکا لەپێ بیرکردنەوە و ڕوانینی مرۆڤەکان بگۆڕێت هیوا و ئومێدی کەسەکان وابکات مرۆڤ باوەڕی بەهیچ شتێک نەمێنێت بەترسەوە لە داهاتوو تەبگات کەچەندە تەنهایە ، هەر کاتێک مرۆڤ ترسا لەداهاتووی خۆی خۆشحال ناژیت و لەناخەوە شەک دەبێت سێکس وەک گەمەیەک دەبینێت و ئافرەت وەک مەکینە دەبینێت و لەبەر خاتری ئەو ژیانە درێیینەیە لەهیچ شوێنێک ئۆقرە ناگرێت گرێی دەروونی بۆ دروست دەبێت ، بەپێچەوانەوە ئافرەت لەڕێگەی سێکسەوە پارە پەیدا دەکات و دواتر بەدوای پیاوی ناوخۆون و خەیاڵی دەگەڕێت و دەیەوێت ژیانێکی نوێی هەبێت .

چیرۆکی پێنجەم / ” شێوەی ئەندازەیی تەنهایی “

تەنیاییەک هەیە هیچ شتێک نییە قیاسی بکات و هیچ کەسێک نییە بتوانێت لەبارەی بنووسێتەوە بەیەش وا دەڵێم هەرشتێک بوو بەمەحاڵ ئەو شتە بەنهێنی نامێنێتەوە بەڵکو دەبێتە گلەیی و گازندەی شەو و ڕۆژ و ئەوکاتانەی ئینسان لەهەموو شتێکی ژیان توڕە دەبێت .

تەنیاییەک هەیە تاقەتی ئینسان ناهەلێت لەڕێی ئەو تاقەتەوە ئاشنای شەوە ژیانێک دەبین هەزاران مرۆڤ بەمردووی تێدا دەژین و نانی زیندووەکان دەخۆن و هەوای کەسانی دیکە هەڵدەمژن و پێویستیان بە جێگە و پێگەیەک هەیە بۆ ژیانکردنیان .

ئەو سەردەمە میدیا و گەیاندنی زانیاری و هەواڵ دەبەسترێتەوە بەوەی بنەماکانی ژیان مرۆڤی بەرەو چ گۆشەیەک ڕۆیشتووە لەم گۆشەیە هەموو شتێک دەبینین جگە لەتاریکی ناخمان هەموو شتێک گەرمە جگە لە هەناسەی سییەکانمان هەموو دونیا بووە بەگرێیەک کەچی ئەم گرێیە کەس ناتوانێت بیکاتەوە چونکە لەسەردەمێک دەژین مرۆڤ بەقەد هەموو شتێک تەنهاییە و بەقەد هەموو شتێک درە لەگەڵ دەوروبەری دەکات و دەزانێت خۆی بەشێکە لەم گەمەیەی هەرگیز کۆتایی نایەت .

چیرۆکی شەشەم / ” لەودیو قیژەی بێدەنگییەوە ” .

لەناخی هەر یەکێکماندا بێدەنگییەک هەیە ئەو بێدەنگییە خەم و خەفەت و ناخۆشی و مەینەتی کەسانێکە قەدەری ژیان زاڵمانە لەگەڵیان جوولایەوە کەسێک نەبووە لەیان تێبگات و لەیان بپرسێتەوە ئەگەر بۆ ناشکوری نەڵێن لە هەزاران چیرۆک و بەسەرهات و خەم و خەفەتی ئەم میللەتە بەدەگمەن پێکەنین و قسەی خۆش و شایی و گۆرانی تێدایە .

ئەم چیرۆکە لێهاتووی دوو مر□ق نیشان دەدا دەیانەوێت ئەم شتانە بنووسنەوە بەچەند ووشەیەک دەتوانرێت خەمێکی گەورەمان پێبڵێت .
بەچەند ووشەیەک خەمی مەرگەساتی ئەنفال و روحی سەدان مر□قمان نیشان بدات بەشێوەی یاداشتێک هەرگیز لەبیرناچێتەوە .
لەیاداشتی دواتر هیچ کەسێک ناتوانێت قیژە بکات بەقەد ئەو کەسە مردنی ئازیزێک چەندە سامناکە و تێکچوونی دەروونی ئینسانێک قیژەی لەکەسێک دەبڕێت و منداڵێک بەبێ دایک گەورە ببێت چۆ دەتوانێت بقیژێنێت ئەگەر ئەمانەش بنووسرێتەوە بێگومان سەدان قیژە و خۆبریندارکردنی دیکە هەیە پێویستی بەقیژەیە ، بۆ کەسێک زیاتر حەزبکات لەمان□ای زیاتری ئەم ووشەیە تێبگات کەچەندە سامناکە رۆمانی “قیژە” لەلایەن کاک” فەرهاد چۆمانی” نووسراوە هەر کەسێک بخوێنێتەوە تێدەگات ژیان چەندە بێزارمان دەکات شەڕ چەندە بێزارمان دەکات مر□ق ل□خۆڕا قیژە ناکات مەگەر چیڕۆکەکەی نەبیسترێت و کەس نەینووسێتەوە چونکە قیژەکردن بەئاگاهێنانەوەی هەستی ئینسانبوونە .
چیرۆکی حەوتەم ” ناپلیۆن “
لە چیرۆکی کۆتایدا نووسەر لەڕێگەی ناوی سەرکردەیەکەوە قوڵ دەبێتەوە بۆ دونیای فکریمان و گەمەیەکی قوڵ بەمێشکمان دەکات و وادەزانین باسی شکۆ و هێز و مێژووی ” ناپلیۆنە ” کەچی مەبەستی ئەوەیە چۆن فەرماندەیەکی سەربازی لە ژوورەکەی خۆیدا خەریکی یاری کۆنکان و خواردنەوەیە خۆی مەست دەکات .
ل□ بەشێکی دیکەی چیرۆکەکە شەڕێک دەگێڕێتەوە دیارنییە کەیە و ئەو شوێنەی شەڕی تێدا روودەدا چ شوێنێکە و ئەو شەڕە کەی کۆتایی دێت بەڵام ئەم چیرۆکە لە لای تاکی کورد ئاشنایە چونکە هەرگیز نەتەوەی کورد و چەک و شەڕ جیانابنەوە .
ترس و کوشتن و برسیەتی و بێئاگایی و نەبوونی خەمخۆری لەم چیرۆکەدا دووبارە بۆتەوە.
لەڕاستیدا دووجۆر شەڕ هەیە لەم چیرۆکەدا
شەڕێک شەڕی ئیرادە و ویستی کەسی و خەونی سەدان کەسە.
شەڕێکی دیکە کەسێک دەیکات و هەموو شتێک دەکا قوربانی ئەو شتانەی بڕوای پێی هەیە و ڕەوایەتی بەخۆی دەدا .
لەم چیڕۆکە بێدەنگی و گریان و کوشتن و بێباکی و شکست و کشانەوە و هێز و چەک و ڕووخانی وورەی سەربازەکان لەگەڵ شکۆی ناپلیۆن یەکناگرێتەوە .
ئەو فەرماندە سەربازییە لەکارەکتەری چیڕۆکی ” ئاژاوەگێری ” کۆچیرۆکی نووسەری جیهانی “ئانتۆن چیخۆف ” دەچێت گەمەی کات دەکات و دەیەوێت هەموو شتێک بەیەکدی ب□ستێەوە بەمەبەستی راحەتی

دەروونی ، کۆبەرھەمی " ئانتۆن چیخۆف " لەلایەن " رەسول سوڵتانی " وەرگێرانی بۆ زمانی کوردی کراوە .

تێڕامانی دەرباری□ د□قی شانۆیی " دوا ڕۆژەکانی بابلۆ ".. نووسینی/ کاک شوان کەریم.. خوێندنەوەی رۆژگار خالید

چەشن/ دەقی شانۆ

بۆ ئەوەی نەبیت بە بابلۆ پێویستە شتێک لەبارەی ژیانی بابلۆی بخوێنیتەوە !
بابلۆ کەسێکە وەک ھەر کەسێکی دیکەی کۆمەڵگەی ئێمە قەدەری ژیان وایلێدەکا تووشی بارێکی قورسی دەروونی ببتەوە ، ئەمبارە دەروونییە لێکدانەوە و نەگەیشتنە بەخەون و خەیاڵ و ئەوشێوە ژیانەی ھەر تاکێک لە ئێمە ھەیەتی .
لەدەرئەنجامی ئەو خەونەدا تووشی دەیان کێشە و دۆخی تایبەتی دەبێتەوە !
ھەر بۆیە شێوەژیانی بابلۆ شێوە ژیانێکی خێزانی و مندالێ ھەر کەسێکە لەناو خێزانەکەی .
کەچی لەپەنا ئەو شێوە ژیانە شتیدیکە دەشارێتەوە بۆیە ئەو شێوە ژیانە نامۆ نییە !!
تەنھا پێویست دەکات ئەو کەسانە ببینی !
لەھەمانکاتدا ئەو کەسانە بەشێوەیەکی کاتی لەژیانی بابلۆدا ڕۆل دەبینن .
بۆ ئەوەی بابلۆ ئەو دۆخە تێپەڕ بکا ، ئەگەرچی ئەو کەسانە دەبێ پشوو درێژببن و بەرگەی ھەڵسوکەت و قسەکان و ڕەفتاری بابلۆکان بگرن .
چونکە بابلۆ وەک ھاوسەری ژیانی وەک منداڵ□ و خزمەتکار تەماشایان دەکا و ئەمریان لەسەر دەکا و وەک ئامێری بەردەستی لێیان دەڕوانی

.
لەکاتێکدا ئەو کەسانە دەبێت خەریکی نواندن ببن بە ئەوەی ئەو دۆخە دەروونیی بابلە تێیدا دەژی تێپەڕ بکات .
لە کۆتایی ناچار دەبن لە نێوان ئەو خەیاڵەی بابلە دروستی کردووە بەخۆی لەگەڵ ئەو واقیعەی تێدایە کەوا تووشی دۆخێکی سەختی دەروونی بووە ، پێی رابگەیەنین ئێمە نواندن دەکەین و تۆ هەڵەی بوەستە و بەڕاستی سەرلێشواوی !!
لەڕاستیدا لە کۆمەڵگەی ئێمەدا بابلە زۆرە :.
دەکرێت من بابلە بم !
دەکرێت تۆ بابلە بیت !
دەکرێت باوکێک یا دایکێک بابلە بێت وەک جەللادێک وابێت بە خێزانەکەی !
دەکرێ کچێک یا کوڕێک بابلە بێت بە ئەوەی ژیانی یەکدی تێکبدەن !
دەکرێت منداڵی بیت یانیش کەسێکی پیر بابلە بێت !!
دەکرێت سیاسییەکان بابلە ببن ، رۆژانە خەریکی درۆی سیاسین و وابزانن ئەوەی دەڵێن ڕاستە هەمووانیش دەبێت بڕوای پێدەکەن !!
دەکرێت پیاوێکی ئایینی بابلە بیت بیەوێت بڕوا بەهەمووان بهێنی ئەو فریادڕەس و پاک و پاڵەوان و پیرۆزە !!
دەکرێ پیاوێکی بزنس و خوداپێداو بابلە بێت هەمووان بە ئەوە هەڵین خزمەتی بکەین و کەی ویستی دەرمانبکا لە کارەکانی !!
بۆیە بەچاوێکی خراپ و دلێکی پڕ ڕق تەماشای بابلەکان مەکەن چونکە قوربانی شێوە ژیانێکن وا دەزانین ئەوان ژمارە یەکن، بەڵام لە تێگەیشتن و وردبوونەوە هەست دەکەین بابلەکان ژیانێکی پڕ لە کێشە و هەرایان هەیە !!
دەکرێت دونێ بابلە بووبم !
دەکەی ئەمڕۆ تۆ بابلە بیت !
دەکرێ سبەی هەمووان بابلە بین !
دەکرێ بۆ هەمیشە بابلە بمێنین !
چونکە بابلەبوون لەناخی هەر یەکێک هەبێت شانازی دەکات و هەمووان لەخۆی نزمتر دەبینێت !!
مەترسن لە بابلەکان ، چونکە بەشێوەیەکی زۆر هەن تەنها شتێک بکەین پێویستە گوێیان بۆ نەگرین و دووربین لە گفتۆگۆی بێسوود و سەرئێشە !!
چونکە
ئەو بابلەیە ژیانی لەسەر ناڕاستی و درۆ دروست کردیە بەجارێکیش بە یانیش چەند جارێک ڕاستی دەڵێ لەبەر دەی کەسەکان بە ئەوەی بزانن بابلە میهرەبانە نەوەک خۆی بڕوای بەڕاستی بێت !!

دەکرێت چاوت داخەی بال□ی بزر بی و چاوت بکەیەوە بال□ی لە پێشت بیت.
بۆیە دەبێت بەوردی لەکەسەکان تێبگەین و لە ناسینی هەر بال□ییەک کۆمەڵێک کێشەت تووش بیت و لە جێهێشتنی هەر بال□ی کێشەیەک یا زیاتر کێشەیەک لە کۆلت ببێتەوە .
بەتێپەڕبوونی کات یانیش لە کۆتایی تێدەگەی بال□کان کێن ؟
بۆچی لەپڕ پەیوەندیت لەگەڵ بال□کان کۆتایی دێت ، بەبێ ئەوەی بزانیت هۆکارەکەی چییە ؟
بۆچی بال□کان لەگەڵ کۆتایی هاتنی بەرژەوەندییەکان دەگرین و دادەمێنن ؟
وەڵام / چونکە ڕۆژێک دێت بال□کان دەگەنە ئەو شوێنەی پێیان دەگوترێت بوەستە ئەوە تۆ نیت بەڵکو خەیاڵێک یانیش نواندنێک لەتۆ هەیە دەبێت وازبهێنی .

خوێند□ن□وەیەک بۆ ” زمانم ئەگەڕێنمەوە ناو دڵم “ی ڕامیار مەحمود.. رۆژگار خالید

پێش هەر شتێک دەمەوێت ئەوە بڵێم :
کاتێک بێدەنگی و هیچ شتێک ناڵێت و قسەکان و خەمەکان لەدڵت هەڵدەگری ئەوە بێدەنگ نیت ، مردووی .
هەر بۆیە /
دەردە دڵ و ورتەورت و دەنگەدەنگ و گلەیی سەر لێوەکان و وڕێنەخەو و دڵڕەقی و دڵەڕاوکێ و بێ تاقەتی و هیلاکی زۆر ، بەشێکن له تێکدانی فکری ئینسانەکان .
لەگەڵ ئەوەش بێدەنگی و پرسیارنەکردن و دانیشتن ، بەشێکن لەو گەمە فیکرەی وادەکات کۆتایی بەهەموو شتێک بهێنێت .
ئالێرەدا
نووسەر بەناونیشانی کتێبەکە و کۆمەڵەشیعر و چەند پارچە شعرێک لە تێفکرینێ شەڕی سەردا□م و شەڕی ڕابردوو و شەڕی زەمەن و شەڕی مانەوەی مر□ق□کان د□چ□ت .

لەڕاستیشدا شیعری کوردی مێژوویەکی دوور و درێژ و پڕ لەشانازی و پڕ لە هەوراز و نشێوی هەبووە .

هەر ئەوەشە وادەکات زمانی کوردی و شیعری کوردی لەناونەچووە یانیش نەفەوتاوە یانیش بزر نەبووە .

چونکە ئەدەبیاتی ئەمڕۆ و زمانی گێڕانەوەی ڕووداوەکان و دەقی چیرۆک و ڕۆمان و بەسەرهات و مێژوویی کۆمەڵایەتی و سیاسیمان لەناو شیعردا وجوودی هەبووە ، جگە لەوەش شیعری کوردی لەپاڵ پەیامی خۆشەویستیدا خەباتی سیاسی و نەتەوەیی گەیاندووە .

ئەگەر ووردببینەوە ئەدەبیاتی ئەمڕۆ بەگشتی و زمانی گفتوگۆکردن و قسەمان و دەنگە دەنگ و گلەیی سەر لێوەکانمان ئاوازێک و فۆڕمێکی شیعری وەرگرتووە .

لەپاڵ ئەوەشدا شیعری کوردی زیاتر بەلای سۆزداری و دروستکردنی وێنەیەکی گەورە بووە بۆ بەبیرهێنانەوەی ڕابردوو و بەستنەوەی بەئێستادا ئەوەش وایکردووە کاریگەری بەهێزی بەژیانی ئێستاماندا هەبێت .

بۆیە دەبینین وەک پێویست نەتوانراوە ئەدەبیات و دەقی شیعریمان لەخەمی داهاتووبێت و ڕابردوو تێکبشکێنێت و لەبیری بکات .

هەتاوەکو ئێستا نەمانتوانیوە وەک پێویست شیعری فکری بنووسین و پرسیاری جددی دروست بکەین و وەڵامی جددیمان بۆ ئەو شتانە هەبێت دەمانەوێت لێی تێبگەین .

لەو ڕوانینەوە ڕەنگە بەخەم دەدەم و بڵێم

لەم کتێبە //

هەموو شتێک ووجودی هەیە جگە لە ژن ، چونکە ژن لەهەر شوێنێک بێت یا شوێنەکە جواندەکا یانیش وەها تێکی دەدات و ناهێڵێت شتەکان وەکو خۆیان بمێننەوە .

لەغیابی ژن

خەیاڵ هەیە و گومان هەیە و درزبردنی ناخ هەیە و شکان و دونیاییەک هەیە لە تونێلێکی دوور و درێژی تاریک دەچێت و هەموو شتێک وونە !

لەبەر ئەوەی زمان نادوێت و نووسینەکان نووسینی نەو دەن ، بۆیە دەکرێت دڵ فەرمان لێبکات چونکە دڵ بەڕاستگۆیانە درۆکان نیشان دەدات و وادەکات ڕقمان لێی بێت و لەبیری نەکەین و بەئاگاییانەش خۆشمان بوێت !

لێرەدا شاعیر خەریکی دروستکردنی وێنەیە و مێشکمان هیلاک دەکا و دەمان پێدەکات .

_ لەسەرەتایی کتێبەکە تاوەکو کۆتایی بەدوای عەشقێک بووم ووجودی نەبوو .

_ چاوەڕێی گێڕانەوەی هەستێکم بووم ئەو هەستە و وجوودی نەبوو .

_ چاوەڕێی مردن بووم هەرگیز و هەرگیز ئەو مردنە نەهات .
_ چاوەڕێی ئارامی بووم ئەو ئارامییەم نەبینی .
لەناوەڕۆکەکەیدا دەتوانم بڵێم /
وەک نموونە //
_ بەشێکی ئەم دەقە دەچێتە خانەی نووسینی ئەزموونی ژیان و زانینی شتانێک وەکو برین وەهایە کاریگەری و برینی شوێنەکەی دەمێنێتەوە ،
ژیان شتێکی باشە ئەگەر گەرما و خۆشبارین و کوردایەتی بهێنێن .
لاپەڕە ٦٥
_ چەند شیعرێک وەک لێکدانەوە و تەفکرینی شتانێک دەبینرێت لەخەیاڵ دەچێت ،
ژیان تەنها سەفەرێکە بەناو مردندا . لاپەڕە ٧٤
_ بەشێکی دیکەی وەک هەستە و تێگەیشتنە لەوەی چ دەگوزەرێت لە ژیانمدا .
تێئەگەیت شۆرشی مرۆڤی نائومێد شیعرەو هیچی تر . لاپەڕە 77
_ بەشێکی دیکەی گفتەگۆیە لەگەڵ سروشت و زەمەن و کات و شوێنەکان .
دەی خۆت تەسلیمی هیچ دەستێک مەکە
چونکە جەهەنەمم لە خەڵکی بینیوە . لاپەڕە 56
_ بەشێکی دیکەی چارەسەری ئەو کێشانە دەکات لەڕێی تێگەیشتن بە بوونەوەرانەی هەن لە دەوروبەرمان .
کێشەی نێوان من و ئەم جیهانە ئەوەیە
من هەمیشە لە ئاوەڕدانەوەدام
لەجیهانێکدا هەرگیز ئاوەڕنادا تەوە . لاپەڕە 67
_ بەشێکی دیکەی دواندن و پرسیارکردنە لە بارەی ووجودیەت و مێژووی مرۆڤەکان .
بەمن قورسیەکی تەدایە قسەکردن لەسەر مرۆڤ . لاپەڕە 79
_ بەشێکی دیکەی وردبوونەوەیە لە پرسی مرۆڤەکان و هەستی نەتەوایەتی و هەستی کوردبوون .
شاعیری ڕاستەقینە تەنها کەسێکە توڕەیە لەم جیهانەدا
لەم کوردستانەدا نەک ژیانێکی ڕاستەقینە تەنانەت گۆڕێکی شەریفانەش زەحمەتە . لاپەڕە 80
_ بەشێکی دیکەی بێئومێدبوونە لە ژیانکردن لە کوردستان بەگشتی و ژیان لەشارەکاندا .
هەر هیچ نەبێت شتێک بڵی
من دوور لەووڵاتی خۆم دەژیم
خەزگە یەکێک ئاڵایەکی لەسەر ماڵەکەم هەڵئەدا
من هیچ بارودۆخم باش نییە . لاپەڕە 58
_ بەشێکی دیکەی دۆزینەوەی ژیانە و وونبوونی خودە .

چەکی من دەمە
شۆڕش بریتییە لە بیناکردنی خەیاڵ لەناو دڵدا . لاپەڕە ٧٧
با بگەڕینەوە ژوورەکەی خۆمان
گڵۆپی ئەم شارە وەک دڕک بەچاوما ئەچێت . لاپەڕە 91
_ بەشێکی دیکەی بەدیهێنانی دادپەروەرییە و تێکشکانی فکری چینایەتییە .
تۆ تەماشا بکە ئەم شارە جوانە
تەنانەت ئەم وڵاتە جوانە
هیچی تۆی تیا نییە
تەنها خەونەکانت نەبێت . لاپەڕە 49
هەر بۆیە ئەو شتانەم بەفکری هات :.
هەر بەجددی مرۆڤ بوونەوەرێکە خۆی لەسەرووی ئەقلانیتەوە دەبینێت و هەست دەکات لە شوێنێک دەگیرسێتەوە و چۆنیش لێی تێدەگات ؟!
و / ئایا هەڵهاتن لەئەقڵانییەت بەرەو نائارامی و تەسلیم بوونە بەئەرزی واقیع و پەشیمان بوونەوە نییە لەوەی نەژیاوین .
مرۆڤەکان لەچ سەردەمێک و زەمەنێک دەژین و ئومێدیان بەژیانیان هەیە ؟!
و / دونیاییەک لە گومان هەیە و کەچی قەترەیەک لە باوەڕ و یەقینمان هەیە .
لەم دەقە نووسەر چەندە کاریگەری فکری ڕۆژئاوای بەسەرەوەیە ئەوەندەش تاریکییەک یا ئاگری یانیش هێزێکی فیزیکی یانیش مەترسی وادەکات پرسیار دروست بکات لەبارەی پێشهاتەکانی بەردەمی .
_ چەندە بڕوای بە ئێستای هەیە ئەوەندەش ئاوڕ لەڕابردوو دەداتەوە .
_ چەندە شەڕی مانەوە دەکات ئەوەندەش شەڕی خۆکوژی دەکا .
_ هەر ئەوەشە وادەکات ئاستی نووسینی و گەمەی ووشەکان ئەوەندە هەستیار بی هەست بکەی ئەم کتێبە بۆ تۆ نووسراوە بەڵام لە کۆتایی تێدەگەی کەسێکی دیکە هەیە لەناو بوونت ، تارمایی هەیە یانیش سێبەرێک هەیە بۆ ئەوی نووسیوە نەوەک بۆ تۆ .
_ تێگەیشتن لە ووشەکان مانایەکی نییە ، بەبێ تێگەیشتن لە مانا و مەبەستی ئەودیوی پشت ووشەکان ، چونکە لەودیو هەر ووشەیەک کۆد و ڕەمز و پرسیاریش هەیە .
نووسەر بەدوای هەستەکان دەگەڕێت، کەچی ئەمەی مرۆڤ تەنها بەدوای هەستی بیستن و بینین و گۆکردن و تامکردن و چەندین هەستی دیکەین .
نووسەر پێمان دەڵێت لەڕاستیدا مرۆڤەکان لەژێر کاریگەریی سەدان هەستن .
هەستی تەنیایی و دووری و نەتەوەیی و نیشتمانپەروەری و نائومێدی و

نائارامی و گەنجی و پیری و فەقیری و بێکەسی و توڕەیی و دیلی و هەستی نەخۆشی و ئەو هەستانەی هەر کەسێک لێی تێدەگات .
کاتێک مرۆڤ نوقمی کێشەکانی ژیان دەبێتەوە ، بەدڵنیاییەوە وردە خۆشییەکان ناتوانن ئەو مرۆڤە بگەڕێننەوە بۆ ئەو شەوە ژیانەی تێدا ژیاوە .
چونکە مرۆڤ بوونەوەرێکە شتێک فێردەبی ، دەیان شتی لەفکر دەچێتەوە ، وەڵامی پرسیارێک وەردەگرێت دەیان پرسیار و وەڵامی لەفکر دەچێتەوە .
دەگاتە تەمەنێک یادگەی بەجۆرێکە پێی وایە هەموو شتێکی لەفکر دەچێتەوە هەست دەکا هەبوون و نەبوونی وەکو یەکە .
کەچی بینینی یا بیرکەوتنەوەیەک یا بیستنی یا خۆشییەک یا ترسێک وادەکا بگەڕێینەوە بۆ هەموو سەردەمێک .
لەم دەقە تێدەگەین نووسەر
_ شەڕێک هەیە ئەو شەڕە شەڕی هەموو مرۆڤێکە و هەتا دونیاش هەیە ئەو شەڕە کۆتایی نایەت .
_ مرۆڤێک هەیە مرۆڤایەتی لەزەواق نایێ و کەسیش دەرەقەتی نایەت .
_ ژیانێک و مردنێک و مرۆڤێک و تابووتێک هەیە بۆ مردن ئامادەنەکراوە بەڵکو بۆ ئەوە دروستکراوە کە نەمرین .
ئەم کتێبە بخوێنەوە بۆ ئەوەی نەمریت ، بوونت مانایەکی هەبێت و عەرشی ژیان گاڵتەت لەگەڵ نەکات و هەست بکەی بارگرانی .

تێڕامانێک لەبارەی کۆمەڵە چیرۆکی داد.. ڕۆژگار خالید

کۆمەڵە چیرۆکی داد – نووسینی " سەلاحەددین دەمیرتاش "
وەرگێڕانی " فەرهاد چەمانی "

ئەم کتێبە 9 چیرۆکی لەخۆگرتووە لە ناوەڕۆکی هەر چیرۆکێکیان باس لە سەردەمێک و زەمەنێک دەکات و مرۆڤەکان تووشی بێدەنگی و پرسیاری جددی دەکاتەوە .
هەموو ئەو پەیوەندییانە ئاشکرا دەکات بە پێی کات و شوێن و کەسەکان گۆڕانکارییان بەسەردا دێت .

فەری ئەوەمان دەکات لەهەموو شتێک تێناگەین .
ئەو شتانەی دیوەکی دیاری دەبینین و لەپڕ دەبێتە دیوەکی تاریک و وانەیەکی گرنگ لە ژیانماندا .
بۆیە لەناو چیرۆکەکان ئەفسانە دەهێنێتە بوون و پیاوی ڕاستەقینەمان بۆ دەکاتەوە خەڵ ، درۆ دەبێتە ڕاستی و پێکەنین و گریانیش تێکەڵ دەکات .
دەتوانم ئەوەش بڵێم /
ئەدەبیاتی نێو زیندانەکان ئەدەبیاتێکە تووڕەیە و یاخییە و داوای ماف و ئازادی و یەکسانی دەکات .
کەچی ئەدەبیاتی دەمیرتاش /
داوای دادگاییکردنی ژیان و ویژدان و دادی کۆمەڵایەتی و دادی ئەشق و داد و بێدادی ئەو ساتەدەکات مرۆڤەکان پەشیمانن و دڵتەنگ و بێچارەنووس و بێدەنگن .
لەپاڵ ئەوەشدا :
_ چیرۆکەکانی سەرەکی لە کۆمیدیا و سەرەکی لە تراژیدیایە و سەرەکی لەزیندان و سەرەکییان شاراوەیە .
_ کارەکتەرەکان سەرەکییان لەمزگەوتە و سەرەکییان لە مەیخانەیە و بەڕووکەش لەشار و بەناخ لەگوندەکانن .
ئەگەرچی نووسەر ئێستادا لەزیندانە ،
بەڵام
لەم کتێبەدا گەشتێکی خەیاڵی و پڕ لە سەرکێشی و ئەفسووناویمان لەگەڵ دەکات و کۆمەڵێک کارەکتەری سەرکەش و پاڵەوان و بزربوومان نیشاندەدا .
هەر یەکێکیان پاڵەوانێکی بزرن و خەیاڵ و ئەندێشەی گەورەیان هەیە کەچی دەبن بەپەند بۆ هەمووان .
بۆیە بە هەر یەکێکمان ناتوانین بڕوا بکەین ژیان چەندە سەیرە و ناخی مرۆڤەکان چەندە هیلاکە و زمانی ڕووداوەکان چەندە نزیکە لەمانەوە .
لەبارەی کتێبەکەوە :.
لە چیرۆکی یەکەم /
باس لەپەیوەندی خۆشەویستی نێوان کوڕێ ئەندازیارێکی کورد و کچێک دەکات لە باوکێکی ئەرمەنی و دایکی تورک هاتۆتە بوون ، لەدوای ئاوارەبوونی سەدان هەزار کەس لەخاکی سوریادا بۆ خاکی تورکیا ، لە کەمپێکدا دەژین .
ئەم کوڕە و کچە پێکەوە وەک خۆبەخش کاردەکەن ، دوای دەستکەوتی کۆمەڵێک زانیاری گرنگ باس لەوە دەکا داعش پەیوەندی لەگەڵ دەوڵەتی تورکیادا هەیە ، کچەکە تیرۆر دەکرێت لە لایەن داعشەوە ، وە

مەترسیش دەکەوێتە سەر گیانی کوڕەکە بە ئەوەی زانیارییەکان بڵاونەکرێتەوە و نەبێتە ئابڕووچوونێکی جیهانی .
دوای بڵاوکردنەوەی بەڵگەکان لە لایەن کوڕەکەوە مەترسی دەکەوێتە ژیانی دەکات ، پۆلیس و پیاوانی ئەمنی بەدوای دەگەڕێن، بۆیە بەناچاری بڕیار دەدا لەزبەخانەیەکی دەرەوەی شارەکەی بژێت و خۆی بشارێتەوە .
لە چەقی چیرۆکەدا :
جیاوازی چینایەتی و ڕووی ڕاستەقینەی سەرمایەداریمان نیشان دەدات و پێمان دەڵێت مرۆڤەکان چەندە خەریکی نمایشن و چەندە بێباکن بە ئەوەی سروشت وێران بکەن .
لە بەشێکی دیکە دەڵێت :.
دەمەوێت باسی عەشقتان بۆ بکەم چونکە لە شوێنێک عەشق هەبێت لەوێدا هیواش هەیە ئەگەر وانەبێت مرۆڤ چۆن دەتوانێت لەسەر پێی خۆی بوەستێت .
لە بەشی کۆتاییدا حورمەت دەگەڕێنێتەوە بە مرۆڤەکان و دەڵێت دونیا بەکەسانی باش دەخولێتەوە .
لە چیرۆکی دووەم /
پێمان دەڵێت مرۆڤ چەندە ترسناکە و پەیوەندی نێوان مرۆڤەکان لەسەر بنەمای سۆشیال میدیا چەندە ترسناکە .
لە پشت هەر شاشەی مۆبایلێک دەیان ڕوو و دەیان جۆر کەسایەتی و دەیان مەبەست و ئامانجی شاراوە و نهێنی هەیە .
ئەوەی لە پشت شاشەی مۆبایلێک دەتوانرێت بکرێت لەوانەیە دەزگایەکی سیخوڕ و چەندەها مرۆڤ نەتوانن ڕووبەڕوو لەگەڵت بکەن .
لە پشت شاشەی هەر مۆبایلی دونیایەک قسەی سۆزداری و وێنەی ئافرەت و مەبەستی دیکە هەیە ، ئەو مەبەستانە مرۆڤەکان ڕادەکێشنە ناو کۆمەڵێک بابەتی سەیر و شەڕی سەیر .
چەقی چیرۆکەکە ئەوەیە :.
مۆبایلەکەت بە ئاسانی دەتوانێت بتکوژێت و یان تیرۆرت بکا یانیش ئابڕووت ببات یانیش کەرامەتت بشکێنێت و یانیش وەک دیلێک بۆ هەتا هەتایە بتکاتە ژێردەستە یانیش شتی دیکەت پێبکات و شکۆت بشکێت .
لە چیرۆکی سێیەم /
باس لەخیانەت و پەیوەندییەکی ئاڵۆزی سۆزداری دەکات و ئەو پەیوەندییە دەبەستێتەوە بەدونیایەکی خەیاڵی، ئەو دونیا خەیاڵییە چەند گرێیەک دەکاتەوە و تووشی شۆکمان دەکات .
پێمان دەڵێت :.
بیربکەوە و بترسە بە سەرەتایی هەر پەیوەندییەک و دروستبوونی هەر کێشەیەک و هاتنە پێشی هەر کەسێک بەناو ژیانت بگەڕێوە بۆ خاڵی

سەرەکی کێشەکە بزانە و چەندە هەڵەی و چەندە خۆشباوەڕ و چەندە نائاگایانە ژیاویت .

چەندە بەئاسانی کەسێکی نوێ دێتە نێو ژیانت بەبیانووی ئەوەی دەیەوێت ژیانت جوان بکا و هاوکاری ژیانتە ، لەپڕ تێدەگەی ئەو کەسە خۆی هۆکاری سەرلەبەری کێشەکانە .

چەقی ئەو چیرۆکە ئەوەیە .

مرۆڤ بوونەوەرێکە بەپێی بەرژەوەندی خۆی مامەڵەدەکات و بیردەکاتەوە ، هەر بۆیە بچووکترین کێشە دەتوانێت تەواوی چیرۆکەکان بگۆڕن .

بەڵام ئەوەی سەیرە :.

چیتر پەیوەندییەکان بەنهێنی نامێننەوە تێدەگەی بۆ لێبوردن و بەخشین هیچ کات درەنگی نییە ، بەمەرجێک مرۆڤەکان بزانن لە چ شتێک دەبوورن .

سەیر ئەوەیە ئەو کەسانە خاڵی لاوازی رابردووت بەشکست پێبفرۆشنەوە ، کەچی خۆیان خاڵی لاوازتریان هەبێت و بترسن بە ئەوەی تۆ لەدەست بدەن .

ئەو شتانەی گرەوی لەسەر ناکرێت ئافرەت و پارە و داهاتووە .

لە چیرۆکی چوارەم :.

پەیوەندی نێوان دوو قوتابی سەردەمی زانکۆ و دوای زانکۆ دەگێڕێتەوە .

لەبارەی چیرۆکەکە دەڵێت :

کاتێک هەست دەکەی لەسەر ڕێگە ڕاستەکەی و بەئاراستەی ژیانێکی باشتر و جوانتر دەڕۆی و داهاتووت گەشە .

کەچی لەپڕ هەست دەکەی نەخێر ئەو رێگەی لێی هاتووی وا چاکترە بۆی بگەڕێتەوە هەمان شوێن .

_ نەبوونی و بێکاری و هەژاری وادەکا ئینسان هەموو کاتێک ئومێدێکی هەبێت ، ئەگەر ئەو ئومێدە خەون بێت یا خەیاڵ بێت زۆر چاکترە ، لەوەی بێ ئومێد و بێ خەون بیت .

جیاواز لە چیرۆکەکانی دیکە

شێوازی نووسینی ئەم چیرۆکە بەرزە و بەشێوازێکی سادە گەمەی ووشەمان لەگەڵ دەکا ، لەدواجار چیرۆکی ئەو گەنجانە دەنووسێتەوە لێی تێناگەین .

ئەو چیرۆکە بەشێکی لەناو خەیاڵە و بەشێکی لەناو حەقیقەتە بەشێکی لەناو ڕاستییە و بەشێکی لەناو درۆیە بەشێکی لەناو جوانییە و بەشێکی لەناو ناشیرینییە .

هەر ئەوەشە وادەکا ئاشنایانە درۆی دەکەین و غەریبانە خۆشمان

دەوەن .
سەیرەکە ئەوەیە ناسنامەی بوونمان دەشارینەوە و پێناسەیەکی درۆ ئاشکرا دەکەین و نیشانی دەدەین .
لەپڕ هەست دەکەین کات و گوتنی ڕاستییەکان و مەودای پەیوەندییەکانمان چەندە پڕ مەترسییە و درۆیەک کەشف ببی کەی چیرۆکەکە و ئەوەی لە هەناومان هەیە کەشف دەبێت تەمەنێک بە نهێنی شاراوە بووە .
مرۆڤ هەموو شتێک دەکات لەپێناو بەدەستهێنانی سەرەوەت و سامانی زۆر تەنانەت ئەگەر مەبەستی پێت یاری بەڕوح و ژیانی هاوڕێکانی دەکات .
لە چیرۆکی پێنجەم /
بەشێوەیەکی بەرز عەشقی نێوان کوڕ و کچێک دەگێڕێتەوە کوڕەکە وەک نووسەرێک چیرۆکی کچەکە دەنووسێتەوە و دەیکات بەچەندەها کارەکتەری جیاواز و بەشێوەی جیاواز بەئێمەی دەناسێتەوە هەر ئەوەشە وادەکا پرسیارێک لەخۆمان بکەین .
ئێمە لەکوێی ئەم ژیانەین ؟!
کاتێک خەون و خەیاڵ و ئەو وزەیەی هەمانە بەیەکدی ناڕۆن و بوونەکی نوێی پێنادەین ئالێرەدا کێشەیەک یا ڕووداوێک یاخود جێهێشتن یانیش مردنی ئەو کەسە وابکا لەناخەوە ئێمەش بمرین .
لەم چیرۆکەدا کات و شوێنی و هێزی فیزیکی و پەیوەندی نێوان مرۆڤەکان وادەکا مەودایەک دروست ببی ئەو مەودایەش بەهیچ شتێک پڕ ناکرێتەوە .
بۆیە چاوەڕوانیمان بە یەکتری زیاد لە پێویستییە و ئەرکی سەرشانی یەکدی قورس دەکەین .
مردن لەپێش هەموو شتێکە لەپڕ وەک میوانێکی ناوەخت کۆتایی بە چیرۆکەکان دەهێنێت .
ئەو کوڕەی وەکو پاڵەوانێک دەجەنگێت ناچارانە دوای بەیەک گەیشتن و ئەنجامدانی هاوسەرگیری لەگەڵ خۆشەویستیەکەی و مردنی ، بەحەسرەتی ئەو بژێت و ناچارانە بەدوای قەدەر و ژیانی کچەکەی بکەوێت و خۆشەویستی خۆی بداتە کچەکەی و ژیانی بەشێککراوی بەسەر ببات .
چیرۆکی شەشەم /
جیاواز لە چیرۆکەکانی دیکە
ئەو چیرۆکە بەسەرهات و ژیان و گوزەشتەی گەنجی دەگێڕێتەوە ، لەنێوان ڕاستی و خەیاڵ دەژی .
خەمی هەژاری و بێکاری و نەبوونی و خۆشەویستی وایکردووە مێشکی تێکبچێت و هەموو شتێک وەکو خەیاڵ و خەون ببینی .
ئەو گەنجە هیچ تێگەیشتنێکی بە ژیان و داهاتووی نییە ، هەر ئەوەشە

وایکردووە بێهیوا ببێت و هەموو شتێک بەقەدەر بسپێرێت .
هەر بۆیە بەشێوەیەکی ناتەندروست لە خۆشەویستی و عەشق و ئافرەت سێکس تێدەگات .
بوونی خۆی شاردۆتەوە و ناوێکی ساختەی هەڵگرتووە و ژیانی لەگەڵ ئەو کەسانە بەش دەکا بەئەقڵی خۆی وادەزانێت هەموو کەسێک وەکو ئەو خەیاڵاوی دەژین , لەپێناو ڕاستییەک سەد درۆ دەکات و هەموو شتێکی ژیانی دەشارێتەوە , تاوەکو لەکۆتاییدا هەموو شتێک کەشف دەبێت و خۆی ئاشکرا دەکات و بوونی ئێستای دەبێتە خەیاڵ .

لە چیرۆکی حەوتەم /

نووسەر چیرۆکێکی سەیر دەنووسێتەوە و پێمان دەڵێت .
بڕوا بەم چیرۆکانە مەک□ن □□زانە دەخوێنینەوە یاخود گوێتان لێدەبێت ، بەڵکو لەپشت هەر چیڕۆکێک بەدڵنیاییەوە چیڕۆکێکی دیکە هەیە نووسەر بوێرانە بۆمانی دەگێڕێتەوە و ڕاستییەک باس دەکات و جوانی نیشان دەدات و تاوانی بکوژێک کەشف دەکات .
وامان لێدەکا هیچ کاتێک وا نەزانین ژیانی مرۆڤەکان وەک فەرشێکی ڕاکخراوە ، بەڵکو ژیانی هەر مرۆڤێک بەجۆرێکە .
کاتێک ئازیزانت تووشی ڕووداوێک دەبن و دەمرن تێدەگەی ئەو ژیانە چەند د□□□قە و مرۆڤ هەرگیز بەخەیاڵی نایەت و بڕوا ناکات و تووشی چ قەدەرێکی بەد بووە .
تۆ لەکوێی ئەو سەردەمەی و تۆ لە کوێی ئەم ژیانەی تێدا دەژیت ؟!
وا مەزانە ژیانت ئەوەندە پارێزراوە و ژیان ئەوەندە خۆشە ، تاوەکو شانازی پێوە بکەیت .
کاتێک هەموو شتێک دژت بوەستێتەوە و بیانەوێت لەناوت ب□ن ، هەست دەکەی بەهێزی بەڵام زۆر بێهێز و لاوازی ، پێت وایە دەقەکان و سەعاتەکان و ڕۆژەکان بەئاسانی تێدەپەڕن !
لەم چیرۆکەدا تیرۆری سپیمان بۆ دەگەڕێتەوە و کود و ڕەمز و ووشەی نهێنیەکان کەشف دەکات ، کاتێک بابەتەکە دەبێتە پرسی نەتەوەیی و کوردبوون شتێک نامێنێتەوە قسەی لەسەر بکرێت ، لە پشت هەموو کوردێک کوشتنێکی شاراوە بەدیاردەکەوێت و بترسە لە ئازیزانت چەندە بەئاسانی دەکوژرێن، پاشان دێن بەشێت دەزانن وانیشان دەدەرێت تووشی نەخۆشی دەروونی بوویت و پێویستت بەچارەسەری دەروونی هەیە .
ترسناکترین بەشی ئەو چیرۆکە ئەوەیە بوونت وەردەگرنەوە و بوونێکی ساختەت پێشکەش دەکەن .
تەواوی چیرۆکەکە باس لە ژیانی پیاوێک دەکا لە نەخۆشخانەیەکی دەروونی خەوێنراوە و دەرمانی پێدەدرێت و پێی دەڵێن شێتبووی و بۆ هەتا هەتای□ ل□و□ر□ دەمێنێتەوە .

لە چیرۆکی هەشتەم /

کاتێک هەموو شتێک وا دەردەکەوێت باشە و چاکە و خۆی نیشان دەدات جوانە ئەوکات ئاسانتر و خێراتر راستییەکان دەردەکەون . چونکە

_ لەپەنا هەر رووداوێک نهێنییەک هەیە.

_ لە پەنا هەر کارەکتەرێکی ساختە راستیەک دەردەکەوێت .

_ لەپەنا هەر کەسێک هەڵسوکەوت و نمایشێک دەبینین .

_ لەپەنا پێکەنینی بێگومان گریانێکی نەبڕاوە هەیە .

هەموو شتێک لەبەرچاومان دەبێتە دووکەرت هەر بۆیە تێدەگەین ژیان نیوەی ڕاستە و چیرۆکەکان نیوەی راستن و کەسەکان نیوەیان جوانە .

لەپڕ تێدەگەی دەسپێکێکی نوێ و شتی نوێ دێتە نێو ژیانمان و کارەکتەری سەرەکی ڕووداوەکان دەبنە هەڵەم و سەرسەختانە ڕەخنەمان لێدەگرن کێشەیان لەگەڵ ڕابردووی خۆیان هەیە و بەتوندی نەفرەت لە رابردوویان دەکەن و هەست دەکەن چێژی ژیانیان لەدەستداوە و تەمەت دەبەخشنەوە و ڕێگەی دڕەکانیان دەهێننەوە و پێیان وایە جوان دەژین .

پرسی خیانەت و فێڵی هاوڕێی و گەندەڵی و وەڕسبوون و چڵەسی و ناشرینی و ڕاکرن لەناخی خۆت بەشێکە لەم چیرۆکە دەتوانین بڵێن هەرگیز کۆتایی نایەت .

لە چیرۆکی کۆتاییدا /

لەڕێگەی ڕۆژنامەیەکەوە چیرۆکی ئەو کچە دەگەڕێتەوە خوێنی دەبێتە مەرەکەب و جەستەی دەبێتە ووشە و ڕوحی دەبێتە کتێب و ناوەکەی دەبێتە مێژووی نەتەوەیەکی ژێردەستە .

_ مردنی دونیای هەژاند و سەردەمێکی نوێی هێنایە بوون .

_ ئەو مردنەی شاهێدی لەسەر دەدرێت داپۆشینی پرچ ناتوانێت کەرامەتی ئافرەتی داپۆشێت .

_ شەرەفبوون پێش ئەوەی شانازی بێت بۆ کەرامەتی پیاوی سەربەرزییە بە شکەی ژنبوون و ڕەمزی ژنبوون .

_ ئەگەر زیاتر لە خوێندنەوەیەک بۆ ئەو دەخە سەپێنراوە ئایینی و نەتەوەیی و زۆرە ملەییە بکەین تێدەگەین مرۆڤ بوونەوەرێکە ناتوانرێت دەستەمۆ بکرێت و ماف و کەرامەتی بشکێنرێت .

هەتا ئەگەر یاساکان لە سەرچاوەیەکی ئایینی و پیرۆزیشەوە وەربگیرێن ناکرێت بەشێوەیەکی وەحشیانە و بە شاپ و شەق و دار لەسەر مێشکی کچێک بدرێت و بەهێش بکرێت و کەرامەتی بشکێنرێت لەشوێنێکی گشتیدا .

لەکاتێکدا وەزیفەی ئایین بریتییە لە ڕوونکردنەوەی دەقەکان و پاراستنی مرۆڤەکان و دوورخستنەوەی ئەو شتانەی زیانی بە مرۆڤەکان هەیە لەدواجار هەر شتێک بێتە پێش نابێت بگاتە ئەوەی کچێک بکوژرێت و بەهێش بکرێت و کەسوکاری نەزانن بەهێشکراوە جەستەی بدەنەوە بڵێن

مردووە .
کەتایی چیرۆکەکەش بەمەرگی ژینا ئەمینی بوو .
شۆڕشی گەلانی ئێران " ژن _ ژیان _ ئازادی"

ڕۆمانی " ریحانە بۆنی هەموو ماڵێک".. نووسینی " دارا ڕەحمان".. خوێندنەوەی: ڕۆژگار خالید

ئەم ڕۆمانە پێشکەشی ڕوحی شەهید هوجام سورچی کراوە .
پێش هەر شتێک ئەوە دەڵێم
خەباتی چەکداری و بوون بە پێشمەرگە پێش ئەوەی بە بژێوی ژیان بێت ئەرکێکە بەرامبەر بەخاک و بەس .
وەک نموونە شەهید هوجام سورچی بەهەژاری ژیا و بەسەربەرزی شەهیدبوو .
ئەم ڕۆمانە
تایبەتمەندییەکەی لەوەیە نووسەر لەپاڵ ئەوەشدا پێشمەرگە بوو لەبەرەکانی جەنگ ، زەربەی ڕووداو و سەختی و ناخۆشییەکانی بەرەی جەنگی یاداشت کردووە .
دەتوانم بڵێم نووسینی ڕۆمانێکی لەم شێوەدا گرنگی خۆی هەیە ، زیاتر لە خوێندنەوەیەکی بۆ دەکرێت و دیوی تاریک و ناڕوون و نهێنییەکانیش باسدەکات .
دەتوانم بڵێم لە یاداشتە ڕۆمانیش دەچێت و نەهامەتی و سەختی دوای هاتنی داعش لە ساڵی 2014 و ساڵانی دواتر دەگێڕێتەوە کاتێک هێرش دەهێنن بۆ باشوور و ڕۆژئاوای کوردستان ، بەگشتی میللەتی کورد نەهامەتی و قوربانی و شەهیدێکی زۆری پێشکەشی ئەم نیشتمانە کرد .
نووسەری ڕۆمان وەک کارەکتەرێک ئەو ڕووداوانە یاداشت دەکا و تێکەڵی نێو دونیای خەیاڵی و ئەزموونی مەعریفەی نووسینی دەکات و ڕۆژە سەختییەکانی ژیانی لەگەڵ ئەمەدا هاوبەشی پێدەکات .
هەر بۆیە

لەهەندێک شوێندا پرسیاری جددی دەکا و وەڵامی جددیشی هەیە .
لەهەندێک شوێن وادەکا خوێنەر خۆی وەڵامی پرسیارەکان بداتەوە.
لە هەندێک شوێنی دیکە وادەکات بڕوا بە وەڵامەکانی بکەین .
لەهەندێک شوێنی دیکە پرسیارەکان هیچ وەڵامێکی نییە .
لە هەندێک شوێنی دیکە وادەکا خەیاڵ بکەین و خەیاڵەکانمان بکەین بە پرسیاری جددی و گومان لە حەقیقەتەکان بکەین کاتێک وەک یەقین و وەڵام بڕوامان کردووە .
ئەم ڕۆمانە کۆد و ڕەمز و بابەتی نهێنی تێدایە و ئەرکی خوێنەرە لێی تێبگات و ئاگاهی هەبێت لەبارەیەوە .
لەڕاستی هەر تاکێک زیاتر لە ئەرکێکی هەیە و بەجێهێنانی ئەو ئەرکە پێش ئەوەی ئەرک بێت بێگومان وەک وەزیفەیەکی ئەخلاقی و مرۆڤایەتی و نەتەوەیی لەسەریەتی بەردەوامی پێبدات .
کارەکتەری ریحانە دەکرێت ئەو هێزە یا ئەو بوونە خەیاڵییە بێت بیری لێدەکەینەوە .
لای کەسێک رەمزی زولم و ستەم بێت .
لای کەسێکی دیکە بۆن و بەرامە بێت .
لای کەسێکی دیکە شێخێک بێت .
لای من کچێکە شەهیدێکە .
لای کەسێکی دیکە رەمزی پاڵەوان بێت.
لای کەسێک دەکرێت هێزی ژنان و ئیرادەی ژن بێت .
لای داعش ڕەمزی ترس و تۆقاندن بێت .
لای کەسێکی دیکە ڕەمزی ئازادی بێت .
کۆدێکی نهێنی دیکەی نێو ڕۆمانەکە
شار ووجودی نییە بەڵکو سنوور ووجودی هەیە لێرەوە نووسەر پێمان دەڵێت مەبن بە بەشێک لە ناسینەوەی شار و ناوچە و گوند و شوێنەکان، ئێرە باشوورە سنوورەکانی نێو خەیاڵت بسڕەوە و ناوی شارەکان و ناوچەکان وادەکا خەیالت نەتوانێ ئەو شوێنانە ببینی پێوستیان بەبینین هەیە .
هەر بۆیە نووسەر وامان لێدەکا لەخەمی باشوور و رۆژئاوای کوردستان بین و بۆ ئەوەی خەیاڵی خوێنەر فراوان بکا دێت کوردەکانی باکور و ڕۆژهەڵاتی کوردستان دەهێنێت وەک پێشمەرگە و شۆڕڤان شەڕی دژی چەوسانەوەیان پێدەکات و پێمان دەڵێت ئەوەی بەیەکدیمان دەبەستێتەوە شار و ناوچە و شێوەزاری قسەکردنمان نییە بەڵکو سنوورەکان و کوردبوونمانە .
ڕەمزی کوردبوون و جوانی ڕۆمانەکە ئەوەیە سنوورەکان دەشکێنێ و شەڕی مانەوەی نەتەوەیەک دەکرێت و خۆشترین ساتی ڕۆمانەکە ئەوەیە پێشمەرگەی کوردستان دەگاتە شاری کۆبانی ئەو شارەی بوو بە ڕەمزی

مانەوە و خۆڕاگری و ئیرادەی میللەتێک ، ئەگەرچی ناوی شاری کۆبانی ناهێنێت بەڵام فەرمان دەکات هەموو شوێنێکی ئەم نیشتمانە کۆبانێ و هەڵەبجە بێ .
کۆدێکی نهێنی ڕۆمانەکە ئەوەیە هەموو کوردێک هەستبکا کوردە و شەرم لە کوردبوونی نەکات و ترسی لە ئیرادەی میللەتەکەی نەبێت و ئەگەرچی وەک خەیاڵیش بێت هیچ کوردێک ناکوژرێت بەدەستی هیچ کوردێکی دیکە و شەڕی یەکدی ناکەین .
جوانییەکی دیکەی لەنێو ڕۆمانەکە نووسەر ئیشی لەسەر کردووە خوێنەری کورد ئاگاداردەکاتەوە لەم خەونەی چەندین ساڵە سەی کردووین و بەناوی برایەتی عەرەب و تورک و فارس و بەناوی پێکەوەژیان و ئایینەوە ژیانمان لێوەردەگرنەوە و زوڵم و ستەمان لێدەکرێت و دەچەوسێنرێنەوە و وەک دوژمن دەبینرێن .
لەکۆتایی فەرمان دەکا و پێمان دەڵێت کاری مرۆڤەکان بۆ ئەوەیە عەدالەت و خۆشبەختبن چونکە ڕوحی ئێمە بەشێکە لە دەسەڵاتی خودا و ڕوحی مرۆڤەکان بەهای ڕاستەقینەی خۆی هەیە بۆیە بزانن .

لەبارەی کتێبی ” دنیای تارمایی و کارەکتەری پەنهان “ی هۆشەنگ شێخ محەمەد.. خوێندنەوەی ڕۆژگار خالید

چەشنی کتێب / لێکۆڵینەوەی ئەدەبی.

ئەو کتێبە گرنگی و بایەخی تایبەتی خۆی هەیە، چونکە دەروازەیەکە بۆ قووڵایی ناخی خۆمان و کەسەکانی تر و ئەو ژیانەی تێداین و لەگەڵ ئەوەشدا لێکۆڵینەوە و لێکدانەوە و گەڕانە بەدوای شتەکانی تری دەوروبەرمان وا دەکات پرسیاری دروست بکەین یاخود بترسین لە پرسیارکردن .
بۆیە بەگشتی مرۆڤەکان لەبەردەم کۆمەڵێک بژاردەن ، وەک باشە و خراپ ، زانین و نەزانین، ڕاستی و درۆ، دانیشتن بەدیار

چارەنووسەکی نادیار یانیش خەریکی گەڕانەک بین بەنێو فکری تاریکی و خەریکی زیاتر لە وەهامەک ببن بە گەیشتن بە تورسکاییەک کەچاوەڕێی دەکەن ، یانیش بترسن لە بزربوونی حەقیقەت و نیشاندانی وەهم وەک جۆرێک لە حەقیقەت ، یانیش وا تێبگەن ژیان ڕاوەستانێکە بە گفتوگۆکردن دەربارەی دیوەکیتری شتەکان .

بەڵێ دەتوانم بڵێم ئەو کتێبە کتێبی دڵخوازی منە و خوێندنەوەیەکی گرنگی بۆ دەکەم لەڕوانگەی ” زمانناسی/ کرۆنۆلۆژی ” لەڕووی زانستی گەڕانەوە و هەبوونی دونیای عەقلگەراییدا / نارتەلۆژی لەڕوانگەین ئایین و فەلسەفی ئیشراقی و دونیایی پەنهانی .

سەرەتا

نووسەری کتێب بەم ووتەی مەولانای جەلالەددینی ڕۆمی دەستپێدەکات کەدەڵێت :.

جەهل لە بەردەستی کامڵدا دەبێتە زانست، زانستیش لە بەردەستی نوقسان و نەزاندا دەبێتە جەهل !

ئەوەی نەخۆش و دەردەدار دەستی تێوەردەدا دەبێتە دەبێتە دەرد و نەخۆشی و بەڵام کەسی کامڵ ئەگەر دەست بۆ کوفریش ببات دەبێتە ئایین !!

دواتر نووسەر دەڵێت لەڕوانگەی فەلسەفی ئیشراقی خوێندنەوە و گەڕانەوە دەکات بۆ 16 چیرۆکی نووسەری ” یوسف عزەدین ” ئەو چیرۆکانە هەم حەقیقەتن و هەم خەیاڵن چونکە بۆ بەشێکمان زانینن و بۆ بەشێکی دیکەمان وەک جەهل وایە ، چونکە لەخەیاڵگەمان دنیایی تارمایی و مرۆڤ وەک کارەکتەری وون ناتوانێ پەیامەکانی بگەیەنێت ، ئەگەرچی مرۆڤ لە ئەسل وجوودی هەیە کەچی بە تێپەڕبوونی کات دەبێتەوە بە تارمایی .

سەرەتایەکیتر

ئەوەی گرنگە بەلای منەوە ئەم کتێبە پەیوەست نییە بەکات و زەمەنێکی دیارکراو بەڵکو وەک ڕووناکی و تاریکی وایە لەشوێنێک هەڵدەکات و لەشوێنێکی دیکە تاریک دەبێت وەک سووڕانەوەیە بەدەوری شتەکان بەڵام هەرجارێک بەشێوەیەکی جیاواز !!

گرنگترین ئەو پرسیارانە لەو کتێبەبەدیم کرد ئەوەیە:

ئێمە لەکوێی ئەو زەمەنەینن و بەرەو کوێ دەچین؟!

پەیوەندی کات بە زەمەنەوە لەکوێ دەستپێدەکات و لەکوێ کۆتایی دێت؟!

قسەکردن لەسەر بەستنەوەی و لێکترازانی پەیوەندی نێوان کات و شوێن

لە دونیای ئەمەدا ، بەواتایەکی دیکە مرۆڤ لە زەمەنێک لەدایکدەبێت و لە زەمەنێکی دیکە دەژیت و لەسەردەمێکی دیکە دەمرێت !
هەر بۆیە تووشی جۆرێک لە کێشەی فکری دەبینەوە چۆن لەو شتانە تێدەگەین کاتێک وەک حەقیقەت دەیانبینن؟!
چۆن لەو شتانە هەڵدێن وەک وەهم بڕوای لەسەری دروستدەکەین ؟!
مرۆڤ مەحکومە بەکوشتن بەڵام چ جۆرە کوشتنێک کوشتنی جەستە یا کوشتنی روح هەیە ” کاتێک مرۆڤ بیری لەدەکاتەوە ” یانیش جاڕدانی وەک کەسێکی شێت و دەروونەخۆش!!
بۆیە پرسیارەکان قولتر دەبنەوە و دەبێ بپرسین :
ئایین چییە و ئیمان چییە و مەعریفە چییە ؟
پەیوەندیی نێوانیان چۆنە؟
لەسەرەتای بوونەوە تاوەکو کۆتایی پێهاتنی ئەو گەردوونە
مرۆڤ بەناو ژیان تێدەپەڕێ یانیش ژیان بەناو مرۆڤ تێدەپەڕێ ئەی کامیان ئەوەی دیکە دەخواتەوە ؟!
پیاوی ئایینی و کارەکتەری ئایینی نزیک لە دەسەڵاتداران کێین؟
ڕۆلی فەلسەفەی ئیشراقی لەنێوان ئایین و فەلسەفە و مەعریفەدا چییە؟
چۆن وەڵامی پرسیارەکانی تایبەت بە کوفر و ئیلحاد و خودا و ناخودا و ئیمان دەداتەوە و پشت پیرۆزییەکان دەخاتەڕوو؟ چۆن گومان بکەین و ئەی یەقین چیمان پێدەڵێت ؟

خوێندنەوەی یەکەم

مرۆڤ وەک بوونەوەرێکی کۆمەڵایەتی بە ئەوەی لە زمانی ئەوانەی دیکە تێبگات کەواتە گرنگە پڕ یادەوەری ببین و چاوەڕێ ببین و بەدەنگ ببین و نزیک ببین، کەواتە مرۆڤێک ببین هەم وەک کارەکتەری وون و هەم وەک بتێک هەبین ، بە چەندەها ساڵە ئاگامان لە دونیای ئاشکرا و شاراوە ببە ، بە ئەوەی ببین بەزماناس کەواتە دەبێ گێڕەرەوە ببین و هەموو کەسێک وەک کارەکتەرێک تەماشا بکەین !!
بە ئەوەی لەکۆی ئەو شتانەی نووسیم تێبگەین، دەبێ ڕامانێکی چاکمان هەبێ و لە شتەکان وردبینەوە و گومان بکەین !
کەواتە دەپرسم:
زمان دەتوانێ چ شتێک بگەڕێتەوە و دەتوانێت چ شتێک نەگەڕێتەوە ؟
چۆن ڕاستییەکان گەدەکا و چۆن درۆکانیش دەشارێتەوە؟
بۆچی شتەکان بشاردرێنەوە؟
مرۆڤ چۆن شتەکان کەشف دەکا لە ڕێگەی گومانەوەیە یانیش لەڕێگەی حەقیقەتەوە یانیش هیچیان ؟
زمان چۆن بەدەنگ دەکرێت و چۆنیش وای لەدەکرێت هەموو شتێک بلێیت

؟!
چ جۆرە پەیوەندییەک هەیە لەنێوان زمان و بیرکردنەوە؟
چ جۆرە پەیوەندییەک هەیە لە نێوان دونیای مەعریف□ناسی و فەلسەفی زمانناسی ؟
مرۆڤ دەیەوێت لە رێگەی جادوو و سحر هێزێکی بەدەر لە سروشتی هەبێ لەدەرەوەی سرووشت بێت و دواتر وجوودیەتی خۆی نیشانی هەمووان بدات، لەوکاتەدا سوود لە سۆفیەک وەردەگرێ یا دەروێشی یا کەسێک زمانێکی تایبەتی هەبی یا کەسێک فەیلەسوف بێت ، یانیش لە ڕێگەی مەعریفەوە ئەزموونی ژیان و ئەزموونی تێنگەیشتنی لەناواقیعی ژیان و چارەنووسی خۆی دەگێڕێتەوە لێرە دەگەینە دەرئەنجامی :
چارەنووسی شتەکان مرۆڤەکان بەرەو کوێ دەبات، بۆ ئەوەی شەڕی ماناوە بکات لەکاتێکدا دەکرێت شتێک خۆی دەردەخا وەک ڕاستی، کەچی ڕاستی نییە ، مرۆڤەکان چییان بەسەر گەردوون و خودا هێناوە یاخود گەردوون و خودا چییان بەسەر مرۆڤ هێناوە !!
لێرەدا گرنگە بپرسین زمان دەتوانێت چ کێشەیەک دروست بکا و چ دونیایەک وێران بکا لێرە فێری ئەوەمان دەکا زمان چ هونەرێکی تێدا هەیە ، کەچی بێهونەرە .

خوێندنەوەی دووەم
مرۆڤ وەک کارەکتەرێکی ئەقلانی و کارەکتەرێکی پڕ لە کێشە دەخاتەڕوو !!
تێگەیشتنی مرۆڤ چییە لە دونیای ئەقلانی؟
ئایا مرۆڤ دەبێ بێدەنگ ببێ بۆ ئەوەی ئەقلانییەت بەشی هەمووان بکا ؟
پاشان بپرسین مرۆڤی نائەقلانی کێیە؟
پەیوەندی نێوان ئەقلانییەت و نائەقلانی چۆن دەستپێدەکات و چۆن بەردەوام دەبێ و چۆن کۆتایی دێت؟
لەنێوان دوو هاوکێشەدا مرۆڤ وەک بوونەوەرێکی تاوانکار و مرۆڤ وەک بوونەوەرێکی تاوانلێکراو، مەحکومە بەشتێک نەیکردبێ یانیش مرۆڤ لە ئەزەلەوە لۆ ئەبەد وەک تاوانکارە و هەمیشە تاوان بەرهەمده□نێتەوە !!
لێخۆشبوون چییە؟
ئایا لێخۆشبوون کۆتایی ڕقە یانیش مەرگی ڕقە و دەکرێت جارێکی دیکە زیندوو ببێتەوە ؟
ژیان چییە و ئەودیوی ژیان چییە؟
مردن چییە و مانەوە چییە؟
ڕۆلی سەرەکی مرۆڤ لە سووڕانی ژیان و دروستکردنی کارەکتەرێکی دیکە

بە ژیانەکی خەیاڵی چییە؟
پەیوەندی نێوان شوێنی تاوان بە زەمەنەوە و پەیوەندی زەمەن و بەکاتەوە چییە؟
ئاگاهی چییە و نائاگاهی چییە؟
خورافە چییە و ئایین چییە؟
ئایا مرۆق لە نێوان کوشتن و خۆکوژی خود کامیان هەڵدەبژێرن ؟
ئیدیعای مرۆق وەک خودا چۆن دروستبوو ؟
لە چ شتێک مرۆق و خودا لەیەکدی دەچن وە لە چ شتێک لەیەکدی دووردەکەونەوە ؟!!
لە ئەوەی وەڵامی ئەو هەموو پرسیارە بدەمەوە
مرۆق دەبەستمەوە بە کتێب و رستە و ووشەوە پاشان دەم گەمەیەک دروست دەکەم، هەموو شتێک دەبەستمەوە بەدونیای مەعریفە و بەزەمەنەوە دواتر مرۆق دەگەڕێنمەوە ڕێچکەی خوداناسی و ئایینناسی و گەڕانەوە بە ناسینی پێغەمبەران و فەیلەسوفەکان و شاعیران چونکە سروشتی مرۆق دەیەوێت بگەڕێتەوە بۆ بەپیرۆزکردنی شتەکانی !! پاشان ئەو بابەتە دەبەستمەوە بەژیانی چەند هەزار ساڵێک پێش ئێستا چونکە بەگشتی مرۆقایەتی وێنەیەکی لە خەیاڵی هەیە دووبارە وێنەی دروستی دەکاتەوە و دواتر دێت پێلانی دەکات بە جۆرێک لە دونیایی ئەقلانی بە وێنادەکا و دەیبەستێتەوە بە زەمەنەوە و دواتر دێت بەمانی دەگەڕێتەوە لەڕێگەی چیرۆکەوە چونکە هەموو شتێک لە ڕێگەی چیرۆکەوە بۆمان ساغ بێتەوە ، بە ئەوەی چیرۆکیش بەشێکی گرنگ بێت لە حەقیقەتی شتەکان و دێت باسی ڕاستی و درۆ و گومان و یەقینی شتەکان دەکاتەوە و دواتر دێت فکرەکی پیرۆز دەسەپێنێ و شەڕی لەسەر دەکا و پاشان دێت جادووی پێوەدەکات ، بەناچاری وادەکا خۆی ببێ بە ئەفسانە و دەسەڵاتدارەکی ڕەها و پاشان هێز دەداتەوە شتەکان و کردەکان دەبینێ کردەیی خراپە و باشە دابەش دەکاتەوە هەر بەمە بەست یەکێکیان دەشارێتەوە ، دواتر دێت وەک کەسێک دەتوانێت جیهانێک بونیاد بنێت و بتوانێ بیشکێنێت بەئەنقسەت خەیالی ئێمە دەستکاری دەکا و دووبارە دروستی دەکاتەوە ، لە ڕوانینی خۆی پێی وایە بەشێوەیەکی جوانتر شتەکان بۆ خەڵک و زەمەنێکی دیکە دەگوازێتەوە و دەیبیستێتەوە بەیان بەواقیع و خەیال بەیان، کەچی دێت هێزێکی فیزیکی بە بەر دەکات و دەبێت بە کارەکتەرێکی پڕ لە جوولە و کەسانی دیکەی پێدادگایی دەکا، پاشان دێت یادەوەرییەکان داگیر دەکات و وا دەکا ببین بە کەسێکی دەروونەخۆش و شێت، پاشان وا دەکا دەیان تاوان بکەن و دەیان تاوانیان کەشف دەکات بەبێ ئەوەی بکوژ ببین و تاوانکاربن ، لێرەوە دەبێت بەکەسێکی ئەفسوناوی بەرگێکی نوێ دەپۆشێت و ڕووداوەکان بۆ خەڵکی دەگەڕێتەوە و بەرگری دەکا و پێی

وایە ناهێڵێت ژیان کۆتایی بێت و مێژوو دەنووسێتەوە و پێمان دەڵێت ژیان هیچ کاتێک چەقی نەبەستووە و ئەو هەموو نهێنییەکان دەزانێ و هەمووان تووشی دۆخێک دەکا بترسین لە ڕوودان و ڕوونەدانی هەر حەقیقەتێک.

بۆیە لەڕێگەی ترسەوە شتەکان دەگۆڕێت بۆ جۆرێک لە وەهم و دۆخێک دروست دەکا کەوا ئەو دەتوانێ بەرگری بکا و نەهێڵێت پیرۆزییەکان سوکایەتی پێوە بکرێت ، دیسانەوە خورافە دەهێنیتەوە بەرباس و دووردەکەوێتەوە لە خودا و ئایین و پێغەمبەران و فەیلەسوفان چونکە ناچارانە چاوی لە جەهلە چاوی لە میهرەبانی دار و بەرد و مردوویەکە بۆ ئەوەی ئاواتەکانی بهێنێتەدی، پاشان پێی وایە ئەقلانییەت شتێکی بێسوودە و مرۆڤ نابێت بیربکاتەوە !!

بۆیە وەک ئەفسانەیەک گەمەی بەچارەنووس دەت و لەبەر مێژوو ڕادەکات و بەناو ڕووناکی دەڕوا و دەچێتەوە نێو تاریکی، پێی وایە هیچ شتێک بوونی نییە و هیچ سنوورێک بوونی نییە ئیشی ئەو تەنها و تەنها ئەوەیە و گەمەیەکی تاڵمان لەگەڵ بکات .

کەواتە ئەمە هەم کارەکتەرێکی وەهیمن و هەم لەحەقیقەت دەترسین.

ڕۆمانی ” ژنەکان ووڵاتیان نییە ” لە نووسینی: ئەژین عبدالخالق.. خوێندەنەوەی ڕۆژگار خالید

بەیادی ڕوحی گەشمردەی ” ژینا ئەمینی “

گۆڕەکەی ووڵاتەکە بە ئەوانەی بیر دەکەنەوە

” ژن واتای چییە و ژیان واتای چییە و ئازادی واتای چییە “

چونکە /

ژنەکان ووڵاتێکیان دەوێت دوای کوژرانی ڕۆڵەکانیان گۆڕیان هەبێت و بتوانن بەبێ ترس سەردانی گۆڕی ڕۆڵەکانیان بکەن !!

نووسەر لەسەرەتای ڕۆمانەکەی دەپرسێت :.

تۆ لە کوێی ئەو دونیایەدایت و

ئەو کتێبە دەخوێنێتەوە ؟
لەکام ماڵ ؟
لە نێو چوارچێوەی کام سنوور و کام ووڵات ؟
تۆ لەکوێی ئەو دونیایەیت ئەی ووڵات ؟
تۆ دەکەوێتە کوێوە ؟
نووسەر بەم شێوەیە جوابی ئەو پرسیارانە دەداتەوە :
دوێنی لە کوردستان بووم لە ئێوارە خەمگیینەکانم دەڕوانی شەویش لەناو فڕۆکەیەک لەئاسمانی ووڵاتی ئێران بووم و سەری خۆم هەڵدەگرت و ئێستاش لە ووڵاتی نەرویجم منداڵەکەم ل□ باوەشگرتووە و قاچەکانیشم نازانێت بەرەو کوێ رێکات و لەخۆم دەپرسم لە هەر شوێنێک ببم هەر بێ ووڵاتم !!
پاشان دێت 3 تابلۆی فکری دەکێشێت و دێت شەڕی فکر و شەڕی مانەوەی ژیانمان بۆدەکا ، ئەو شەڕ و فکرەی بەردەوام دووبارە دەبێتەوە ، وادەکا هەندێک ئەو ووڵاتە بەجێ بهێڵن و واشدەکا هەندێک بەدیار چارەنووسی نادیاری خۆیانەوە ڕۆژە ڕەشەکان تێپەڕ بکەن .
بۆیە شەڕی فکر و شەڕی مانەوە وادەکا هەم فکر بدۆڕێت و هەم دڵبشک□وە هەم ژیانێک دروست بکەی پێیەکی لەناو نائومێدی و پێیەکی لەناو شەڕی ئینکاری و شەڕی خۆسەپاندن بێت .
بەهۆکاری ئەوەی لەدواجار ئەو شەڕە شەڕی ستەمی ژیانە و شەڕی ناعەداڵەتی و شەڕێکە لە مێژووەوە بۆمان ماوەتەوە .
سەرەتا دەمەوێت بڵێم :
ڕۆمانێکی تەواو ژنانەیە دوورە لە هەژموونی فکری پیاو و دەسەڵاتی پیاوەکان ، چونکە پیاوەکان خەریکی بونیادی فکری خۆیان و ووجودیەتی خۆیان و حەزی خۆیانی تێدا دەنووسنەوە و بەدەگمەن ژنەکان لەناو ڕۆمانەکانیان دەبن بەپاڵەوان و نیمچەکارێزما و پەیامبەری پەیمانێکی کۆمەڵایەتی و کەوا ئیرادەی ژن بسەپێنن .
هەر بۆیە ئەوەش دەڵێم :
بۆ ئەوەی ژن هەبێت و ژیان هەبێت و ئازادی بەڕەهایی بوونی هەبێت و ژیانمان و کەڕامەتمان پارێزراوبێت ، دەبێت ووڵاتێک بوونی هەبێت ڕەنگدانەوە ژیانی کچان و ژنانیش ببێت .
نەوەک ووڵاتێکی نێرانە و پیاوسالاری ببێت و ژن ووجودی نەبێت .
بۆیە دەگەڕێمەوە بۆ ناوەڕۆکی ڕۆمانەکە کاتێک نووسەر دێت تابلۆکە دەکێشیت و لە تابلۆی یەکەم /
کاتەک مر□ق س□یری خۆی دەکا بەڕەنگی خۆی دەزانێت دوێنێیە ، چونکە وەک ڕوحی کز و تەنگە وەک ووڵاتەکەی هەر پارچەیەکی بەدەست وڵاتێکەوەیە ، کەواتە ووڵاتەکە دەبێ دروست بکرێت بەو مەرجانەی نووسەر پێمان دەڵێت .

تابلۆی دووەم /
ڕوحی ئینسانە چۆن دەتوانێت لەدەست ستەم و زۆرداری و زوڵم و چەوساندنەوە خەیاڵ بکا، نەوەک ڕۆژانە سەدجار بکوژرێت کەچی تەماشای ئەو هەموو کوشتن و بڕین و زوڵم و نەبوونی ئازادی و ماف بکا و بەرگە بگرێت ، ژیانێکی هەبێت پڕە لەزوڵمی برا و زوڵمی باوک و زوڵمی هاوسەر و زوڵمی کوڕەکەی .
تابلۆی سێیەم /
ئینسان چۆن دەتوانێت بیر لەداهاتووی بکاتەوە و هەست بەئینسانبوونی خۆی بکات ، لەکاتێکدا بێ بەرگ و بێ پارە و بێ ناسنامە و بێ خانوو و بێ وڵات بێت .
کەچی ئیدیعای وڵات و هەرێم و ژیانی شارستانی و ژیانی یەکسانی بەگوێی دەدرێت لەهەمانکاتدا ژیانیشی پارێزراو نەبێت و بترسێت لەگیانی ، هەم لەزۆرداری هاوزمان و هاونەتەوەکەی ، هەمیش دوژمنی وڵاتانی دراوسێش !!
بۆیە کارەکتەری سەرەکی ڕۆمانەکە دەبێ ژنێک بێت و تەنها ژنێک !
چونکە ژن دەتوانێت زوڵم ببینێت و بەدەنگ بێت یانیش زوڵمەکان بگێڕێتەوە ، بۆیە گێڕەرەوەی سەرەکی ژنە گێڕەرەوەی هەموو ئەو شتانەیە لەژیانی ڕووبەڕووی دەبێتەوە پێمان دەڵێت .
شاهێدی لەسەر ژیانێک دەدا ئینسان هەرگیز نایەوێ بیبینێ نەوەک تێدا بژیت ، ناهێلێت هیچ پیاوێک قسەی بکا و ناهێلێت هیچ پیاوێک ببێت بەپارێزەری ژیانی .
چونکە ژنەکە لەدەست ڕابردووی هەڵدێت و ئیسراحەتی نییە چەندە لەخەمی داهاتووی خۆیتی .
لەپاڵ ئەوەش لە خەمی پاراستی شکۆی خۆیتی ئەوەندە لەخەمی ژیانی خۆی نییە و دەیەوێت داهاتوو بە ڕۆڵەکەی دروست بکا و کەچی گوێ بەداهاتووی خۆی نادات .
هەر ئەوەشە وادەکا وەک کارەکتەرێک ژنێک وەک " ژن _ دایک کورد " قوربانی گەورە بدات .
بۆیە ناچارانە شەڕی مانەوە دەکا و گوێ بەو شتانە نادات وادەکا زەلیلی بکەن ، سەربەرزانە خۆی دەنووسێتەوە و دەڵێت ئازادی لای من بریتیە لە :.
" گوتنی ڕاستی چونکە ڕاستیم لەپێش خۆمداناوە لە کوێ ڕاستیم لێقبووڵ نەکەن لەوێدا کۆتایی پێدەهێنم و بڕۆم و ئازاد ببم " !!
ئەوەی بەلای منەوە جوان بوو کەمێک پرسیار و وەڵامی جددی هەن لەناو ئەو ڕۆمانەدا توانیم بیدۆزمەوە /
هەر بۆیە دەڵێم 3 تابلۆکە دەبەستمەوە بە پەیوەندی نێوان مرۆڤی کورد بە " کات و شوێن " شوێنێک هەرگیز نازانین کوێیە و کاتێک هەرگیز

نازانین کەی دەستپێدەکات و کەی کۆتایی دێت .
بۆیە ڕاشکاوانە دەپرسم
بۆچی مرۆڤی کورد ئەوەندە سەیر دەژیت لە ڕووی پەروەردەییەوە لەهەر تەمەنێک بێت جنێو دەدا و زمان شڕە ؟
نووسەر دێت وەڵام دەداتەوە دەڵیت مرۆڤی کورد مرۆڤێکی جنێودەرە لەکوردستان بێت یان لە ئۆسلۆ ، وەک نموونە دەڵێت ئەوان لە ئۆسلۆ دەژیان بەڵام لە شەڕە جنێویاندا هەستت دەکرد لەکوردستان دانیشتوویت ، سەرم سووڕمابوو ئەم هەموو جنێوە کوردییەیان چۆن بەقاچاخ پێدەرچووە بۆ ئەورووپا .
هەیە ستایل و ڕەنگی قژ و مۆدیلی سەیارەی تەواو خۆرئاواییە ، بەڵام بیرکردنەوەی هەشتاکانی سەدەی رابردووی کوردستانی تێپەڕ ناکات .
پاشان پرسیارێکی جددی دێت□ پێش
بۆچی ووڵاتمان نییە و بۆچی ناژین وەک مر□ق ب□ بەردەوام خەریکی شەڕ و کێشەی یەکدین ؟
نووسەر وەڵامێکی جددی هەیە و دەڵێت تێگەیشتم کاتێک بەبێ ووڵاتی لەدایکبوویت تاماویت بێ ووڵاتی و هەر بەبێ ووڵاتیش لە کونجێکی ئەم دونیایەدا سەر دەنێتەوە و دەمریت .
لەجیاتی دروستکردنی ووڵات خەریکی وێران کردن و دەستکاری کردنی ژیانی یەکدین و کەرامەتی یەکدی دەشکێنین و شەڕی گچکە دەکەین و شەڕی ب□رز□و□ندی دەکەین .
پرسیارێکی تر ئەوەیە :
چ شتێک تاکی کورد بەیەکدی دەبەستێتەوە و چ شتێک وا دەکا تاکی کورد پەیوەست نەبێت بە " شوێن و خاک و پەروەردە و ئ□و زینگەی تێدا دەژیت " یانیش دەپرسم
بۆچی پیاوی کورد تاوەکو ئێستا لەووجودی ژن بوون تێناگات ؟
نووسەر وەڵامێکی ناخ هەژێنی هەیە و دەڵێت هەموو ئەو کوردانەی لە مەملەکەتی دایک سەیریان دەکردم و سەرسامی خۆیان پیشان دەدا یا درۆیان دەکرد و گرێی دەروونییان هەبوو یانیش هۆکار ئەوە بوو کە کچنەدیتە و نەگبەت و بێئەزموون بوون ، لە پێنج ساڵی هاوسەرگیریدا تەواو دڵنیابووم ئەگەرچی ئەو تەمەنی سەرووی سی ساڵ بوو
بەڵام
پێویستی بە سی ساڵی تر ئەزموون هەبوو بۆ ئەوەی لە ژن و لەمن تێبگات .
پرسیارێکی گرنگتر
بۆچی تاکی کورد بەدەگمەن دەبێت بەتاکێکی تەندروست کاتەک لە شارەکەی یانیش ناوچەکەی کۆچ دەکا و هەوڵدەدا ژیانێکی نوێ دروست

دەکا بە دەگمەن دەتوانێت ژیانێکی نوێ دروست بکا ؟
وەڵامی نووسەر ئەوەیە /
ئێمە ژیانمان کەپت دەکرێت هەم لە ڕووی جەستەیی و هەم لە ڕووی خەیاڵەوە بۆیە دێت ژیانی دەنووسێتەوە و دەورە دراوە بەدونیایەک شت ، نابێت هیچی لەبارەوە بزانێت و هیچ شتێک لەبارەی بخوێنێتەوە یانی هەر پرسیارێک و هەر شتێک بڵێت دەبێ بەشەرم و عەیبە .
ئالێرەدا نووسەر دێت و دەڵێت منیش وەک تۆ بووم و بێبەش نەبووم لەو هەموو ناحەقییانەی ژیان پێی کردم منیش بێ ووڵات لەدایکبووم کەبێ ووڵات لەدایکبووی بێ ناسنامەی و هاوڵاتی نیت .
ناوەڕۆکی نێو ئەوڕۆمانە نیوەی لە کوردستان و نیوەی لە نەرویج دەبێت .
نیوەی کوردستان پڕە ل□ □وداو و پڕە لە پرسیار و پڕە لە کۆد و ڕەمزی نەبینراو .
نیوەکەی دیکە /
کەوا نەرویجە پڕە لەپرسیاری بێ وەڵام و پڕە لە خەفەتی قوڵ و پڕە لەهەستکردن بەوەی وەک مر□ق ناتوانی بژیت .
دەڵێت بیرم ناچێتەوە چۆن بەچ دڵێکی غەمگینەوە لە کوردستان ڕامکرد لەو ووڵاتەی شوێنی هەموو شتێکی تێدا دەبووەوە ، دار و بەرد و گورگ ، بەڵام شوێنی ژنێکی تێدا نەبووەوە بەئاسوودەی تیایدا بژی .
بۆیە پلانم هەبوو بەهێمنی ئەو دونیایە جێ بهێلم .
بەڵام /
من لەگەڵ هیچ جۆرە توند و تیژیدا نەبووم بەرانبەر بەخۆم .
لەبارەی ژیانی ووڵاتی غەریبی دەڵێت نازانم کێم ئەو کەسەم بەخەیاڵ دەژیام و هەموو شتێکم گۆڕا تا دێت قەناعەت دەکەم ژیان سەفەرێکی تەنیایە و هەر دەبێ بەتەنیا بژی و بڕۆیت .
ئەوە گرنگ بوو لەکۆتاییدا ڕۆمانەکەی توانی بەخەیاڵیش بێت بەئازادی و بەمافی منداڵەکەی پەروەردە بکا .
بەڵام کاریگەری خێزان و کۆمەڵگەی کوردی وادەکا نووسەر بیر بکاتەوە هەموو کوڕێک بە ئەگەرێک دایکی یا خوشکی یا خێزانی یانیش کچەکەی بکوژێت ئەو گەنجە لە هەولێر بێت یا لە ئوسلۆ یا هەر شوێنێکی دیک□ ب□ت .
بەڵام /
خەیاڵی نووسەر شتێکی دەگێڕێتەوە و پێمان دەڵێت کوڕەکان پەروەردە بکەن و ووڵات دروست بکەن لەناخی کوڕەکانتان بۆ ئەوەی چیدی ژنان نەکوژرێن .
لە کۆتایی دا بەزمانی جیرانەکەی پیرەژنە نەرویجیەکە پێمان دەڵێت :

پیرەژنەکەی دراوسێم دوای سەد ساڵ ووڵاتی هەبوو ، کەمرد و ڕۆمێک خانووەکەی کڕی .

ڕامانێک لە کتێبی “پیرەمێرد لە دەستنووسی چل چیرۆکدا”.. نووسینی و ئامادەکردنی کاک کامەران سوبحان. خوێند□ن□وەی: رۆژگار خالید

سەرەتا دەمەوێت ئەوە بڵێم :
هەر مرۆڤێک لە ئێمە تاوانبار نییە بەو شتانەی دەیڵێت یانیش ئەو کردەوانەی دەیکات بەڵکو تاوانبارە بەو شتانەی لەسەر دەگوترێ ، چونکە لە کۆتاییدا بەو شتانە تاوانبار و سزا دەدرێت و تۆڵەی مەرگی ویژدانی بەسەر دەسەپێنرێت کە نەیکردووە ، نەوەک لە ئەسڵدا تاوانبار□ت بەو شتانەی لەسەری دەبێت بە پەڵەی ڕەش ، تەنانەت ئەگەر ئەو تاوانەی ئەنجامیش دابێت چاوپۆشی لێدەکرێت کاتەک دەسەڵات و هێز هەیە پاڵپشتی دەکات !!
ئەسڵی بابەتەکە ئەوەیە :.
بۆچی نووسەران و شاعیران و ڕۆشنبیرانی نەتەوەیی ئێمە ڕوبەڕووی شتانێک دەکرێنەوە نەیانکردووە یانیش وایان لێدەکەن پەڵەی ڕەش بکەوێتە سەر کەسایەتیان !!
بۆ وەڵامی ئەو باس و خواسی هەیە
ئەم کتێبە دەستپێکی باشمان نیشان دەدات و نووسەر هەلدەستێت بە :. گێڕانەوەی چل چیرۆک و بەسەرهات لەبارەی پیرەمێردی شاعیر و نووسەران و خەڵکی شاری سلێمانی و دەڤەری شارەزوور و ناوچەکە بەگشتی .
لەبەر ئەوەی کۆمەڵگەی ئێمە بەبەردەوام کێشە و بەریەککەوتنی هەیە لەگەڵ نوخبەی ڕۆشنبیران و پیاوانی ئایینی و خەڵکی ئاسایی لە ژیانی ڕۆژانەمان .

بۆیە دەتوانین بڵێین قسەکان و هەڵوێستەکان نووسینەکان دەمێننەوە و لاناچن ، لەپاڵ ئەوەشدا کاریگەریی نەرێنی دەهێنێت و پێگەی کۆمەڵایەتی ئەو کەسانە دەشکێنرێت ، کەچی ئەو کەسانە بەبەرزی خزمەتی زمان و وێژەی کوردیان کردووە ، لەسەردەمی خۆیان دەکەونە بەر نەفرەتی زمانی خەڵکەکەی .
ئەگەر ئەم پرسە بە پیرەمەرد یان نووسەران و شاعیران ڕاست بێت ، بێگومان بە هەموو کەسێک ڕاستە ، چونکە هەر تاکێک لە ئەمە تاوانبار دەکرێت بەشتێک نەیکردووە یانیش نەیگوتووە یانیش بەشتێک نەینووسیووە .
لەدواجاردا :.
ئەو ڕۆڵە ناشیرینە وا دەکا هەمووان لە یەک ئاست ببینرێن و کەس جیاوازتر و باشتر و زیرەکتر و بەهێزتر نەبێت .
هەر کاتێکیش لە شتێکی بچووک تاوەکو شتێکی گەورە وابکات جیا ببێتەوە چ بەنووسین بێت یا وەرگێڕان یا هەڵوێستێکی نەتەوەیی و نیشتمانی بێت .
بێگومان ڕووبەڕووی دەیان تۆمەت و بوختان و سوکایەتی و هەڕەشە و جنێودان و خیانەتی نشتیمانی و تۆمەتی دینی و لادینی دەکرێتەوە .
هەر ئەوەشە وادەکا :.
ئینسانی ئێمە و کەسایەتی ڕۆشنبیری ئێمە یا لە قهری فەقیری و رەزاڵەتی و بەبێ پشت و پەنای بمرن یانیش سەریان هەڵگرن و ناوچەکە بەجێ دەهێڵن یانیش واز لە نووسین و خوێندنەوە کتێب دەهێنن لە سووچێکی ماڵەکەیان بێدەنگ دەبن کەچی دووبارە سووکایەتیان پێدەکرێت چونکە تەسلیمی واقیع ژیان بوونە .
بۆیە بەدەردی " شەتی دەمرن " کەوا خەڵک وایان پێدەلێن .
ئەوەی بەلای منەوە گرنگە لەم کتێبە چەند چیرۆکەکە وەک خۆی دەنووسمەوە و پوختەیەکی لەسەر دەنووسم .
لە چیرۆکی " نەیەم "
" پیاوێک لەناو دەستنووسەکان دەبێت بە تۆز "
_ کاتێک شاعیران و نووسەران لەبەر خەم و خەفەت و ئەو هەموو ناو و ناتۆرە شارەکان جێدەهێڵن و سەر هەڵدەگرن و شارەکان جێدەهێڵن بەبێ ئەوەی بزانن بۆچی کۆچ دەکەن ؟
بەرەو کوێ کۆچ دەکەن و لە شارەکان هەڵدێن؟
بۆچی دونیای ڕۆشنبیر ئێمە و ژیانی خەڵکی ئاسایی ئێمە پڕە لە کێشە و پڕە لە ڕق و کینە ؟
بۆچی دونیای ئێمە پڕە لە ڕووداو و پێشهاتی خراپ و هەر دووبارەش دەبێتەوە !!
وەڵامەکە ئەوەیە قبوولکراونین و بەرژەوەندی کەسانێک هۆکاربوو و

مرۆق ترساوە لەوەی هۆشیار بکرێتەوە .

لە چیرۆکی " دەیەم "

" وەنەوزێک هەموو شتێکی کرد بە خۆڵەمێش"

شێخ مەحمود حەفیدی بەرزنجی کتێبخانەیەکی گەورەی پڕ لە کتێبی دانسقەی دەستنووسی سەردەمی ئەمەویەکانی بەخشیە مزگەوتێکی دێرین لە گەڕەکی سابونکەران لە شاری سلێمانی ، کتێبخانەکەش پێشتر دیاری میرێکی سۆرانی ناوچەی ڕەواندز بوو بە شێخ مەحمودی حەفید .

بەڵام

لە بێباکی بیت یاخود بەهۆی کەمتەرخەمی یانیش بەدەستی ئەنقەست بێت ئەو کتێبخانەیە لە بەر بەیانی زوودا گڕ دەگرێت و کتێبەکان و دەستنووس و قورئانە دێرینەکان دەبنەوە بە خۆڵەمێش و ئەوانەی وەک خزمەتکار و کەسی نوێژخوێن و بێلانە لەم مزگەوتە دەخەون بەهۆی گەرمی ئاگرەکە لە خەو هەڵدەستن !!

پرسیارە جدییەکە ئەوەیە

بۆچی دەبێت ئەو هەموو کتێبە بێباک و بێ منەتانە بسووتێن ؟!

بەلای خەڵکەوە شتێکی وا گرنگیش نییە کتێب و دەستنووس دەسوتێت !!

بۆیە ئەوانەی لەم مزگەوتە دەمێننەوە بە درێژایی 30 ساڵ خۆشەویستی زۆریان بۆ ئەم شوێنە هەیە بەقەهری سووتانی ئەو هەموو کتێبانە دەمرن !!

بۆچی بەدەیان و سەدان کتێب و دەستنووس و دیوانی شیعری شاعیران بەهۆی باران و لافاو دەفەوتێن و بەلای خەلکەوە شتێکی زۆر ئاساییە کاتێک مێژووی نەتەوەیەک ئاو دەیبا و دەفەوتێن و " گرنگییەکی ئەوتۆی نییە " !

وەڵامەکە ئەوەیە تاوەکو ئێستاش مەعریفە لەدوای هەموو شتێکە زۆرینەی خەڵکی ئێمە وەک یەکدی دەژین یانیش وەکو چاولێکارن و حەزدەکەن ژیانیان لاسایی بکەنەوە ، زۆرینە دژە کتێب و دژە مەعریفە و دژی خوێندنەوەیە .

چیرۆکی " یانزەیەم "

مردنی کتوپڕی شاعیران لەناو دەستنووسەکان

ئەوەی سەیرە لەناو ئەو دەستنووسانەی نووسراوەتەوە مردنی کتوپڕی شاعیران و هەڵهاتن و لەترسی کوشتن و ونبوونی هەندێکیان باسکراوە !!

لەم چیرۆکەدا ڕووبەڕووی دوو خاڵ لە واقیعی ژیانی کۆمەڵایەتی و پەیوەندی نێوان ئینسانەکان دەبینەوە .

1.دزینی کتێب و دەستنووس و دڕان و فەوتانی چەندەها کتێب و فرۆشتن و پێدانی دەیان کتێب بە بێگانە و دوژمنانی گەلی کورد کوشتنی نووسین و ووشە و کتێبی ئەوانە .

2.دروستکردنی سەدان تۆمەت بۆ کەسایەتییەکان لەم کاتەدا
وەک
_ پیاوی ئینگلیزە یا پیاوی بێگانەیە !
_ سیخوڕە !
_ هەتیمچی و پیسخۆرە !
_ کەسایەتی بۆش هیچ لە بارانەبووە !
جگە لە کۆمەڵێک شتی دیکە هەن و سوکایەتیان پێدەکرێت وەک دژە نەریتە و دژە دین و کافرە و مەشروبخۆرە و قەلەمفرۆشە .
ئەوەی سەیرە ئەوەیە تاوەکو ئێستا قسەی لەسەر دەکرێ کێین ئەوانەی دژایەتی ئەوانە دەکەن ؟
ئایا پیاوانی ئاغا و دەسەڵاتداران یانیش چاوساغی تورک و فارس و عەرەبن یانیش پیاوانی ئایینی و پارێزەری نەریتی کۆمەڵایەتی کۆنن یانیش خەڵکی ئاسایی و نەخوێندەوارن .
چونکە
ئەوانەی دژایەتی کراون کەسایەتی بەرزن وەک مەولانا خالیدی نەقشبەندی و نالی و مەحوی و پیرەمێرد و دەیان و سەدانی کەس لەپێش ئەوان و سەدان کەسی دیکە لە پاش ئەوان تووشی هەمان دۆخ بوونەتەوە .
تەنانەت دوای سەد ساڵ
ئێستاش ئەو دەردە هەر هەیە لە نێوان شاری ” هەولێر و سلێمانی” بۆیە رۆشنبیران شارەکان جێدەهێڵن !!
یانیش کۆچ دەکەن بۆ دەرەوەی و□□ات لە پاشان بە دزینی بەرهەمی بێگانە تۆمەتبار دەکرێن لە کاتەکدا ئەو کەسانە زیاتر لە زمانێک و دووان و سێ زمانیان زانیوە ئینجا شاربەدەرکراون .
لە کۆتایی دا ئەو قسەی پیرەمێرد دەیکا کاتەک رەخنەی لێدەگرن لە ستایشی گۆرانی شاعیر و مەحمود پاشای بابان و ئەمین زەکی بەگ و شێخ حسام الدین نەقشبەندی دەکا .
دەڵێت ئەو کەسانە چ دەلێن بابلێن گرنگ نییە ئەوەی گرنگە ئەوەیە .
من چی لەبارەی ئەم منەوەر هەڵکەوتانەی نەتەوەکەم دەلێم .
ئەوەی گرنگە بلێم ئەوەیە
کێن ئەوانەی مانەوە لەنێو مێژووی ئێمەدا دژی رۆشنبیران و نووسەران و شاعیران و نووسەرانی کوردبوون و دژی نووسین بوون ؟
یانیش
نووسەران و شاعیران و نووسەرانی کورد خزمەتیان بە نەتەوە و زمانی کوردی و وێژەی کوردی کرد .
بێگومان نووسین دەمێنێتەوە و نووسەران و شاعیران و نووسەران بوونە بەشێک لە مێژووی ئێمە .

ئەوانەی قسەیان دەکرد و هەڕەشەیان لە نووسەران دەکرد لەبیرکران و بوونە پەڵەی ڕەش بە مێژوویی خۆیان .
بۆ ئەوەی بزانین نەتەوەی ئێمە چۆن ژیاوە ، گرنگە هەر کەسێک لە ئێمە ئەو کتێبە بخوێنێتەوە .
لە کۆتایی دەمەوێت ئەوە بڵێم چەندە سادە دەژین و چەندە سادە بیردەکەینەوە و چەندە بەسادەیی دەبینەوە خۆڕە بەبێ ئەوەی هیچ شتێک هەبێت گرنگ بێت بکەین و پیوستە هەڵوێستە بکەین چەندە ترسناکە مرۆڤەکان لەیەکدی بچن .

” نامەکانی ڤانکۆخ “.. ئامادەکردن و وەرگێڕانی” حمە هاشم “.. خوێندنەوەی: ڕێژگار خالید

کتێبەکی قەبارە بچووکە و نزیکەی 150 لاپەڕەیە .
ناوەڕۆکی کتێبەکە زیاتر لە 30 نامەی دەستنووس و زیاتر لە 40 تابلۆ و ” سێکچ ” دروستکراوی لەگەڵدا چاپکراوە هەموو نامە و تابلۆ و سێکچەکان بۆ ” تیۆ ڤانکۆخی” براکەی ناردووە .
سەرەتا دەمەوێت ئەوە بڵێم کەوا بەدرێژایی مێژوویی ناردنی نامە و دەستنووس و نووسین ، بە سەدان ساڵ پێش ئێستا دەگەڕێتەوە .
پێش ئەوەی مرۆڤ فێری نووسین و خوێندنەوە ببێت لەڕێگەی ” هێماگەلێک لەنێو ئەشکەوتەکان و دیوار و کەشکەکان وێنەی ڕم و قەڵغان و وێنەی مرۆڤ و هەبوونی ئاژەڵی دڕندەیی کێشاوە و کەسانی دیکەی لێ ئاگادارکردۆتەوە .
“دواتر مرۆڤ فێری نووسین و خوێندنەوە بووە ، ئەوجارە لەڕێگەی هەڵکۆڵین و نووسینی لەسەر ئاسن و پێستە و دواتر لەڕێگەی نامەی کاغەز پەیامی هەبووە .
ئەو پەیامەش چەندەها جۆر بووە وەک ” ڕاگەیاندنی شەڕ و ئاشتی ” یانیش” پیرۆزبای و سەرزەنشتی بووە ” یانیش” نامەی شادی بووە یانیش پرسە و سەرەخۆشی بووە ” یانیش مرۆڤ دەردە دڵی کردیە .

پێش سەدان ساڵ تەنها پادشا و ڕاوێژکار و دەسەڵاتداران و دەوڵەمەند و خانەدان و دواتریش پیاوانی ئایینی و عاریفان توانیویانە بنووسن و بخوێننەوە .

لە ئەستادا ژیانی مرۆڤەکان گۆڕانکاری بەسەر ڕوویداوە و نووسینی نامەی سەر کاغەز پاشەکشەی کردووە و بووە بە بەشێک لەو شێوە ژیانەی هەبووە .

کەچی

نامەی دەستنووسی کەسایەتی و ناوداران و شاعیران و نووسەران کەچەند سەد ساڵەکە نووسراون تاوەکو ئێستا بەشێوەیەکی فراوان دەستاو دەستی پێوەدەکرێت و دەخوێنرێتەوە و لە مەزادی ئاشکرا دەفرۆشێن و هەندێکیان لە مۆزەخانەکانی دونیا نمایش دەکرێن و جێگەی بایەخێن .

ئەم کتێبە 3 بابەتی لەخۆ دەگرێت .

یەکەم /

دروستکردنی تابلۆی سکێچ وێنەکان ڕەش و سپین و تەنها پێنووس بەکاردەهێنرێت و دواتر شێوازی هەڵبژاردن و پەرشکردنی ڕەنگەکان و داهێنانی نوێی کردووە لە دروستکردنی تابلۆکان وەک تابلۆی ” پێتاتەخۆرەکان و ژیانی جوتیار و کرێکاران و ژیانی هەژاران ” و هەڵبژاردنی ئەو شوێنانەی تابلۆی تێدا دروست دەکا و لەو بارەیەوە دەڵێت ” چوومە دەرەوە لەناو جووتیارەکان و کێلگەکان دەگەڕام بە ئەوەی شوێنم هەبێت و تاوەکو تابلۆکان بکێشم ، وە کڕینی فلچە و بۆیە و کاغەز و قوماشی تایبەت بە تابلۆکانی خەمێکی گەورەم بووە چونکە پارەم نەبووە ناچارانە براکەم پارەی بۆی دەناردم لەم بارەیەوە دەڵێت ” لەرێ کەسانێک هەن پاڵپشتی لە تابلۆکێشان دەکەن ئەگەرچی باری دارایان باش نییە وە هەندێکجار کڕیارەکان وا هەست دەکەن پارەیان بەفیڕۆداوە لە کڕینی تابلۆکان، هیوادارم ڕۆژێک بێت تابلۆکانم بفرۆشم و قەرەبووی چاکەکانت بکەمەوە و باری دارایی سەرشانت سووک بکەم ، لەبارەی ئەم دۆخەدا ڤانکۆخ دەڵێت

” بە شتە بچووکەکان دەستپێدەکەم بەڵام هیواکانم گەورەن ، منیش بە ژیان شەڕ دەکەم و ئازار دەچێژم تا بگەمە ئەو ڕەنگە ڕۆشنەی هیوای هەردووکمانە ” .

دووەم /

نهێنی ژیانی خۆی .

دەڵێت

مرۆڤ بەژیان تاقی دەکرێتەوە هەروەک چۆن زێڕ بە ئاگر تاقی دەکرێتەوە !

نازانم ژیان بەرەو کوێ دەڕوات ؟

چی بەسەر هۆشیاری ئێمە دێت ؟
هەموو شتەکانی دەوروبەرم بەرەو خەمۆکیم دەبەن هەرباشە کاغەز و ڕەنگم هەیە، لەگەڵ ئەوانەشدا شتەکان سەرلەنوێ دروست دەکەمەوە و هەموو شتەکان دوای ئەوەی کات بەسەریاندا تێدەپەڕێت کۆن دەبن و سارد و مات دەبن ، من چی بکەم ؟

3. گۆرانکاری فکری و هونەری .

باسی ژیانی تایبەتی خۆی دەکات کە سوودی چییە بۆ ژیان و مرۆڤایەتی ئەگەر بوێری ئەوەمان نەبێت هەموو شتێک تاقی بکەینەوە لەگەڵ تەمەنمان شتەکان قورستر دەبن !
بەڵام هێزی ناوەوەی دڵ گەشە دەکات لەکاتی بەرەنگاربوونەوەی سەختیەکان و هەندێک سەرکەوتن دەرئەنجامی هەڵەیە ، هەر بۆیە پرسیارێکی سەیر دەکا و دەڵێت ژیان چی دەبوو ئەگەر بوێری هەوڵدانمان نەبوایە ؟ راستە خۆشەویستی هەمیشە سەختی دەهێنێت بەڵام لایەنی ئەرێنی ئەوەیە کە وزە دەبەخشێت .
دوێنێ هەندێک گوڵم بەڕەنگی گل نەخشاند هەموو شتێک خەونێکە خەونەکان بێهودەن پەڕی خەونیش بەردەوام فریومان دەدەن !!
بیرۆکەی زۆر پاڵم پێوەدەنێت بۆ تابلۆی تازە کەچی ناتوانم بیکەم ، دووشت ڕوحم دەجولێنێت تەماشاکردنی خۆر و مردن .
هەربۆیە زۆربەی تابلۆکانی ڕەنگی زەرد و ڕەنگی خۆر و ڕەنگی گلن و هەست دەکەی هەموو شتێک ڕوحی تێدا دەرچووە .
ئەگەر بەڕاستی سروشتت خۆش بوێت، لە هەموو شوێنێکی ئەم دونیایەدا هەمیشە جوانیەکان دەدۆزیتەوە .
ڕوودەدات؛ هەموو ژیانت خەریکی دڵخۆشکردنی ئەوانی تر بیت کەچی کەس لەبیری تۆدا نەبێت کە چ جەهەندەمێک لەسەرم گەرم بووە !

” میرنشینی خاک و خۆڵ “..

نووسینی ” نەبەز گۆران “..
خوێندنەوەی: رۆژگار خالید

لەبارەی شێوە ژیانی شاعیر و ڕەچشکێنی دەقی ئەدەبیاتی کۆن و داهێنەری ڕێنووس و دەقی نوێی شیعری کوردی حەزرەتی ناڵی نووسراوە .

بۆیە حەق بەخۆم دەدەم ئەوە بڵێم خوێندەوەی ڕۆمانێکی وا بەڕێنووس و تەکنیک و دەقێکی هێندە بەرز و ووشەی پیرۆزی وەک ” سروشت و چێشتەنگاو و ئێوارە و ڕۆژ و شەو و خەون و خەیاڵ و خۆڵ و ئاو و مەرەکەب و دەستنووس و ناوهێنانی باڵندە و ئاژەڵ و هیلاکبوون و ئیسراحەت و بیرکردنەوە ” وامان لێدەکا هەست بکەین ئەم ڕۆمانە لە سەردەمێک نووسراوە دووربووە لەو شێوە ژیانەی ئێستا تێدا دەژین .
ئەم ڕۆمانە لە دووبەش پێکدێت :

1. بەشێکی خەیاڵە .
2. بەشێکیتری لەو واقیعە تاڵە وەرگیراوە کاتێک ناڵی ڕووبەڕووی بۆتەوە .

بێگومان کاتێک ڕۆمانێکی وا دەنووسرێت .

دەبێت وا بنووسرێت کە ئەو شێوە ژیانەی ناڵی ژیاوە بەدوای جوانی دەگەڕێت نەوەک ناشیرینی ژیان ، بەدوای خۆشەویستی دەگەڕێت نەوەک ڕق ، فێرمان دەکا لە هەر شوێنێک سەنگ و قورساییمان نەما جێی بهێلین و کەمتر گلەیی بکەین و کەمتر بەدوای قسەکان و ووشەکان بکەوین .

لە پاڵ ئەوەشدا هەوڵدانە بۆ دروستکردنی ئومێدی نوێ و خەونی نوێ .

لەهەر شوێنێک ئومێد نەبوو جێی بهێڵە و لەهەر شوێنێک خەون نەبوو پێویست ناکا جەستە ڕاکشێ و ببێ ب□ تەرم !

پوختەیەک ل□ بارەی ئەو ڕۆمانە :.

پیاوێک لەسەر شێوەی حەزرەتی ناڵی شاعیر یانیش ڕوحی و جەستەی زیندوو دەبێتەوە و گوند و شار و ناوچەکان و مرۆڤەکان ب□ ناچاری جێدەهێڵێت .

ژیانێکی نوێ هەڵدەبژێرێت دوورە لە ژیانی شارستانی و دونیای مرۆڤەکان .

کەچی دوای چەندین ساڵ بڕیاردەدا دووبارە بگەڕێتەوە نێو ژیانی مرۆڤەکان ئەو مرۆڤانەی لەسەر هەموو شتێک دوژمنی

یەکدین لەسەر ڕق نەبێت !
کەچی ناڵی بەڕێنووسی نوێ و دەقی نوێی شیعری کوردی و بەمانای نوێ دەگەڕێتەوە ، گوزەرێک دەکا و لەهیچ شوێنێک خۆی ڕاناگرێت .
ئەمەش وا دەکات بەریەککەوتنی تووش بێت لەگەڵ ئەو کەسانەی دەیانبینی و گفتۆگۆیان لەگەڵ دەکا و شیعری نوێیان بۆ دەخوێنێتەوە !
ئەو خەڵکەی وادەزانن زمانی کوردی و شیعری کوردی و ئەدەبیاتی کوردی بەها یەکی نییە !
ئەوەی بەلای منەوە جوان بوو لەپاڵ ناڵی شاعیر ، حەزرەتی سالمیش ووجودی هەیە و دەبێتە پاڵپشتیەکی بەهێز بۆی وا دەکا دوکانەکەی کەشوێنی چاپکردن و نووسین و لەبەرگرتنەوەی بەرگی کتێبە بکاتە پاڵپشتیەکی گەورە بۆ شیعرەکانی ناڵی کە شیعرییەکانی تێدا بخوێنرێتەوە بۆی بنووسێتەوە و پاشان بۆی بڵاوبکاتەوە .
دوای دروستبوونی جەدەلی نوێ و ئەو شێوە ئاراستەی ناڵی قبووڵ بکرێت و دەقە شیعرەکانی قبووڵ بکرێت یانیش دووبارە وەدەرنرێت تووشی کێشە و گرفت و ناڕەحەتی دەبێتەوە " چەندە سەیرە " !
لە کۆتاییدا شیعری ناڵی چۆک بەدەقی شیعری فارسی و عەرەبی و تورکی دەدا و باس باسی ناڵی و شیعرەکانی دەبێت ئەوانەی دژی ناڵین ستایشی دەکەن ئەوانەی گاڵتە بەزمانی کوردی دەکەن و پێیان وایە زمانی کوردی دەرەقەتی شیعر و دەرەقەتی زمانی عەرەبی و فارسی و تورکی نایەت سەرسەختانە پشتگیری شیعری نوێ دەکەن و پەشیمانن لەوەی بیروباوەڕیان وابووە .
کەچی لەکۆتایی ڕۆمانەکە هەستێک بۆ ناڵی دروست دەبێ کەوا کۆچ بکات و بچێتە ووڵاتی غەریبی و هەر لەوێش بمرێت .
چەند دەقێکی ڕۆمانەکە وەک خۆی دەنووسمەوە :.
_ مر□ق ن□توانێت خەونەکانی بکێڵیت ناتوانێت ئومێدێک دروست بکا !
_ مەرج نییە لەناو مرۆڤەکاندا بژیت و تەنیا نەبیت !
_ خاوەنی خەونە گەورەکان غەریبی سەردەمی خۆیانن !
_ مرۆڤ تارماییەکەی لەخۆی جوانترە !
_ مەنزڵی من نێو کێوەکانە چونکە بێزاربووم لە خراپەی مرۆڤەکان !
_ لە مێژووی کۆنی مرۆڤەکان خوێندبوویەوە ئەوەی دەگاتە دەمی مرۆڤەکان نیوەی بەڕاستی دەگەیەنن !

_ ژیـــان وەک گۆزە وایە خۆت چۆنـــی دروســـت بکەی بەو جۆرە دەردەچێت !

_ هۆگری هەر شتێک بیت دەبی بە بەشێک لە ژیانت تەنانەت ئەو شتە پارچە قوڕێکیش بێت !

_ پیرترین مر□قی دونیا دەتوانێت هەمان ئەو جوانییە ببینێ گەنجترین مر□قی دونیا دەبینێ !

_ لەناو هەموو جوانییەک ناشیرینیی□ک هەیە، دەنگێک لە ناخی پێی گوت بەدوای جوانییەک بگەڕێ هەمیشەیی بێت !

_ وەستان لەشوێنی خۆت مەرگە !

_ دونیاکە بووە بە دونیای شێوەکان، تەمێک ژیانی شاردۆتەوە !

_ ئەوەی جوانی پێ بەخشیت گەر تۆزقاڵێک بوو وەریبگرە !

_ ئەو خۆشەویستانەی لەخەیاڵدا دەمێننەوە هەمیشەیین !

_ ژن خۆی شیعرە !

_ کە زمانم ه□ بێت بۆچی چاوەڕێی تۆ بم قسەم بۆ بکەیت !

_ ئەوەی خەونی گەورەی ه□ بێت ژیانی خۆی بیردەچێتەوە !

_ مرۆڤەکان بە شێوەیان ناناسرێنەوە بە زمانیان دەناسرێنەوە !

_ مر□قی گوماناوی ژیان ژەهراوی دەکا !

_ ئەم خەڵکە پارچە پارچەت دەکەن و دواتر پێت دەلێن بۆ خۆت کۆناکەیتەوە !

_ مادام غەریبین بەم نیشتمانە لەهەر شوێنێک بین جیاوازی نییە !

لەبارەی ڕۆمانی” هیچ دۆستێک جگە لە چیاکان” لە نووسینی: بەهروز بوچانی.. رۆژگار خالید

رۆمانێکی تەواو جیاواز و سەردەمییە و براوەیی خەڵاتی فیکتۆریا یە ، بەڵام حکومەتی ئوسترالیا ڕێگەی نەدا دوورگەی مانۆس جێبھێڵێت و

خەڵاتەکەی وەربگرێت .

خەڵاتی دووەمی لەلایەن ڕێکخراوی قەڵەمی نێودەوڵەتی پێدراوە و کرا بەئەندامەی فەخری ڕێکخراوەکە لەم بارەیەوە دەڵێت :.

" هەستێکم لا دروست بوو ، وەکو منداڵێک کاتێک دیارییەکی پێدەدرێت لە ڕۆژی لەدایکبوونیدا " .

شێوازی نووسینی ئەم ڕۆمانە بەشێوازی تێکست نووسراوە و بەنامەی واتس ئاپ بۆ هاوڕێکانی ناردووە .

ئەم ڕۆمانە تەکنیکی نووسینی هێندە بەرزە لەناو هەر ڕووداوێک وادەکا بیر لە ڕووداو و پێشهاتی دیکە بکەیەوە .

ئەم ڕۆمانە لە دووبەش پێکهاتووە .

بەشێکی پەیوەستە بەخاکی کوردستان و زوڵم و ستەمی وڵاتانی ناوچەکە دەرهەق بەگەلی کورد و داگیرکردنی خاکەکەی .

بەشەکەی تری پەیوەستە بە ژیان و گوزەران و بارودۆخی مرۆڤەکان و ناچاردەبن وڵاتەکەیان جێبهێڵن و رووبکەنە وڵاتێکی تر، هەر بۆیە ئەم بەشەی ئەم ڕۆمانە باس لەم کەسانە دەکات بڕیار دەدەن بە ڕێگەی قاچاخ کۆچبکەن بۆ وڵاتی ئوسترالیا .

بەدبەختی ئەوان ئەوکاتە دەستپێدەکات لەنێو ئۆقیانووسدا کەشتییەکەیان نوقم دەبێت و کەشتییەکی بەریتانی ڕزگاریان دەکا دواتر دەدرێنە کەشتی سەربازیی ئوسترالیا .

پێش ئەوەی بگەنە کەناراوەکان، بەچوار ڕۆژ حکومەتی ئوسترالیا هەمواری یاسای کۆچبەرانی کردەتەوە، چیتر مافی پەنابەرێتی نادات بە کۆچبەران .

وەک چارەسەرێک ڕێوشوێنی تایبەت دەگیرێتە بەر دەرهەق بەم کەسانە و دەبردرێن بۆ دوورگەی مانۆس وڵاتی پاپوا غینیای نوێ لەم دوورگەیە دەسبەسەر دەکرێن .

خراپی مامەڵەی وڵاتی ئوسترالیا و زەبر و زەنگی یاساکانی بەندینخانە و مامەڵەی پاسەوانەکان و خراپی باری دەروونی ئەو کەسانە وادەکا دۆخێکی یەکجار خراپ و قورس ڕووبەڕوویان ببێتەوە .

هەر بۆیە نووسینی ئەم ڕۆمانە و وەرگێڕانی بەسەر زمانی ئینگلیزی و فارسی ، دەنگدانەوەیەکی گەورەی دروستکرد و ڕێکخراوەکانی مافی مرۆڤ و ڕۆژنامەوان و کەناڵەکانی ڕاگەیاندن دەرگایەکی گەورەیان بەڕووی کرایەوە.

پرسیاری جددی هاتەپێش لە دوورگەی مانۆس چ دەگوزەرێت ؟!

بۆچی پێشێلی مافی مرۆڤ دەکرێت ؟!

بۆچی پێشێلی مافی پەنابەران دەکرێت؟! بۆچی گوزەرانی ئەم کەسانە

بەم شێوەیە ؟!
بۆچی یاساکان و سیستەمی بەندی و مامەڵەی حکومەتی ئوسترالیا و کارمەندانی ئەم بەندیخانەیە بەم شێوەیە ؟!
هەر بۆیە دوای نووسینی ئەم ڕۆمانە و دەیان ووتار لەلایەن بەهرۆز بوچانی ئەمجارە دەرگایەک کرایەوە میدیا و دەزگای راگەیاندنەکان و ڕۆژنامەوانی ناچارکرد بەرەو ڕووی ئەم دورگەیە بچن و هەر بەجددی چ دەگوزەرێت !
دوای دەنگدانەوەکان حکومەتی ئوسترالیای ناچارکرد لە ساڵی 2017 شوێنەکە دابخات .
چونکە کەسێکی وەک بەهرۆز بوچانی سەرمەشق و رێبەری ئەو کەسانە بوو تاوەکو داواکارիی□کان جێ بەجێ بکرێت و هەموو جیهانیشی ئاگادارکردەوە .
بەدروشمی
تاوانی من چییە ؟
بۆ دەبێ لە زیندانبم ؟
پرسیاری دیکەش لەچەشنی داواکاری
” بەلەمەکەم وێ نادەنەوە و هەتا بگەڕێمەوە نێو ئۆقیانووس “
” ناهێلن بگەڕێمەوە ئیندۆنیزیا “
داواکاری ڕاستەخۆ
” دادگاییم بکەن “
ناگەڕێنەوە بۆ ئەو شوێنەی لێوەیهاتووین .
پاشان مانگرتنی سەرتاسەری و وایکرد ئاژاوە و خوێنڕێژی لێبکەوێتەوە و کەسانێک بمرن .
لەم بەشە :
پەیوەستە بە کوردستان و نیشتمان و دایک و پێشمەرگە و مرۆڤەوە هەمووی دەبەستێتەوە شاخەکان و پێمان دەڵێت ئێمە هیچ نین بەبێ شاخەکان هەموو کاتێک شاخەکان ئێمەی لەخۆی گرتووە وەک چۆن دایک منda□□ک□ی لەباوەشی دەگرێت .
لەم بارەیەوە لە ڕۆمانەکەی دەنووسێت :
لەسەردەمی شەڕ لەدایکبووم شەڕێک لە ئاسمانەوە بەسەرماندا دەکەوتە خوار .
دایکم پێی دەگوتم کاتێک هەوڵت دەدا بێتە نێو دونیای مرۆڤەکان بەقاچە بچووکەکانت لە ڕەحمی منت دەدا و لەو کاتەدا دەمردم لە برسان .
جەنگ لە ئاسمان بەسەرماندا دەکەوتە خوار بێهیچ پەناگەیەک بووین و پێمان دەڵێت لەدوای جەنگی نێوان عێراق و ئێران لە شاخەکان لەدایکبووم و کوڕی دار بەڕووم ئەو شاخانەی وایکرد کەسانی بەهێز

لەخۆی بگرێت و دەپرسێت بۆچی هەموو کاتێک ئەمەی کورد دەستمان نییە
؟!
لەم بارەیەوە دەوڵەت تەنها خۆمان دەستی خۆمانین .
لە بارەی ژیانی دەڵێت:
لە تەوێل و لە گوندێکی چوڵ لەناو ئەم شاخانە لەدایکبووم .
باشە فەرقی چییە مرۆڤ لە تەنیشت گاگەل و لە گوندێکی چۆڵکراودا
لەدایک بێت و بێتە ئەم دونیایە یانیش لەشوێنێکی وەک بەهەشت بێن و
بەرامەی خۆشبدات ؟
دایکان لە غەریزەی دایکایەتی خۆیاندا دەپێچاوە و پێنایان بە
چیاکان دەبرد و کچانی گەنج لە دەی پیاوانەکدا بەشوێن خەونەکانیان
دەگەڕان کە دەستە دەستە بەرەو شەڕ دەچوون و دەستە دەستە وەک
جەنازە دەگەڕانەوە .
گەنجەکان هەڵدەهاتن و پیرەکان قوربانی بوون نەیاندەتوانی بڕۆن بە
بیرەوەی دەمانەوە لە برسان و توونیان دەمردن .
پێشمەرگەکانیش لە چیاکان نوێنەرایەتی پاراستنی ووڵات و شەڕەفی
دەکرد .
لە بەشی دواتری ڕۆمانەکە /
باس لە بەندیخانەیەکانی مانووس دەکات و دەوڵەت بەهۆی زۆری ژمارەی
پەنابەران
لە سێ زیندان پێکهاتبوو .
” دیلتا و ئۆسکار و مایک “
وە لە کۆمەڵێک کۆنتەنر پێکهاتبوو بۆ شوێنی پزیشکان و پاسەوان و
شوێنی نانخواردن و شوێنی پەیوەندیکردنی تەلەفۆنی بەندییەکان
بەکەس و کاریان .
دۆخی خراپی کارەبا و ئاوی خواردنەوە و پیسی شوێنەکە و نەبوونی
شوێنی پێویست بۆ خۆشوشتن و دەستشۆری توالێت وایکرد ببێتە زبڵخانە
.
نەبوونی خواردنی پێویست و نەبوونی شیرینی و گۆشت وایکرد بگاتە
ئاستی ئەوەی مرۆڤەکان بمرن لە برسان .
نەبوونی دەرمان و دکتۆری پسپۆڕ و زۆری سەرەی زیندانییەکان لەکاتی
وەرگرتنی دەرمان وایکرد خەڵکانێک داوای چارەسەر و دکتۆری نەکات .
بڵابوونەوەی نەخۆشی ئاوسان و هەبوونی سیسرک و کولەی خوێنمژ و
گەرمی پلەی گەرما و بەدخۆراکی و مامەڵەی پاسەوانەکان و شەوانی
برسیان ڕۆژ لەدوای ڕۆژ ژیانیان خراپتر ببێت.
دۆخەکە بەجارێک تێکچوو کاتێک وەزیری کۆچی ئوسترالیا سەردانی
بەندیخانەکە دەکات و دەڵێت :
” ئەوە هیچ شانسێکتان نییە دەبێت بگەڕێنەوە ووڵاتەکانی خۆتان

یانیش بۆ هەتا هەتایە لەم دوورگەیە بمێننەوە .
دواتر شۆڕشی گیراوەکان دژی نادادی و ستەمی بەڕێوەبەرانی بەندیخانەکە دەستپێدەکات و دەنگدانەوەی میدیا و راگەیاندنەکان و رێکخراوەکانی مافی مرۆڤ وا دەکات ناچار زیندانییەکە چۆل دەکرێت .
ئەوەی گرنگە لەکۆتایی بڵێم هیچ کەسێک ناتوانێت وەڵامی ئەم هەموو پرسیارە و ئەم هەموو مامەڵەیە بداتەوە کاتێک مرۆڤێک ناچارە خۆی بکوژێت و نەگەڕێتەوە بۆ ووڵاتەکەی .
وەرگێڕانی ” دکتۆر هاشم ئەحمەدزادە “
” پێداچوونەوەی دکتۆر عبدالخالق یەعقوبی”
هیوام ئەوەیە بخوێننەوە بۆ ئەوەی لەخۆت بپرسی جگە لە چیاکان کێ دۆستی کوردە ؟!
وەڵامێکی زۆر سادە و بیرلێنەکراوەمان هەیە خۆمان دۆستی خۆمانین، پێویستە لەناو ماڵەکەت و لەشارەکەت و لە هەرێمەکەت و لە هاوزمانەکەت چاوەڕێی بکەی دۆستتە ، هیچ کاتێک دژە نەتەوەکەت نایەت لەدەرگات بدات و داوای دۆستایەتی بکات .

لەبارەی ڕۆمانی ” خانەقای میرزا “.. رۆژگار خالید

لەبارەی ڕۆمانی ” خانەقای میرزا ” نووسینی میران ئەبراهام .

” بەیادی جەلالی میرزا کەریمی ناڵبەند ” و گێڕانەوەی ڕووداوەکانی” دوای جەنگی دووەمی جیهانی” و ” ڕووخانی کۆماری کوردستان”
نووسەری ڕۆمانەکە گەمەیەکی فکریمان لەگەڵ دەکات جارێک وەکو جەلالی میرزا کەریم ڕووداوەکان دەگێڕێتەوە جارێکی دیکە وەک خێوێک شاهێدی لەسەر ڕووداوەکان دەدات و جارێکی دیکەش وەکو شاهێد و هاوفکری جەلالی میرزا کەریم دەبینرێت .
هەر بۆیە ئەم ڕۆمانە بەشێوەیەکی سەیر کاریگەری ڕووداوەکان و نەهامەتی و دەردەسەری□کان دەگێڕێتەوە و پێمان دەڵێت ئێمەی کورد لەکوێی ئەم جیهانەدا بوونمان هەیە ؟! چونکە گێڕانەوەکان هێندە زۆرن و ئەوەندە بەخێرایی تێپەڕدەبێت ، بەجددی مرۆڤ گومانی بۆ دروست دەبێت .

لەگەڵ هەر گومانێکیش ترسێک دووبارە دەتەوێ نێو ناخمان ئەمەیە ژیان و حەقیقەتی مێژوومان ؟!
هەرچەنـــدە لە زۆربەی رووداوەکـــان لێکەوتەی خۆی هەیە و بە هەر رووداوێک وەڵامێکی جەرگبڕی هەیە و پێمان دەڵێت ئەوەیە مرۆڤبوون و کوردبوونمان ، زانینی حەقیقەتەکان چەندە زەحمەتە .
هەر نەتەوەیەک لەم گەردوونە یەک دوژمنی هەیە کەچی میللەتی کورد 3 دوژمنـی هەیە ” عەرەب و فـارس و تـورک” ، کەچـی لەگەڵ ئەوەشـدا دوژمنەکانیش هەموو کاتێک ” تاکی کورد و حزبی کورد و شارەکان دەکەنە دژی یەکدی ” .
بێگومان ناهۆشیاری تاکی کورد و پێدانی پارە و پۆست و نزمی نەفسیەتی بەشێک لە تاکی کورد هۆکارن بۆ ئەوەی شەڕی یەکدی بکەین و خوێنی یەکدی بڕژێنین !!
لەم ڕۆمـانەدا تێـدەگەین میللەتـی کـورد شەڕی زمـان و نـاسنامەی نەتەوەیـی کوردبـوون و شەڕی خـاک و شەڕی کەرامەتـی وەکـو پێویست نەکردووە.
بە پێچەوانەوە ئەم میللەتە خەریکـی بەگـژ یەکـداچوونی هاوزمـان و هاوخوێنی خۆی بووە .
هەر بۆیە کوردبوون جێی مەترسی بووە چونکە تاکی کورد سوکایەتی بەهاونەتەوەکەی دەکات و جاسوسی بەسەرەوە دەکات و چاوی لە کەرامەت شکاندنێتی و دەیکوژێت و چاوی لە نامووسی ژن و کچێتی .
لەجیاتی ئەوەی بە کەرامەتەوە بژێت کەچی هەبوونی کوردەکی دیکە بەغەدر دەزانێت و پێی وایە تەنها ئەو کوردبێت بەسە !
لێکەوتەی ئەو عەقلیەتە ئەوەندە قورسە تروسکاییەک نییە ئینسان دڵی بەی خۆشبێت .
لەڕووی ووجـودی جەسـتەیی و لەڕووی دەروونــی و لەڕووی کۆمەڵـایەتی کێشەی گەورە دروست دەکا .
ئەم جۆرە کەسانە کارەکانیان ئەوەندە جێی شەرمە و سڵ ناکەنەوە لە خزمەتکردنی دەسەڵاتی سەردەمی حوکمڕانی پادشای و رووخانی دەسەڵاتی پادشـایی و ئەمجـارە بەردەوامـی دەدەن بە خزمەتکردنـی دوژمـن و پاڵپشتی لە بەعسیەکان دەکەن و کاتێک دەسەڵاتیان بەسەر هەموو عێراقدا دەبێت خزمەتیان دەکەن و دەبن بە چاوساغییان .
ئەم ڕۆمانە مێژووی 80 ساڵی خەڵکی کوردستان و شاری سلێمانی و دەوروبەری دەگێڕێتەوە .
بە سەردەمێک دەناسرێت بەشێک لە شتەکان تاوەکو ئێستا وەکو خۆی ماوەتەوە و گۆڕانکاری بەسەرنەهاتووە .
_ هەژاری و چەوساندنەوە و زوڵم ستەم لە خەڵکی دەکرێت .
_ لەسـەر ئاسـتی فۆڕمە گشتییەکە بـاس لە پێکەوە ژیـانی ئـایینی

دەکرێت، بەڵام زۆرینەی خ□□ک□ی دەیانەوێت پەیڕەوکارانی کەمینە لەناوبەرن و چاویان لە ناموس و کەرامەت و ژیانییانە .
_ نۆکەری بێگانە تاوەکو ئێستاش ماوەتەوە و خیانەتی نەتەوەیی و نیشتمانی هەیە .
_ ئینسان لە کەرامەتی خۆی دەترسێت .
_ تاوەکو بێ ئومێدی و دڵشکاندن و جێهێشتنی نیشتمان و ڕووکردنە دەرەوەی وڵات هەیە .
تاکە شتێک ئینسان ئومێدی پێی خۆشە پێکەوە ژیانی کۆمەڵایەتی لەنێو بەشێک لە مرۆڤەکان هەیە هەرچەندە لەڕووی ئایین و ئاستی دەرامەتی ئابووری جیاوازن .
لەپاڵ ئەوەشدا دواکەوتووی ئەو شێوە ژیانەی تێدابوونە تاوەکو ئێستا ڕەنگدانەوە و کاریگەریی لەسەر ژیانی خەڵکی ئێستاش هەیە .
دەتوانم بڵێم ئەوەی لێی تێگەیشتم ناوی بهێنم وەک دواکەوتووی دەستەجەمعی یانیش دواکەوتووی فکری دواکەوتوویی نەتەوەیی یانیش دواکەوتووی کلتووری .
کۆمەڵێک پرسیاری جددی هاتەپێش لەبارەی ئەو ڕۆمانە بەم شێوەیە وەک خۆی دەینووسمەوە .
لە ململانێی نێوان حزبی شیوعیی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستان پێشنیاری دامەزراندنی حزبێکی سیاسی نوێ لەباشووری کوردستان دێتە بەرباس ، ئاراستە فیکرییەکان بەم شێوەیە ئەم حزبە دەکرێت حزبی هیوا بێت لەلایەن مامۆستا ڕەفیق حیلمی دامەزراوە ؟!
ململانێی فکری و ئاراستەی جیاواز هەبووە لە نێوان شێرکۆ بێکەس و جەلالی میرزا کەریم و عبداللە پەشێو و جەمیل ڕەنجبەر لەبارەی گوتاری ڕوانگەی ، گوایە جەلالی میرزا کەریم جەمیل ڕەنجبەر وەلادەنێرن بۆیە شێرکۆ بێکەس و عەبدوڵڵا پەشێو دەبن بە رەمزی شیعری نوێی کوردی ، بۆچی گوتاری ڕوانگە نەیتوانی ببێتە مینبەرێک بۆ رۆشنبیران؟!
دڵداری شاعیر لەکاتی نووسینی شیعری ئەی رەقیب دواتر شیعرەکەی دەبێت بە مارشی نەتەوەیەی میللەتێک 3 کەس بەدڵی بووە ، لەکاتێک 50 ساڵە شاعیرێکی وەک دڵدار نەیتوانیوە شیعری نەتەوەیی بنووسێت ئەگەر ئەوە دواکەوتوویی مەعریفی نەبێت چ ناوێکی دیکەی لێبنرێت؟!
تەنها 20 دانە کتێبی شیعری سروشت و دەروونی مامۆستا گۆران شاعیر فرۆشراوە لەشاری هەولێر ، تاوەکو ئێستاش شیعر و ئاواز و گۆرانی سوکایەتی پێدەکرێت لەلایەن خەڵکی باشووری کوردستان و بەتایبەتیش شاری هەولێر .
دانپێدانی شێرکۆ بێکەس و جەلالی میرزا کەریم لەڕاستی دا ڕوویداوە ، دواجار جەلالی میرزا کەریم وەک پێشەوا و پەیامبەری شیعری نوێی

کوردی ناوی شێرکۆ بێکەسی دەهێنێت ئەوەیە سەرمەشق و ئاستی ڕۆشنبیری جەلالی میرزا کەریم و نووسەری ڕۆمانەکە کاتێک گەمەی فکریمان لەگەڵ دەکا .
دەیان رووداوی جەرگبڕ دەگێڕێتەوە ئەو کەسانەی ناویان هاتووە وەک کارەکتەری نێو ڕۆمانەکە و خیانەتیش دەکەن ئەمانە دوژمنی خەڵکی چەوساوە بوون سەردەستەیان " شێخ لەتیف کوڕی شێخ مەحمود " بۆچی بەشێک لە شێخەکان دژی خەڵکی بوونە و هەموو کاتێک لە بەرەی حوکمڕانی پادشایی و دەوڵەتی عوسمانی بوونە ؟!
پرسیارێکە هیچ کاتێک وەڵامی نەبووە بەڵام لە خوێندنەوەی ئەو ڕۆمانە زیاتر لە وەڵامێکی تێدا نییە ، درک دەکەی خاکی کوردستان وەک خانەقایەک بینراوە لەلایەن هەردوو نەتەوەی فارس و تورکەکان .

سەبارەت بە چیرۆک.. رۆژگار خالید

" لەنێو گێژاوی ژیاندا "
لەلایەن کاک " گۆران سەمەد " نووسراوە .

پێش هەر شتێک دەمەوێت ئەوە بڵێم، مێژووی نووسینی چیرۆک بۆ هەزاران ساڵ پێش ئێستا دەگەڕێتەوە .
مرۆق هەوڵیداوە هەموو ئەو شتانەی دەیانبینی و گوێی لێدەبێت و بیری لێدەکاتەوە یانیش رووبەڕوویان دەبێتەوە وەک ترس یا بوێری ، سەرکەوتن یا شکست یا پەیوەندییەکانی لەگەڵ دەوروبەری هەیەتی ، یاداشت بکا و بینووسێتەوە .

سەردەمانێک /
هەموو شتێک بەشێوەی دەقی شیعر و یاداشتدەکرا و گێڕانەوەکان مۆرکێکی شیعری بەسەرەوە بوو ، چونکە ئەو شێوازە لەنووسین ئاسانبووە و ئاسانیش ئەزبەر دەکرا و لەبیریش نەئەکرا .
بۆیە :
گێڕانەوەکان بەشێوەی ستوونی نووسراوە و یاداشتکراوە و کاریگەری زمان و لەقالبدانی بەگۆکردن ئاسانبووە .

لە داستانی کارگامێش یانیش گلگامێش چیرۆکی :
گوڵی نەمری کۆنترین دەقی چیرۆکە بۆمان ماوەتەوە ، کاتێک مرۆڤ هەوڵی داوە نەمرێت و لەم سەردەمەدا دەنگۆیەک هەبوو گوڵێک هەبووە هەر کەسێک بیخوات نامرێت ، کەسێک هەوڵێکی زۆریداوە و ئەم گوڵەی دۆزیتەوە لەکاتی گەڕانەوەی بۆ شوێنی خۆی خەوی لێدەکەوێت کاتێک چاوی دەکاتەوە گوڵەکە لەدەمی مارێکە ، دوای ئەم ڕووداوە مرۆڤ بێئومێد بووە دەبێ بمرێت و تاوەکو ئێستا مرۆڤەکان چیرۆکەکان دەگێڕنەوە و ئاواتیانە نەمرن !
دوای پێشکەوتنی ڕۆژئاوای ئەوروپا و هاتنی سەدەکانی ڕۆشنگەری .
وایکرد دەقی نووسین گۆڕانکاری بەسەردا بێت و چیرۆکنووسینیش لەڕووی فۆڕم و ستایلی نووسین و تەکنیک و خێرایی ڕووداوەکان گۆڕاوە دەستپێک و کۆتایی نییە .
لە سەدەی هەژدەیەم و نۆزدەیەم و بیستەم سێ سەدەبوون چیرۆکنووسین گۆڕانکاری گەورەی بەسەرهات و بوو بە ئەمری واقیع .
فۆڕمی نووسین گەیشتیە لووتکە و گۆڕانکاری جددی بەسەرهات .
ئەو گەیشتنە لووتکەیە وادەکا
بپرسین
بۆچی تاوەکو ئێستا مرۆڤ پەنا دەبات بۆ نووسینی چیرۆک ؟
لە گێژاوەی ژیاندا چیرۆک دەرەقەتی ئەم هەموو ڕووداوە دێت ؟
هەربەجددی چیرۆک دەتوانێ پەرجوو " موعجیزە " دروستبکا ؟
لەواقیعی ژیاندا :
چیرۆکەکان دەکەونە کوێی ئەم دۆخەی ئێستامان و بۆچی مرۆڤەکان دەستبەرداری نووسینی چیرۆک نابن ؟
دەتوانم بڵێم وەڵامێک نییە بەڵکو دۆخێک هەیە وەک پیرۆزی و نەفرەت و خۆشەویستی و ڕق و ڕاستی و درۆ و بەهێزی و بێهێزی و خۆشەویستی و ژیان و مردن و ترس و بوێری بەشی هەمووان دەکا .
ئەم بەشکردنە وایکرد مرۆڤەکان تاوەکو ئێستا بە حەسرەتەوە بژین و دەستبەرداری چیرۆک و ژیان نابین .

دەتوانم بڵێم /
" کاک گۆران سەمەد " لەڕووی ستایلی چیرۆک نووسین بەفۆڕمێکی نوێ و ورد دەنووسێت و فەرمان دەکا گومان بکەین .
گومان لەبارەی:
_ دوادێری کۆتایی وشەکان شۆکمان دەکات و ڕاستیەکان دەردەکەون .
_ پەشیمانبوونەوەیەک هەیە دادی مرۆڤەکان نادات .
_ بەهەڵە تێگەیشتووین بژین .
_ مرۆڤەکان لەشەوی سپی ناچارن درۆی ڕەش بە یەکدی بکەن .

_ ناچارانە دەژین کەچی ڕقمان لە مردنە .
_ ڕەوشتی مر□ق□کان شکست بەجیهانی ئێستامان دەهێنێت .
_ خۆبەدەستەوەدان هەیە و لێبوردنیش وەکو هەر شتەکی دیکە هەیە و گرنگی ئەتۆی نییە .
_ لەبەرامبەر ڕق پاڵەوانن و ل□ بەرامبەر خۆشەویستی لەرزۆکن .
بۆیە بەلای منەوە چەندە گرنگە کۆد و ڕەمز و ووشەی نهێنییەکان بدۆزرێتەوە .
جار هەیە ساتێک یا شکستێک یا کەوتنێک هەیە تووشی بارێکی دەروونی قورسمان دەکاتەوە .
دەتوانم بڵێم /
وەک گێژاوی فکری و کۆمەڵایەتی و دەروونی و پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکان دەبینرێت .
لەجیاتی ئەوەی :
شتەکان بەئاراستەی باشبوون ببات بەپێچەوانەوە دۆخەکان خراپتر دەکات ، وادەکات لەیەککاتدا هەم پاڵەوانین و هەم دۆڕاوبین .
لە چیرۆکی یەکەمدا
پاڵەوانی چیرۆکەکە بە 2 خولەک و پەنجا و سێ چرکە حەسایەوە ، لەکاتێکدا تەمەنێکی بەفیڕۆ رۆیشتووە .
لە چیرۆکی دووەمدا
کاتێک دەتەوێت بمری و هەموو کەرەستەیەکی مردنیشی هەیە کەچی ژیان دەڵێ بوەستە گەنیووبوونی زۆرتر مایە ببینی .
لە چیرۆکی سێیەمدا
ئاخێز ساتێک هەیە مر□ق ه□شیار دەکاتەوە و وادەکا ئێستای ژیانی قبووڵ بکات و حەسرەتێکی قووڵیشی هەیە ئەم ساتە پیاوەکان شێت دەکا و ژنانیش فشەیان پێدێت و گاڵتەیان پێدێت .
لە چیرۆکی چوارەمدا
وێنەیەک هەیە هەموو کەسێک حەسرەتی بینینی بۆی هەیە دەکرێت ئەم وێنەیە بگیرێت و دواساتەکانی ژیانمان بێت کەچی ئیهمالی دەکەین و نامانەوێت لەگەڵی بژین .
لە چیرۆکی شەشەمدا
ساردییەک لە ژیانی کچەکان هەیە رۆژێک دێت ت□ند□گەن تەنهایی ناتوانێت قەرەبووی هەموو شتێک بکاتەوە هەستێک دێتە پێش وادەکات بترسن مر□قی بێروح چەندە ترسناکە ، تێربوون بەبێ خواردن و ژیان بەبێ هەست و نەبوونی خەونی ڕەنگا و ڕەنگ چەندە بەترسە .
لەکۆتایی دەمەوێت بلێم
لە پەنای ئەو ژیانەدا لەخۆتت پرسیوو□ □وداوێک یاخود کارەساتێک یاخود ناخۆشییەک یاخود ترسێک یاخود هەرشتێک بەخێرایی تیشکی خۆر

بەنێو ژیان یانیش روحت تێپەڕنەبووبێت نەتزانیبی .

شێخ سەنعان لە رۆمانی ئۆرتینا.. رۆژگار خالید

” مەیخانەکەی ئۆرتینا “
نووسینی ” نەبەز گۆران ” .
ئەم ڕۆمانە لەبارەی شاڕێگەی گەشتی ژیانی شێخی سەنعان نووسراوە کە قەدەری ژیان شێتی دەکات و بەدیار جوانییەوە دەمرێت .
لە سەرەتای ڕۆمانەکە نووسەر
دەڵێت
” هەر کەسێک گووتی من هەموو شتێک دەبینم کوێرێکی تەواوە ” .
بۆ ئەوەی لە چەندین گۆشەوە لەبارەی شێخی سەنعانەوە بزانین .
مامۆستا هێمنی موکریانی بەرز لە شیعرێکی
دەفەرموو
شێخی سەنعان بۆ کچی گاور لە ئیسلام وەرگەڕا
من خەریکم
بۆ کچە شێخێ پەشیمان ببمەوە !
تۆ بەڵێنم پێ بدە
تا من بەرەو ژوان ببمەوە
بمدەیە ماچێکی تەڕ لەم لێوە
با جوان ببمەوە
من گوڵی سەر گۆڕی ئاواتی لەمێژینەم
بەڵام
ڕێژنێکم لێ بدا
پێم وایە بۆ ڕوان ببمەوە !
شێخی سەنعان پیاوێکی پیری بەتەمەن و خوداناس و بیرمەندە ، خ□و□ن□ک دەبینێت بۆیە بڕیار دەدا بەدوای مانای خەونەکەی بکەوێت .
لەگەڵ 3 لە قوتابییەکانی کە بۆ فێربوونی زانست و ئایین دەرسیان پێدەڵێت گەشتەکەی دەستپێدەکەن بەناوەکانی ” غەرقانی تەمبورژەن لە شاری تاقەوسان و ڕودانی ڕۆمی لە ووڵاتی ڕۆم و غەزنەوانی بنووس خەڵکی شاری حیجازە “.

_ ئەو شوێنەی گەشتی بۆدەکەن دەتوانم بڵێم ناوچەکانی " تەوێلە
بیارە خورماڵ " بۆت ئەم بەهەشتەی لەسەر زەوی خودا دروستی کردیە
بە میللەتی کورد . دوای گەیشتنی بە شارەکە بەدوای عەشقی نێو
خەونەکەی " تینا " دەگەڕێت و دەیەوێت ببینێ . لەگەڵ ئەوەشدا
قوتابییەکانی فێری عەشق و شەیدایی و شەڕی ئایینی دەکات . پێی
وایە هەر کەسێک لە ئێمە لەڕێگەی شتەکەوە دەتوانێت لە خودای قووڵ
ببێتەوە و ئاراستەی تیشکەکان لە خاڵێک کۆبکاتەوە ، ئەم خاڵە لە
کەسەکەوە بۆ کەسێکی تر لە شوێنەکەوە بۆ شوێنێکی تر و لە
مرۆڤەکەوە بۆ مرۆڤێکی دیکە جیاوازە . بۆیە هەریەکێک لە ئێمە ئەو
خاڵە یا ئەو تیشکەین . ڕۆژێک دێت تێدەگەین ئەو ڕێگەیە بۆ خودای
گرتوومانە ڕێگەیەکە لەو هەزاران ڕێگەیەی خەڵکی دیکە
گرتوویانەتەبەر تاوەکو لە هێز و توانای خودای قووڵ ببنەوە . شێخی
سەنعان ئەو ڕێز و متمانە و ئارامی و زانیاری و تەمەنەی هەیەتی
لەدەستی دەدا و هەموو شتێک لە کچێکی گاور دەبینێتەوە وە ئاواتی
ئەوە دەبێت ئەم شێخە ببینێ . لێکدانەوەکان ئەوەیە پێی دەگات
دەبینێ و هەندێکی دیکەش ئەوەیە تینا ڕازی نابێت بیبینێت .
هەربۆیە شێخ و قوتابییەکانی ڕووبەڕووی سەختی و ناخۆشی و شەڕ و
تانە و تەشەری خەڵکی شارەکە دەبنەوە . ئەو شارەی فێرت دەکا شەڕی
خەڵکێک بکەی لە هەموو شوێنێکی جیهاندا هەن . لە بەرامبەر ئەم
خەڵکەدا دەبێت بەهەموو پێوەرێک جیاواز ببی . هەموو ووشەیەکی ڕەق
پێویستی بەقسەیەکی شیرین هەیە . لە بەرامبەر هەموو ئەزیەتدانێک
ئارامییەکی پێویستە . لە بەرامبەر هەموو نەزانینێک دونیایەک
زانین هەیە . لەبەرامبەر سەدان شەیتان دەتوانێت خودات بەبیر
بهێنیتەوە . لەبەرامبەر دۆزەخێک پێت دەڵێت بەهەشتێک هەیە بەڵام
چۆن پێی دەگەی . لەبەرامبەر مردن فێرت دەکا یەخەی ژیان بگریت .
لەبەرامبەر گریان و ناخۆشی فێری دەکا پێبکەنی . پێمان دەڵێت ژیان
مەبینە بەڵکو بەدوای ژیان بکەوە . جوانترین بەشی ڕۆمانەکە
پەیوەندییەکی قووڵ و جوان لەنێوان مرۆڤەکان و شارەکان نیشان
دەدات و دەنووسێت : مرۆڤ لەدوای تەمەنی 60 ساڵی پێویستی بەوە
نییە خراپە بکا .
_ ئەوەی بێتە ئەم شارە پێویستە ڕوحی پارچە پارچەبکات بەسەر
ئایینەکاندا چونکە شارێکی فرە ئایینە .
_ گوناهی ژیانە دونیای لەبەر چاوت کردبووە یەک شار پەڕ و باڵی
کردووی لە یەک شار قەتیسی کردی .
_ خودا لەنێو دڵەکاندایە و ناتوانین ببینین .
_ بڕیار لەسەر شتێک مەدە بەچاو نابینرێت .
_ لە شێخ شەرم ناکەی لە خودای شەرم بکە .

_ بەچی تەماشاکردنی سروشت و ئاسمان و ئەستێرە و گوڵ ئاسایی بێت و بینینی ئافرەت گوناهبێت ، جوانی هەر جوانییە !

_ نیەتی باش بخە دڵتەوە .

_ کاری من بنووسیە نووسینەوەی خەیاڵ و ئەندێشەی خەڵکی تر هەر جارێ و لای یەکێک کاردەکەم ، کارەکەی من دەتکاتە سێبەری ئەو کەسەی کاری بۆ دەکەیت .

_ کەبووی بە سێبەر خۆت وون دەکەی دەبیت بەم کەسە کاری بنووسی بۆ دەکەی .

_ من شوێنکەوتەی شتێکم بەچاو نابینرێت بەدڵ هەستی پێدەکرێت دەمەوێت بۆ یەکجار یش بێت لەم دونیا بەرینە ئەو جوانییە ببینم هەستی پێدەکەم .

_ تینا ئەو شێخەی خودا لەبەر جوانییەکەی ئەو ئەو شارەی پاراستووە .

_ مرۆڤیش بەڕوخسار و زمانی ناینناسی دەبێ لێیەوە نزیک بیت و بچیتە ناخییەوە ئەوسا دەزانی چ جۆرێکە !

_ نیەتی من بەچێژ وەرگرتن نییە بە وانە وەرگرتنە .

_ کاتێک ڕق هەڵی کرد یەکەم شت کە دەمرێت خۆشەویستی ناو دڵەکانە .

_ بەم باسکرد لە شارەکەی خۆمان شاری ئایینەکان نییە مرۆڤ ناتوانێت ئایینەکانی دیکە ببینێت و تێبگات جیهانی ئەوان چییە .

_ کاری ئێمە نییە ئازاری ڕوحلەبەرەکان بدەین چونکە پاداشت و سزا لای خودایە .

_ تکام وایە لەمڕۆوە هەنگاوێک لە ڕقەکەی ناختان دوور بکەونەوە هەنگاوێک لە جوانی و خۆشەویستی نزیک ببنەوە .

_ مرۆق دەتوانێت بەچەند ساتێکی کەم ببێتە دڕندەیەکی گەورە ، بەس چەند ساڵێکی پێویستە تاببێتەوە بەمرۆق .

_ خراپە لەخۆت و خەڵک دووربخەوە ئەوە باشترین زیکر و باشترین نوێژە لای خودای .

_ لەناو هەموو ئایینێکی ئاسمانیدا روحێک هەیە ئەم روحە ئەسلی ئایینەکەیە .

_ ژیان ئەوە ناهێنێت سەری خۆتی بۆ نەوی بکەی دوو ڕۆژ سەرت بەرز بکەوە بایی هەزار ساڵ سەرنەویکردنە .

_ جا کە خەڵک لە شتێک نائومێد بوو ئارەزوو دەکات بە زمانە تیژەکەی وێرانی بکا .

_ لە نێوان ئایین و بڕوا دەبێ یەکێک هەڵبژێرم گەر ئایینم هەڵبژارد خەڵکی شارەکە بەپیرمەوە دێت و پیرۆزم دەکەن گەر بڕوام هەڵبژارد نەفرەتم لێدەکەن.

_ لەناو گیانداران تەنها مرۆق خەون دەبینێ و ئارەزووی گەیشتنی

بەخەونی هەیە .
_ گوێ بناغەی بیرکردنەوەیە گوێیەکانی خۆتان جوان پەروەردە بکەن با ژیانتان جوان بێت .
_ گیاندارێک لەم سەرزەمینە نییە لە مر□ق ترسناکتربێت و یەکێکم لەو کەسانەی بەردەوام دەترسم چونکە مر□ق چ□ژی زۆر دەبینێت لە ئازاردانی بەرامبەرەکەی .
_ پاککردنەوەی ڕوح سەختترە لە پاککردنەوەی ژیان .
_ ژیان بە شوێنەکان خۆش نا بێت ژیان بەو خۆشییە خۆش د□ بێت کەسەکان بە یەکدی د□ بەخشن .
_ خۆشی ژیان لەگەڵ کەسێک ڕێزت بگرێت ئارام بێت زمانی شیرین بێت دووروب□ت لە توڕەیی جوانییەکان ببینێ .
کۆتایی ڕۆمانەکە بە پەشیمان بوونەوە و دلشکان و بێ تاقەتی و جیابوونەو□ یەکی هەتا هەتایی کۆتایی دێت .
تێدەگەین /
ل□ تەجروبەی ژیانەوە دەنکە خۆڵیک یا بەردێک یاخود گوڵێک یاخود گۆمە ئاوێک یاخود پەپولەیەک یاخود بایەکی سارد یاخود ڕووناکی تیشکی خۆر یاخود تاریکی شەو لە ساتێکەوە تێپەڕ ناکات .
تێدەگەین /
گریانی مر□ق□ک یاخود پێکەنینی مر□ق□ک بەنێو کات و شوێن تێپەڕبوونە بەنێو کەسانێک سەدان ساڵی دیکە دەژین .
لەشوێنێک هەی ل□ پڕ هێزێک یاخود ترسێک یا نەفرەتێک تێدەپەڕێت د□ بنەوە تارمایی و د□ بنەوە ئەو هێزە ووجودیە ن□ بینراوی ه□ بووە .
تێدەگەین /
وەک تارمایی یانیش وەک سێبەرێک بووینە بە ئەرک بەسەر ئەو گەردوونەی .

” وتوووێژ لەگەڵ خۆم “.. ” نووسینی نێڵسۆن ماندێلا “..

ڕۆژگار خالید

هەر کەسەک لەم ژیانەدا بیەوێت وەک نێسلۆن ماندێلا بژیت پێویستە وەک نێلسۆن ماندێلا بیربکاتەوە .
کتێبەکەی قەبارە گەورەیە ماندێلا ژیانی منداڵی و سیاسی و کۆمەڵایەتی خۆی یاداشت کردووە وەک چیرۆکەکی خەیاڵی دەگێڕێتەوە.
ئەو چیرۆکەی لەسەدەی بیستەمدا بوو بەڕاستی چونکە ژیانی نیلسۆن ماندێلا دونیای هەژاند ، پێش ئەو ڕاستیە ژیان یەک ڕەنگ و یەک بیرکردنەوە و بە یەک شێوەدە بینرا لە وڵاتی باشووری ئەفەریقا .
بەدرێژایی مێژوو مرۆڤەکان /
شەڕی ئیرادەی خەسڵە پێنی و گرتنەدەسەڵات و جیاوازی چینایەتی و ویستی داگیرکاری و جیاکاری هەبوو لەسەر بنەمای ڕەنگ و ڕەگەز و ئایین و تەمەنی مرۆڤەکان لەم کیشوەرەدا .
هەر ئەوەش وایکرد /
نادادی و برسیەتی و بەهێزی ئابووری و سەپاندنی یەک عەقلیەت و یەک ئایدۆلۆژیا و " یەک ئایین بەپێی ناوچەی جوگرافی لەم کیشوەرەدا " بسەپێنرێت " .
ئەو لاسەنگییە /
وایکرد سەدەی بیستەم ببێتە سەدەی کوشتنی ملیۆنان مرۆڤ و لەناوبردنی سەدان هەزار باڵندە و ئاژەڵ و خاپورکردنی سەدان قوتابخانە و زانکۆ و نەخۆشخانە و پەرستگەی ئایینەکان .
ئەم کارەساتە وایکرد دوو جەنگی گەورەی جیهانی ڕووبدات و دواتر دەیان شەڕی چەکداری و خەباتی گیانفیدای و خەباتی چەکداری و بزووتنەوەی بەرهەڵستکاری دروستبوون .
پرسی /
نەتەوە و ئایین و خاک و ئایدۆلۆژیا و بەهێزی ئابووری جیهانی و جیاوازی چینایەتی هۆکاربوون تاوەکو مرۆڤایەتی بکەوێتە بەردەم مەترسی گەورە و سامانی ژێرزەوی و سەرزەوی وڵاتان دەدزرا ، لەلایەن وڵاتانی زلهێزەوە .
بەهێزەکان /
_ دەستیانگرت بەسەر ئابووری جیهان و بە ملیۆنەها چەکداریان هەبوو .
_ لەڕووی چەکەوە گەیشتنە لووتکەی پێشکەوتن بوون بەخاوەنی چەکی ئەتۆمی ، هەر بۆیە ئاگری شەڕەکەیان هەڵگیرسان و هەم درێژەیان پێدا و هەم براوەبوون .
لە جیهاندا دابەشبوونێک هاتە پێش /

بەلایەنی و بەدەنگی و بەهەزی و ترسان دادی هیچ ولاتەک و هیچ کەسەکی نەدا .

لەم سەدەیەدا /

ئاستی نەخوێندەواری و بڵاوبوونەوەی نەخۆشی و برسیەتی و زوڵم گەیشتە ئاستێکی مەترسیدار .

دۆخێک هاتە پێش /

ئەگەرچی شەڕ کۆتایی هات بەڵام شەڕی ئابووری و شەڕی زانست و شەڕی تەکنەلۆژیا و شەڕی فکری و شەڕی سامانی سروشتی وەک خاک و ئاو و کشتوکاڵ و نەوت و گاز و شەڕی ماددەی هۆشبەر و شەڕی بەوەکالەتی ووڵاتان و تیرۆری سپی و خیانەت و کودەتای سەربازی دەستپێکرد و تاوەکو ئێستا بەردەوامی هەیە .

دوو بژاردە لەبەردەم مرۆڤایەتی ووڵاتان و چینی رۆشنبیران و کەسانی بەهێز مایەوە .

1. شۆڕشی چەکداری .
2. شۆڕشی سپی وەک خەباتی مەدەنی و کەرستەکانی وەک " هۆشیاری سیاسی و هۆشیاری ئابووری و هۆشیاری کۆمەڵایەتی و هۆشیاری ئایدۆلۆژی و هۆشیاری تەندروستی و هۆشیاری هەستی نیشتمانپەروەری" دەبینەوە ، ئەم خەباتە هیچی کەمتر نەبوو لە خەباتی چەکداری .

کارەکتەری کۆمەڵایەتی و دەستەیەک لە کەسانی ئەکادیمی و زانستی و ئایینی بەشێوەی تیم کاریان دەکرد و دژی دواکەوتووی و عەقلیەتی کەیلگەرایی و شکاندنی کەرامەتی مرۆڤ و نەخوێندەواری و نادادی و ستەمی بوونەوە .

لە سەدەی بیستەمدا کۆمەڵێک کەسایەتی خەباتیان کرد و کاریگەریان لەسەر ملیۆنان مرۆڤ هەبوو

لەوانە (ماندێلا _ چێ گیڤارا _ گاندی _ دالای لاما _ عبدالله ئۆجەلان) .

کۆمەڵێک کەسایەتی هاتنە پێش

توانیان دڵی ملیۆنان مرۆڤ خۆش بکەن

وەک (مارلین مۆنرۆ _ چارلی چاپلن _ مارادۆنا _ مایکل جاکسۆن _ سلڤیستەر سالۆنی ڕامبۆ _ مستەر بین _ چاکی شان _ هونەرمەندی لوبنانی فەیروز) .

کەچی ئەوەی بەنەمری مایەوە بووە مرۆڤی سەدەی بیستەم مارادۆنا و ماندێلا بوو .

لەپاش ئەوەشدا کێشەی نەتەوەیی کورد گەیشتە لووتکە هەواڵی

ڕفاندنی عبداللە ئۆجالان بوو بە یەکێک لەم ڕووداوانەی دەنگدانەوەی جیهانی دروستکرد .
تەنانەت نیلسەن ماندێلا ووتارێکی نووسی و پاڵپشتی لە کێشەی کورد و ئازادکردنی کرد و پارێزەرەکانی خۆی نارد تاوەکو بەرگری لێبکەن .
چیرۆکی جیاوازی ژیانی نێلسەن ماندێلا وایکرد هەموو دونیا ڕێزی بگرێت چونکە ئەو پیاوەی لە منداڵییەوە لەژێر کاریگەری دابونەریت و پەروەردەی خێزانەکەی گەورە بوو .
هەر لە تەمەنی گەنجی ڕووبەڕووی هێزی داگیرکاری ووڵاتەکەی بوویەوە و لە خەمی مرۆڤایەتی بوو .
چونکە لە جیهاندا کۆمەڵێک کێشەی هاتە پێش وەک جیاوازی چینایەتی _ ڕەگەزپەرستی _ نەخوێنەرەواری _ برسیەتی _ نەخۆشی _ زوڵم و ستەم _ دواکەوتوویی خەڵکی ووڵاتەکەی .
هەموو ئەو کێشانەی سەرەوە وایکرد ماندێلا لە خەمی مرۆڤایەتی بێت و بڕوای بە ئاشتی و ئازادی و پێکەوەژیان هەبێت .
لە زیندان و لەشوێنی دەستبەسەرکردنی بەدەیان نامەی نارد بۆ پارێزەران و دادگاکانی جیهان و وەزیرەکان و سەرۆکی ووڵاتان .
لەکاتێکدا لەوپەڕی "نائومێدی _ ترس _ دۆخی خراپی دەروونی _ بێزارکردن _ سەختێەوی _ بێمتمانەیی _ دوژمنکاری _ مردنی ئازیزان و هاوڕێیانی شۆڕشگێڕ _ گفتوگۆی بەئەنجام" دەبوویەوە .
لەدواجار هەموو شتێکی لەدەستدا زیاتر لە 25 ساڵ لە بەندیخانە بوو .
هەموو ئەوانەی دژی بوون مردن و کوژران و دادگایی کران تەنها ماندێلا مایەوە بوو بە سەرۆکی باشووری ئەفریقا .
پاراستنی کەرامەتی مرۆڤ و دروستکردنی خەونی ئازادی و یەکسانی لەنێو مرۆڤەکانی کردە واقیع .
بەشێک لە ووتەکانی نێلسەن ماندێلا وەک خۆی دەنووسمەوە .

2. زۆر گرنگە مرۆڤ سوور بێت لەسەر چاندنی پەیامی ئاشتەوایی لە دڵ و ڕەفتاری خەڵکدا .
3. ئەگەر بتەوێت خەڵک ڕۆشنبیر بکەیت و بە بۆچوونی خۆت ئاراستەیان بکەیت، ناکرێت بە توندڕەوەی و دوژمنکاری لەگەڵ دوژمن مامەڵە بکەیت هەربۆیە ئەگەر توندڕەو بیت ئەوە مانای ئەوەیە تۆ ئەوان بۆ شەڕانگێزی و جەنگ هان دەدەیت .
3.میناڕەوی دەرئەنجامی زۆر زیاتر و باشتری لە دەستبەر دەبێت .

4.لە ڕێگەی توندوتیژییەوە خەسارەتێکی زۆر دەدەین بۆیە پێویستە هەردەم شێوازی ئاشتیانە بگرینە بەر .

4. گەر مرۆڤ لەسەر هەر شتێک سووربوو هەر بەدەستی دەهێنێت دوای بەرانبەرەکەت بەناچاری قبوولی دەکات .

6.دوژمن ڕێز لە پیاوی جەنگاوەر دەگرێت .

7.ئەگەر کەسێک شێرانە رووبەڕووی قانوونی ستەمکارانە ببێتەوە ماقوول نییە لە زیندان بیترسێنێت .

8.هەرگیز ئامۆژگاری بۆ کەسێک نەکەی کە ڕاستەخۆ لەناو هەندێک مەسەلە گلاوە ، پێت وانەبێ بتوانن بابەتیانە بیر بکەنەوە ئەوان لەژێر کاریگەری عاتیفەدان نەوەک لەڕووی ئەقلانیتەوە .

5. چارەسەرکردنی گرفتەکان بەشێوەیەکی گونجاو .

6. هەموو هەوڵەکم بۆ رێزگرتن لە یاسا و دادگای بووە لەباشووری ئەفەریقا نەهیچ کەس و نەسەرۆک لەسەرووی یاسایە ، دەبێ بەشێوەیەکی گشتی ڕێز لە یاسا بگیرێت و بەتایبەتیش ڕێز بۆ دادگای بگەڕێتەوە .

لەبارەی ژیانی لە بەندیخانەوە بە موعجیزە دەڵێت :

دیاریکردنی من وەک سەرۆکی هەڵبژێردراو و دیموکراتی بۆ باشووری ئەفەریقا شێوەیەک لە سەپاندن بوو .

ئەم کتێبە لەلایەن مامۆستا حەیدەر عەبدوڵڵا وەرگێڕانی بۆکراوە .

هیوادارم خوێنەری ئەم کتێبە ببن .

تێڕامانێک سەبارەت بە کتێبی ” مەعریفە و ئیمان “.. رێژگار خالید

” کتێبی مەعریفە و ئیمان ” بەهاوبەشی نووسراوە .

لە پێشەکی کتێبەکە کاک ” بەختیار عەلی ” دەڵێت :.

مەعریفەی مرۆڤ سنووردارە و مافی ئەوەی نییە بەناوی موتڵەقەوە

قسەی بکا .
هەموو جۆرەکانی ئیمان لەسەر بڕێک زانین و بڕێک نەزانین رادەوەستێت .
بۆ ئەوەی لەسەر کێشەی ئیمان قس□ بکەم و کلتورێکی نوێی پێکەوە کارکردن و دیالۆگیش دروست بکەین و ئاگاداربین بەرامبەر کێشە گەورەکانی ووجود پێویست دەکات ، دەستبکەین بەگۆڕینی پرسی ئیمان بۆ پرسیاری فیکری و زانستی و گۆڕینی بۆ بابت□کی تێڕامان ، بێگومان ئەمەش سەختترین و ڕەقترین چەمکی نێو دەستەجەمعیە خەڵکە .
لە پێشەکی کتێبەکە نووسەری کۆچکردوو کاک " هێمن قەرەداغی "
دەڵێت :.
چیرۆکی ئیمان بەجۆرێک لە جۆرەکان چیرۆکی ژیان و گەورەبوونی منە ، لەو چرکەساتەوە دەستپێدەکا چیتر بەگوێگرتن ڕازی نابم ، بەڵکو دەمەوێت خۆم زیاتر و زیاتر لە یەقینەکان تێبگەم .
وە ل□ بارەی مەعریفەوە
دەپرسێت :.
مەعریفە تەنها لەنێو کتێبەکانە یاخود لەدەرەوە و لای خەڵکیشە ؟
هەربۆیە بڕیارمدا زەمەنێک لەنووسین بوەستم و زەمەنێک لە خوێندنەوەکانیشم کەم بکەمەوە و زەمەنێک خەریکی تێڕامانبم و خەریکی دۆزینەوە و ڕاوکردنی حیکمەتی پیرەکان ببم .
ئەم کتێبە قەبارە بچووکە بەڵام بەقووڵی و هەستیارییەوە کۆمەڵێک پرسیاری جددی دروست دەکا لەسەر پرسی مەعریفە و ئیمان و باوەڕی مرۆڤەکانەوە .
ئەم کتێبە پەیوەست نییە بەئایینەکان یاخود رەخنەی بگرێت لەرەتکردنەوەی ئایینەکان .
بەڵکو
دەرگایەکی نوێ دەکاتەوە و ڕووبەڕووی گفتوگۆ و تێگەیشتنی نوێمان دەکاتەوە .
هەر بۆیە بەسادەیی دەپرسێت :.
مەعریفە چییە؟
بەرهەمی چ جۆرە بیرکردنەوەیەکە ؟ کێشەکانی بەردەم مەعریفە چییە ؟
ئایا مەعریفەی مرۆڤەکان دەتوانێت گۆڕانکاری هەبێت لەسەر بیرکردنەوەکانمان ؟
بەرهەمی بیرکردنەوەکانمان چییە ؟
ئایا بیرکردنەوەکان دەتوانێت گۆڕانکاری بەسەر مەعریفەمان بهێنێت و گۆڕانکاری جددی دروست بکا ؟!
پرسی ئیمان یانیش باوەڕهێنان .
ئیمان چییە ؟!

ئەو بڕوایەی هەمانە بڕوایەکی عەقلانییە یاخود ناعەقلانی؟
کێشەکانی بەردەم ئیمانی مرۆڤەکان چییە ؟! کێشەکان دەتوانێت گۆڕانکاریی بەسەر دابێت و چۆن گۆڕانکارییەکان قبووڵ بکەین ؟
پاشان پرسیاری جددی دێتە پێش
_ باوەڕهێنانی دینی چییە ؟
_ باوەڕهێنان بەزانست چییە ؟
_ باوەڕهێنان بەو پرسیارانەی لەسەرووی بوونی مرۆڤ و ئەو ژیانەی هەمانە چیین ؟!
ئایا باوەڕهێنان یاخود باوەڕنەهێنان وادەکات یا تەسلیمی ئەو باوەڕە ببینەوە هەیە؟!
یانیش لەڕێگەی ئەوەی دەیخوێنینەوە دەتوانین بەبەردەوام پەیوەستمان بەزیاتر لە پرسیارێک و زیاتر لە وەڵامێک هەبێت ، بە ئەوەی یەقینەکمان هەبێت لەسەر کەی ئەو شتانەی هەیە وادەکا بیردۆکەنەوەکانمان بگۆڕێت.
یانیش بەتەواوی ڕەتی بکەینەوە.
یانیش لەدوورەوە بوەستین و چیتر بەدوای پرسیار و وەڵامی ئەو پرسیارانە نەبین .
” ترسی مرۆڤەکان لەنێوان پەرەسەندنی زانست و ئەقلی چەقبەستوو “ ئالێرەدا بابەتەکە هەستیارە .
_ لەبەرامبەر هەموو بوونێک نەبوونێک هەیە .
_ ترس لە عەقلانییەت و ترس لە حەقیقەت .
کەی ئەو پرسیارانەی لەسەرەوە کردم پەیوەندی هەیە بەکردەوەیی ڕۆژانەی هەر یەکێکمان .
_ ترس لە مەعریفەیەکی سنووردار .
_ ترس لە گۆڕانکاری وا دەکات کاریگەریی لەسەر باوەڕمان هەبێت .
_ ئەم کتێبە وادەکا تێبگەین ووجودی ئێمە وەک مرۆڤ ووجوودێکە بەس .
_ وامان لێدەکا ئاستی زانین و ئاستی بیرکردنەوە و ئاستی باوەڕمان و ئاستی ڕوانینمان لەگەڵ ملیۆنانی دیکە قبووڵ بکرێت یانیش ڕەتبکرێتەوە .
_ خاڵی بەهێزی کتێبەکە ئەوەیە دەپرسێت بەڕەهایی بەوامان بەمەعریفەی دەوروبەرمان هەیە ؟
ئەم مەعریفەیە وادەکا گومان بکەین و بترسین و بەدەنگ بین پاشان ڕووبەڕووی کێشەی جددیمان بکاتەوە .
بیرکردنەوەکان وادەکا بترسین لە ڕەئی جیاواز و پرسیاری جیاواز لەبارەی ئاستی مەعریفەی خۆمان ؟
چونکە باوەڕی مرۆڤەکان جیاوازە لە باوەڕی ئێمە ، ئەمەش وادەکا

گومانمان بۆ دروست بێت یانیش رەتکردەوە دروست دەبێت .
کێشەکان قووڵ دەبێتەوە لە بەرامبەر یەقین لە بەرامبەر پیرۆزی .
_ بترسین لە ووجودیەت و ژیانی ئێستا و دوای مردنمان .
ئاراستەی فکری و تێگەیشتنی هەر یەکێکمان ڕۆژانە بە بەردەوام خەریکی بەراوردکاری و لێکدانەوە و هەڵسەنگاندنە بۆ هەر یەکێک لە :
” مەعریفە _ ئیمان _ ئایین _ زانست _ عەقلانییەت _ خودا _ مر□ق _ ژیان _ مردن _ دۆزەخ _ بەهەشت _ ووجودیەت “
بۆ هەریەک لەمانەم لێکدانەوە :.
” تەفسیری جیاواز و بەڵگەی جیاواز و سەلماندنی جیاواز و وەڵامی جیاواز و ناتەبابوون و گومان و ڕۆشنایی و ت□□امان و ه□□دان و حکمەت و ڕوانینی عەقلانییەت و ناسینی شتەکان و کاملبوون کاریگەری هەیە .
بۆ ئەوەی بتوانین بەردەوام شیکاری بکەین بۆ کۆی تێگەشتن و پرسەکانی بەردەم مەعریفە و ئیمان .
پێویستە ڕووبەڕووی ئیشکالەکان و کۆی سیستەمەکان و هەڵەکان و لە تاقیکردنەوە و ئەزموونی مەعریفەمان دەرچین خۆمان دەرباز بکەین لە پرسیار و وەڵامی دووبارە .
_ بۆ ئەوەی لەم کتێبە تێبگەین .
_ بۆ ئەوەی ئایین و زانست و هێزێکی فیزیکی و هێزی سروشتی و هێزی بەدەر لە توانا و دەسەڵاتی مر□ق□کان وەک خۆی قبوول بکەین .
_ بۆ ئەوەی لەمانای ژیان تێبگەین و ژیان لە کوێوە بەرەو کوێمان دەبات .
_ بۆ ئەوەی لە زەمەن و کات و شوێن تێبگەین .
_ بۆ ئەوەی بزانین لەکوێی ژیانین و بەرەو کوێ دەچین .
_ بۆ ئەوەی وەڵامی سەدان پرسیاری جددی بدەینەوە لەسە

ردەمی ئێستادا پێوستمان بەچ شتێکە !
وەڵامەکە دەکرێت تەنها تێڕامان و چاوداخستنێک بەس بێت پاشان سەرلەنوێ بیربکەینەوە .
هیوادارم خوێنەری ئەم کتێبە ببن .

رۆژگار خالید

لەبارەی ڕۆمانی " تەونی بریا ".. ڕێژگار خالید

لەلایەن کاک فەرهاد چەمانی نووسراوە .
هەر یەکێک لە ئەمە ڕۆژانە خەریکی هێنینەوە و ئیشکردنین لەسەر خۆزگەکانمان ، ئەو خۆزگانەی ئامادەین قوربانی گیانی بۆ بدەین .
بێخەبەرین :
لەوەی ئەو خۆزگانە وەک دەزوویەک بێت و بکەوینە تەونی کەسانێک بەخەیاڵیاندا نەیەت کە دەمانکوژن یانیش ژەهرخواردمان دەکەن یانیش ئابڕوومان دەبەن یانیش دەبینە بووکەڵەیەک بەدەستیانەوە ، دواتر شکۆمان دەشکێنن .
ئەگەر کەمێک ڕابمێنین و دەبینین /
جاڵجاڵۆکە تەونی هەیە و باز چەنووکی هەیە و وورچ قەپی هەیە و شێر نینۆکی هەیە و ژووژک دڕکی هەیە .
ئەی مرۆق چی هەیە بۆ ئەوەی خۆی بپارێزێت ؟!
بۆ ئەو پرسیارە کۆمەڵێک وەڵامی دووبارە هەیە ، بەڵام گرنگە مرۆڤەکان بزانن چۆن خۆیان دەپارێزن لە تەونەکان .
بۆیە گرنگە بزانین تەون چییە ؟!
وەکو مووی پرچی ئافرەتان باریکە ، بەڵام دەکرێت سەدان کیلۆمەتر درێژبێت و هەرگیز نەپسێت .
هەربۆیە پێتان دەڵێم ئاگاتان لە خۆزگەکانتان بێت ، گرنگتر لەوەش ئەوەیە ئاگاتان لە تەونانە بێت دەنووسێت بەژیانتانەوە ، نەوەک ڕۆژێک بێت گلەیی بکەن !
لەبارەی ڕۆمانەکەوە
ئەوەی ئەو ڕۆمانە جیادەکاتەوە لەرۆمانی دیکە تەنها لە ڕووی ناوەڕۆک و جیاوازی ستایلی نووسین و لایەنی تەکنیک و بەکارهێنانی ووشەی نوێ نییە .
بەڵکو مەترسی پرسەکەیە !
خەریکە تەونی بریا دەبێتە شتێکی ئاسایی لەلای ئینسانی کورد .
چونکە دەخەک هاتەتە پێش ئینسانی کورد بەکاربهێنرێت لەڕووی " خیانەتی نەتەوەیی و نیشتمانی" و سیخوڕی کردنی ئینسانی کوردە بەسەر هاوشار و نەتەوەکەیی .
خەریکە جۆرە تاکێک دروست ببێت زۆر بەئاسانی شکۆ و کەرامەت و خوێنی هاوڵاتی کورد دەفرۆشێت .
ترسناکتر لەوەش ئەوەیە لەداهاتوودا بەئاشکرا تاکی کورد

بەکاربهێنرێت بۆ کوشتنی کوردێکی دیکە بە بەرژەوەندیی و خزمەتکردنی ئەجێندای دەوڵەتانی دراوسێ .
لەدواجار ئەو مەترسیە بەسەر هەمووان بشکێتەوە و کۆنترۆڵ نەکرێت .
سەردەمێک و کەسانێک بێنە پێش شەرم نەکەن لەوەی ئەو جۆرە کارانە بکەن و بەشانازییەوە باسی بکەن .
لەدواجار نووسینی ڕۆمانێکی لەم شێوەدا گرنگی خۆی هەیە .
چونکە ئەو مێژووە ناشیرینە پێویستی بە نووسینەوە و گوتنەوە هەیە ، بەهۆکاری ئەوەی نەوەیەک دوای ئەمە دێتە بوون بابزانێت میللەتێکین خەریکی ناشیرینکردنی ئەو شتانەنین بەدەی ئەمە نییە یانیش ئەمە ڕۆڵێکی وامان تێدا نەبووە .
هەر بۆیە ئەم دیاردەیە پێویستی بە بنبڕکردن هەیە یانیش کاریگەریی کەم بکرێتەوە و وانیشانی تاکی کورد بدرێت، کارێکی وا جێگەی شەرم و نامۆیە بەکردەوەی ئینسانی کورد .
ڕاشکاوانە بڵیم کارێکە ئەوەندە قێزەونە پێویستە تاکی کورد تێبگات خۆفرۆشی و خۆپەرستی و بەرژەوەندیی تاکەکەسی خۆی هۆکارێک نییە بۆ ئەوەی ببێتە چاوساغی دوژمنی گەلەکەی .
لەبارەی ڕۆمانەکەوە /
" پرسی شوێن "
لەڕووی جوگرافییەوە گرنگی خۆی هەیە وادەکات ژینگەیەکی لەبار بهێنێتە بوون تاکی کورد بیر بکاتەوە ئەویش هاوشانی تاکی عەرەب و فارس و تورکە .
" پرسی کات "
یەکێک لە خاڵە لاوازەکانی کەسایەتی تاکی کورد ئەوەیە بەگشتی ناتوانرێت خەریکی دروستکردنی ئەو شتانە بێت بە تەمەن و ئەو ژیانەی هەیەتی لەخۆی دروستی بکات و ڕۆڵی هەبێت لە پەروەردەکردنی خۆی و خەریکی ئەوە بێت خۆی بنیاد بنێت لەڕووی فکر و پێگەی کۆمەڵایەتی و هەستی نەتەوەیی و نیشتمانی .
" پرسی کوردبوون "
ئەم بابەتەش چەندە جێگەی ئومێد و سەربەرزی و ژیانێکی پڕ شکۆیە بەقەد ئەوەش پێویست دەکا بەئاگایی و ترسەوە لەبارەیەوە بدوێین و خەباتی بۆ بکەین و بەرگری لێبکەین چونکە کوردبوون شەرەفێکی گەورەیە بەهەموو پێوەرێک .
" پرسی ئایین "
لەڕووی بیر و باوەڕ و خوداپەرستی و فرە ئایینی وایکردووە نەتەوەیی کورد جیاواز بێت لەگەڵ هەر نەتەوەیەکی دیکە وەک عەرەب و فارس و تورک ، چونکە نەتەوەیی کورد زیاتر لە ئایینێک پێیەوە دەکا وەک " ئیسلام و مەسیحی و جوولەکە و ئەزیدی و زەردەشتی و یارسانی "

ئەوەش وایکردووە بابەتی ئایین بەکاربهێنرێت لەلایەن نەتەوەکانی دیکە دژی نەتەوەیی کورد و جیاوازی ئایینی قبووڵ نەکرێت .

” پرسی ئەشق “

لە ڕۆمانەکە داستانی خۆشەویستی شیرین و فەرهاد دووبارە دەبێتەوە .

بەڵام لە فۆڕمێکی جیاوازی ئ□م ئەشقە لەپڕ دروست دەبێت ،کەچی دووبارە نەگەیشتن و دڵشکاندن و حەسرەتی ئەم ئیشقەش دەچێتە ژێرگل .

ئالێرەدا فۆرمی نووسینی نووسەر کلاسیکیانە دووبارە دەبێتەوە و نەیتوانی ئەم داستانە بەشێوەیەکی دیکە بنووسێتەوە گەیشتن و مانەوەی تێدا بێت ، هەر ئەمەشە وادەکا هەرکاتێک ناوی شیرین و فەرهاد هات یەکسەر بیرمان بکەوێتەوە و بترسین لە نەگەیشتن و مردن و کوشتنی هەردووکیان یاخود یەکێکیان .

هۆکارەکەش ئەوەیە ئاشناین بەم داستانە خەیاڵیە و حەز دەکەین دووبارە دەبێتەوە .

_ لەوانەیە هۆکاری دیکەش هەبێت نووسەر ناوی خۆی فەرهادە و ونبووی شیرینێک بێت .

ترسی خاک و تاکی کورد /

تاکی کورد لەبەردەم دوو بژاردەیە .

1.بەخەیاڵی نایەت خاکەکەی و خەڵکەکەی و نەتەوەکەی لەناودەچێت .

2.جۆرێکی دیکە ژیان و کەرامەتی دەکاتە قوربانی بۆیی .

” پرسی زمان و مێژوو “

لە ئێستا جۆرێک لە تاکی کورد هەیە بەگاڵتە و گەپ باسی زمان و مێژووی نەتەوەکەی دەکات ، هەر ئەوەشە وادەکا نووسەر زۆر بێباکانە تاکی کوردمان نیشان دەدات و دەیخاتە بەردەم ئەوەی وازدەهێنی لە زمانی نەتەوەکەی بەلایەوە گرنگ نییە مێژووی نەتەوەکەی چییە و وادەزانێت ئەوکاتە خەڵک باسی دەکا زمانی عەرەبی یا تورکی یا فارسی یا ئینگلیزی لەزمانی کوردی باشتربێت ، دەتوانم بڵێم نووسەر پێی وایە ئەوەش جۆرێکە لەهەستی خۆبەکەمزانین وبەزانینی زمانی بێگانە دەشارێتەوە .

” پرسی میوزیک و چەک و شەهید “

نەتەوەیی کورد هاوشانی هیچ نەتەوەیەک نییە چونکە کارەکتەری شیرین لە کچێکی میوزیکژەنەوە دەبێتە شەڕڤانێک و کەمانجەکەی دادەنێت و چەکەکەی دەکاتە کەمانجەکەی و بەرگری لە خاکەکەی دەکات و شەهید دەبێت هاوشانی دەیان شەڕڤانی پیاو و ژنی دیکە .

” سەرەتایی ڕۆمانەکە “

لەڕێگەی کتێبێکی نووسراوە /

بەناوی " وونبوو " دەستپێدەکات کارەکتەری سەرەکی ڕۆمانەکە دەکەوێتە تەونی کەسانێک وەک رۆبۆتێک دەیجولێنن بەناوی " کەمال " .

" ناوەڕۆکی کتێبەکە "

کوردێکە بەناوی ئیبراهیم بەچاوی مرۆڤبوون و چاوی باوکبوون و چاوی کوردبوون منداڵێکی ساوا لە ڕەگەزی کچ بە نەتەوە تورک هەڵدەگرێتەوە و گەورەیی دەکا و دوای ئەوەی کچەکە گەورە دەبێت پێی دەڵێت تۆ کچی هەڵگیراوەی منی ، پاشان دەگەڕێتەوە بۆ ناوچەکانی شاری دەرسیم و خەریکی خەباتی نهێنی دەبێت بۆ نەتەوەکەی " .

ئەشقی نەفرەتی" هەما _ مەردان "

" تارمایی هەما "

هیچ ئافرەتێک نییە بەقەد هەما ئاشقی مەردان بووبێت یانیش بەخەیاڵ بیری لێکردبێتەوە هەر ئەوەشە وایکردووە هەما بەجۆرێک ئاشقی ببێت لەناخی هەموو پیاوێک دا بەدوایی دەگەڕێت .

" تارمایی مەردان "

هیچ پیاوێک نییە بەقەد مەردان بێدەنگ بێت و کەسایەتێکی شاراوە و پڕ نهێنی هەبێت ، لەدواجار هیچ شتێک نییە ببێتە بەربەست لەبەردەم ژیانی مەردان بۆ ئەوەی بگەڕێت .

بەسەرهاتی ڕۆمانەکە دابەش دەبێت بۆ ناوچەکانی هەرێمی کوردستان و وڵاتی تورکیا و رۆژئاوای کوردستان .

کارەکتەرەکانیش کوردی باکوور و باشوور و رۆژئاوای کوردستانن ، جگە لە عەرەب و تورک و هاولاتی بیانی دیکە پاڵپشتی لە فکری ئیسلامی سیاسی دەکەن .

_ شاری دەرسیم وەک لانکەی شۆڕش و بەگژداچوونەوەی زوڵم و ستەم و زۆرداری و قەدەغەکردنی زمان و کلتوور کوردی ناوی دەهێنرێت .

_ شاری کۆبانێ وەک ڕەمزی مانەوەی نەتەوەیی کورد و شاری خۆڕاگریی ناوی دەهێنرێت .

_ داعش وەک ڕێکخراوێکی تیرۆریستی سیاسی و بەکارهێنانی ئایین بۆ بەرژەوەندی وڵاتانی ناوچەکە ناوی دەهێنرێت .

" لەکۆتایی ڕۆمانەکە "

کارەکتەری کەمال بە برینداری دەکەوێتە چنگی چیاڤان و مەردان و بەرەو شوێنی دەبەن هەریەکێک لەئێمە گرنگە لەخۆی بپرسێ ئەم شوێنە کوێیە و دەیانەوێ چ شتێک بەسەر کەمالی بهێنن .

چەند نووسینێکی نێو ڕۆمانەکە وەک خۆی دەنووسمەوە .

_ خودایە ئەگەر بەچاکیش نەژیام مردنێکی شایستەم پێڕەوا ببینە .

_ ئەو شەوانە هەموویان دەخەوتن من بیرم لە تۆ دەکردەوە ، یەکێک لەم شەوانە نەزرێکم لەدڵ گرت گەر تۆ منت خۆش بوێت ببم بە مرۆڤێکی

باش .
_ مر□ق س□ری لە هەرشتێک دەرنەچێ ناوی دەنێت چارەنووس .
_ سەرمای هیچ شارێک لە سەرمای ئامەد ناچێت، سەرچاوەی ئەم سەرمایە زیندانی ئامادە .
_ لەبارەی زمانی کوردی تورکەکان بەزمانی باڵندەکان و تورکە چیاییەکان ناویاندەنا، زمانێک وەک ماددەی هۆشبەر وابوو لەدەمی هەر کەسێک بیانبیستایە بەتۆمەتی ئەنجامدانی تاوان دەیانخستە زیندانەوە .
_ پێدەچیت هەڵگرتنی خۆلی نیشتمان و زێد سرووتێک بووبێت، هەر کوردێک ئاوارە بووە چنگێکی لەخاکی نیشتمان هەڵگرتبێت بۆ ئەوەی لە ئاوارەیی و غوربەتدا بێتە سەبووری و هەدا بۆی .
_ □□□□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□ □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□□□ .
لەشەڕدا هەلهەلەی کچ□ ش□□قانەکان تێکەڵ بە هاواری کوڕەکان دەبوو .
_ بۆچی ناتوانین لەم ناوچەیە وەک مر□ق بژین هەر کاممان پەتی حیکایەتی خۆمان هەیە .
_ هاتنی دیلەکان دڵخۆشت نەکات باهۆزیکی دیکە بەڕێوەیە .